ARHEOLOGIJA v letu 2018

dediščina za javnost

Strokovno srečanje Slovenskega arheološkega društva
Ljubljana, Narodni muzej Slovenije – Metelkova
3.–4. april 2019

S A D
SLOVENSKO
ARHEOLOŠKO
DRUŠTVO

ARHEOLOGIJA v letu 2018
dediščina za javnost

Zbornik povzetkov

Strokovno srečanje Slovenskega arheološkega društva
Ljubljana, Narodni muzej Slovenije – Metelkova
3.–4. april 2019

Uredila Petra Stipančić, Andrej Gaspari

Tehnični urednik Andrej Gaspari

© Slovensko arheološko društvo 2019
Vse pravice pridržane.

Založilo Slovensko arheološko društvo

Zanj Bojan Djurić, predsednik

Oblikovanje in prelom Žiga Valetič, Grafični atelje Zenit

Tisk ABO Grafika, d.o.o.

Naklada 50 izvodov

Ljubljana, marec 2019

Besedila niso lektorirana.
Publikacija je brezplačna.

VSEBINA

6 Arheološki izkop na območju povezovalnih hodnikov za novo razstavišče na Muzejskem trgu v Celju
Maja Bausovac

8 Ptuj – Rabelčja vas
Barbara Brezigar

9 Arheološko izkopavanje na Trati pri Škofji Loki
Barbara Brezigar

10 Kontinuiteta funerarnih prostorov v Hercegovini: »od paleolita do Tita« in do danes
Saša Čaval, Ljubica Srdić, Ljiljana Vrućinić, Radmilo Pekić

11 Preliminarne arheološke raziskave karantenske postaje na otoku Flat Island, Mauritius
Saša Čaval, Alessandra Cianciosi, Diego Calaon, Krish Seetah

12 Arheološke raziskave v Križankah v Ljubljani
Matej Draksler

13 Slovenska cesta – vzhod
Mojca Fras, Neža Žitko, Rok Bremec

14 Portorož pomol ULFPP
Mojca Fras, Jana Stehlikova

15 »Morje 2018«: dokumentiranje arheoloških najdišč na odprtem morju severozahodno od Pirana in začetne ugotovitve o razbitini ladje EŠD 29403
Andrej Gaspari, David Badovinac, Borut Mavrič, Matej Draksler, Maks Merela, Sašo Poglajen

16 Zaščitne raziskave visokosrednjeveškega gradu na hribu Kašča v Žlebeh nad Medvodami
Andrej Gaspari

17 Razstava Ad sanctos. Arheološke raziskave v cerkvi sv. Lenarta v Dolnjem Cerovem
Teja Gerbec

18 Arheološka izkopavanja na Pezdirčevi njivi v Podzemlju
Lucija Grahek, Otmar Kovač

19 Kamnik – Glavni trg 2018
Gregor Gruden

20 Gradina Monbrodo (HR) – raziskave na istrskem gradišču med letoma 2016–2018
Anja Hellmuth Kramberger (Graz/Ljubljana), Sebastian Müller (Busan), Maja Čuka (Pula)

21 Obdelava arhivov arheoloških najdišč v muzeju in galerijah mesta Ljubljane
Martin Horvat, Matija Skrt, Polona Janežič, Metka Štrajhar

22 Arheološke raziskave na Prešernovi cesti v Ljubljani
Matjaž Jenko

23 Arheološke raziskave na najdišču Nova tabla II (motorični park) pri Murski Soboti
Branko Kerman

25 Kolomban – Purgar
Rok Klasinc, Alenka Julijana Klasinc

26 Ljubljana – Vegova 7-KGBL
Rok Klasinc, Alenka Julijana Klasinc, Mojca Fras

28 3D dokumentiranje dediščine prve svetovne vojne za potrebe prijave na UNESCO seznam svetovne dediščine
Uroš Košir

29 Arheološke raziskave na Muzejske trgu v Celju
Jure Krajšek

30 Arheološko izkopavanje v Novem mestu, Kapiteljska njiva
Borut Križ, Petra Stipančić

31 Raziskovanje prazgodovinske krajine pri Knežaku in Šembijah
Boštjan Laharnar, Edisa Lozić, Jure Kusetič, Benjamin Štular

32 Mednarodni projekt Claustra+ – Benete
Maja Lavrič, Matjaž Mori,Tina Nanut, Nika Veršnik

33 Mednarodni projekt Claustra+ – Selo pri Robu
Maja Lavrič, Matjaž Mori

34 Poselitev jugovzhodnoalpske regije v zgodnjem srednjem veku
Edisa Lozić, Manfred Lehner, Benjamin Štular

35 Čemšenik – Cerkev Marijinega vnebovzetja
Vesna Merc, Matej Draksler

36 Arheološki testni izkop na gradu Gewerkenegg v Idriji
Miha Mlinar

37 Arheološka interpretacija geofizikalnih meritev v cerkvah
Matjaž Mori, Gašper Rutar

38 Muzejske inspiracije – sodobne kreacije
Aleksandra Nestorović, Eva Ilec, Andrej Preložnik

39 Poljanica na Zadnjem Voglu
Marija Ogrin

40 Arheološke raziskave na najdišču Črnomelj – Čardak
Manca Omahen

41 Arheološke raziskave na Vergerijevem trgu v Kopru
Manca Omahen

42 Nove raziskave v koprski stolnici
Manca Omahen

43 Prispevek k poznavanju prazgodovinske in srednjeveške poselitve med Bohorjem in reko Savo v Občini Krško
Mitja Pergar

44 Pugled pri Starem Logu – Prazgodovinska naselbina Rigelj
Mitja Pergar

45 Topografski prispevek k poznavanju avstrijskih utrdb v Občini Ribnica
Mitja Pergar

46 Vir pri Stični – Prazgodovinsko svetišče?
Sašo Porenta, Primož Stergar, Lucija Grahek

48 Krka – Gradiček – novo zgodnjesrednjeveško arheološko najdišče
Sašo Porenta, Primož Stergar

49 Arheološke raziskave ob gradnji in arheološko izkopavanje na Dalmatinovi ulici v Ljubljani
Iva Jennie Roš, Rene Masaryk

50 Ajdovščina (arheološko najdišče Castra) – nove raziskave
Luka Rozman, Maruša Urek, Ana Kovačič

51 Arheološke raziskave, financirane iz državnega proračuna v letu 2018
Gašper Rutar, Tadeja Mulh, dr. Dimitrij Mlekuž

53 Ložnica pri Celju – arheološke raziskave v letu 2018
Primož Stergar, Rok Žižek

54 Cerkev sv. Martina Velenje – arheološka raziskava ob širitvi cerkve
Primož Stergar, Rok Žižek

55 Predstavitev projekta »ARIADNEplus«
Benjamin Štular

56 Arheološke raziskave pred Univerzo v Ljubljani
Iris B. Zidanšek, Martin Horvat

57 Pedagoški programi s pridihom lokalnih posebnosti in prilagoditve za otroke in odrasle s posebnimi potrebami
Janja Železnikar

58 Pozna bronasta doba na Kamniškem (razstava)
Janja Železnikar

59 Seznam kulturnovarstvenih soglasij – dovoljenj za arheološke raziskave oz. odstranitev arheoloških ostalin, izdanih v letu 2018
Brigita Petek

Arheološki izkop na območju povezovalnih hodnikov za novo razstavišče na Muzejskem trgu v Celju

Maja Bausovac

Zaključene so arheološke raziskave na Muzejskem trgu v Celju, ki so s prekinitvami potekale od avgusta 2016 do decembra 2018 in pri katerih eno osrednjih odkritij predstavljajo freske iz 1. stoletja, ohranjene na zidovih v primarni legi. Tako je vzporedno z arheološkim izkopom potekala izgradnja razstavišča za freske v katerega se bo dostopalo iz lapidarija v kletnih prostorih Stare grofije.

Zadnja dva meseca raziskav smo posvetili predvsem ročnemu izkopu dveh prebojev za povezovalna hodnika med novim razstaviščem in Staro grofijo. V vzhodnem preboju smo pod novoveškimi zasutji temeljev grofije in pod srednjeveškimi nasutji naleteli na antične plasti in strukture, ki smo jih povečini dokumentirali že ob izkopu skrajnega vzhodnega dela razstavišča. Presenetil pa nas je kvalitetno grajen temelj na vrhu zaključen z bloki iz peščenjaka, ki so nekoč nosili stebrišče. Dokaz za to je spodnji del barvanega ometa stebra, katerega sredica iz organskega materijala se ni ohranila. Kasneje je bil prostor med stebri pozidan in poslikan s freskami z bogatimi cvetličnimi motivi. Slednje se niso ohranile v primarni, ampak v sekundarni legi – na zidu, ki je bil podrt tekom 3. stoletja.

Po odstranitvi temelja se je pod njim pokazal v isti liniji potekajoč zid, ki je zelo verjetno nastal v drugi polovici 1. stoletja oz. istočasno z zidovi s freskami v razstavišču. Tako sklepamo, da je bil tu že v najstarejši fazi rimske vile peristil, ki je bil kasneje na novo pozidan in vsaj še enkrat po tem predelan.

V južnem preboju je bila situacija enostavnejša, saj smo odkrili del obokane srednjeveške kleti, katere hodno površino je predstavljal slabo ohranjen estrih najzgodnejše antične faze. Za zahodno steno je bil uporabljen antičen zid s temeljem. Tudi severna stranica kleti je bila naslonjena na antičen zid, medtem ko je bila južna – v kateri je bil delno viden zazidan ločni prehod, zgrajena v celoti v srednjem veku in kasneje preuporabljena kot del temelja grofije. Tako zidovi kot obokan strop so bili na notranji strani ometani.

Odkriti del kleti predstavlja njen severozahodni vogal in se nadaljuje pod arkadnim hodnikom proti vzhodu, zazidan prehod pa kaže, da se je nadaljevala tudi proti jugu – pod Staro grofijo.

Klet, ki je bila nekoč del enega od upravno-gospodarskih objektov Knežjega dvora, je bila v uporabi do izgradnje grofije, nakar je bila delno uničena in v celoti zasuta z enotnim peščenim polnilom.

Z arheološkim izkopom povezovalnih hodnikov, lociranih med arkadnim stebriščem in steno grofije, smo tudi potrdili domnevo, da vzhodni in južni del grofije nista nastala istočasno. Namreč – temelj vzhodnega dela je grajen na drug način in iz drugih materialov kot temelj južnega dela. Ravno tako vkop za temelj arkadnega stebrišča ob vzhodnem delu seka vkop za temelj stene objekta, kar pomeni, da na tem delu stebrišča primarno ni bilo.

Nasprotno se sestava in način gradnje temelja arkadnega hodnika in stene v južnem delu grofije ujemata. Tako lahko domnevamo, da je vzhodni del Stare grofije vsaj v temeljih nastal morda že v srednjem veku, za časa gradnje grofije pa so mu dodali še arkadni hodnik.

Ostanki obokane srednjeveške kleti pod Staro Grofijo (foto: N. Sovdat).

Del peristila z ostankom stebra v vzhodnem preboju (foto: N. Sovdat).

Ptuj – Rabelčja vas

Barbara Brezigar

V letu 2018 je bila zaradi predvidene gradnje stanovanjskega bloka na zemljišču s parc. št. 618/1, k.o. Krčevina pri Ptuju, v Rabelčji vasi izvedeno arheološko izkopavanje. Lokacija raziskave se nahaja znotraj območja arheološkega spomenika Ptuj – Arheološko najdišče Levi breg (EŠD 9155). Raziskavo je med 14. 5. in 29. 6. 2018 izvedla ekipa podjetja AVGUSTA d.o.o., Idrija. Raziskana površina obsega 4382 m² in se nahaja na skrajnem severnem robu zavarovanega območja.

Izkopavanja so razkrila, da se na celotni površini pod ornico nahaja ilovnata koluvialna plast, v kateri se pojavljajo premešane novoveške in rimskodobne najdbe, ki kažejo znake poškodovanosti zaradi transporta, saj gre večinoma za majhne odlomke, predvsem rimskodobne keramike in gradbenega materiala z zaobljenimi prelomi. Plasti, ki smo jih odkrili, kažejo močno izpiranje sedimenta oz. drsenje sedimenta po pobočju navzdol. Na severni polovici izkopnega polja arheoloških sledi skoraj ni zaslediti, saj so ohranjene le najgloblje vkopane strukture, kot npr. drenažni jarek in globoka naravna kotanja oz. struga. Na južni tretjini izkopnega polja, kjer se teren rahlo izravna, pa so bili odkriti ostanki rimskodobne kulturne plasti, tloris pravokotnega objekta grajenega v stojkasti gradnji, razdeljenega na dva prostora, ter ostanki več drenažnih jarkov, ki kažejo na problematiko izpiranja sedimenta in tok vode iz Mestnega vrha po pobočju navzdol že v rimskem času.

Ptuj – Rabelčja vas – izkopno polje. Pogled proti zahodu (foto: B. Brezigar).

Objekt glede na obliko, način gradnje in stratigrafsko lego datiramo v rimsko dobo. Prav tako datiramo v rimsko obdobje drenažne jarke oz. njihovo zapolnitev, na kar kaže večja količina izključno rimskodobnih najdb, predvsem gradbenega materiala in keramike, ki se je pojavljala v polnilu po celi dolžini drenažnih jarkov. Zapolnitev drenažnih jarkov ni bil enkraten dogodek, ampak so se zapolnjevali postopno, delno iz stoječe vode, delno v posameznih hudourniških poplavah, kar kažejo v preseku menjajoče se naložene tanjše plasti finega sedimenta in prodnikov. Arheološke plasti, najdbe in strukture, ki smo jih odkrili, izpričujejo poselitev tega prostora v rimskem obdobju. Najdbe kažejo razpon od 1. stol. (mozaično steklo) do konca 4., morda začetka 5. stol. (novec datiran v čas od l. 388 do 403). Raba prostora nato postane bolj intenzivna šele v novoveškem obdobju.

Arheološko izkopavanje na Trati pri Škofji Loki

Barbara Brezigar

V letu 2018 je bilo na zemljišču s parc. št. 162/2, k.o. Godešič izvedeno zaščitno arheološko izkopavanje zaradi širitve industrijske cone in gradnje industrijskih hal podjetja Filc d.o.o. Lokacija raziskave se nahaja na kmetijskih zemljiščih vzhodno od industrijske cone Trata znotraj zavarovanega območja Godešič – Arheološko najdišče (EŠD 12123), kjer so predhodne arheološke raziskave pokazale na obstoj prazgodovinske naselbine. Raziskavo je med 6.8. in 26. 11. 2018 izvedla ekipa podjetja AVGUSTA d.o.o., Idrija. V letu 2018 raziskana površina obsega 10.170 m².

Po odstranitvi ornice na površini celega izkopnega polja se je izkazalo, da je stratigrafija na tem območju enostavna. Stratigrafija plasti in sporadično pojavljanje arheoloških najdb v ornici in humusu kažejo, da so bile arheološke kulturne plasti v preteklosti preorane, ohranile so se le v geološko podlago vkopane arheološke strukture. Na podlagi določenih stojk oz. linij stojk se je dalo razpoznati tlorise 21 enostavnih objektov, zgrajenih iz dveh vzporednih linij navpičnih nosilnih tramov, v približno polovici primerov pa se v notranjosti pojavljajo še dodatne stojke za kole, ki so podpirali streho. Vse ohranjene stojke so zaradi v preteklosti znižane površine relativno plitke in praviloma brez zagozd. Površina objektov niha med 5 do 6 × 3 m do 9 × 5 m. Opažamo lahko dve prevladujoči orientaciji objektov, s krajšo stranico usmerjeno S–J oz. Z–V. Objekti so večinoma posamezno razporejeni po celem terenu in se z izjemo 2 objektov med seboj ne prekrivajo in ne kažejo večjih popravil.

Naselbinski ostanki so bili odkriti v osrednjem in jugovzhodnem delu v letu 2018 raziskane površine, poselitev pa se najverjetneje razteza še proti jugu oz. jugozahodu, medtem ko se proti severu sledovi poselitve nehajo. Ob objektih je bilo odkritih več shrambenih in odpadnih jam. Preliminarni pregled najdb kaže, da lahko prazgodovinsko naselbino na Trati povezujemo z nižinskimi naselbinami horizonta Oloris – Podsmreka, ki so datirane v čas pozne srednje oz. na prehodu iz srednje v pozno bronasto dobo.

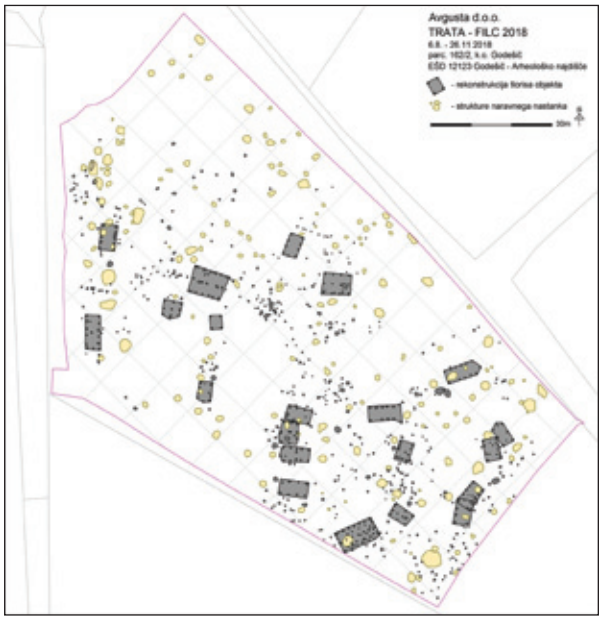

Trata – Filc 2018, tloris bronastodobne naselbine (izvedba: J. Rupnik).

Trata – Filc, značilne oblike keramičnih posod (foto: B. Brezigar).

Kontinuiteta funerarnih prostorov v Hercegovini: »od paleolita do Tita« in do danes

Saša Čaval, Ljubica Srdić, Ljiljana Vrućinić, Radmilo Pekić

Stećci so srednjeveški funerarni fenomen zahodnega Balkana. Kamniti nagrobniki iz lokalnega apnenca so bili uporabljani v nekaj različnih oblikah med 12. in 16. stoletjem, ko je ta pojav, s temeljito politično in versko družbeno spremembo, prenehal.

Cilj pilotnega projekta, ki je vodil k trenutnemu *Social Landscaspes in multicultural spaces: Stećci in Bosnia and Herzegovina*, je bila ugotovitev kronološke kontinuitete lokacij z nekropolami stećkov v območju srednjeveške župe Dabar v Hercegovini.

Mesto Dabar se prvič omenja relativno zgodaj; že v 10. stoletju ga med petimi mesti pokrajine Zahumlje omenja Bizantinski cesar Konstantin Porfirogenet. Zanimivo, točna lokacija mesta še vedno ni znana, bilo pa je to glavno mosto župe Dabar, najbolj vzhodne izmed politično-administativnih enot, ki so sestavljale humsko državo Zahumlje. Bogata zbirka dokumentov v Državnem arhivu v Dubrovniku podaja dokaj fragmentirano sliko o zaledju Dubrovnika. Tu, na območju župe Dabar, je srednjeveška Ragusa, zgodnji konkurent Serenissime, črpala tako človeško kot tudi živalsko delovno silo, predvsem konje, ki so jih uporabljali za trgovanje vse tja do današnje Bolgarije in Moldavije, ter Madžarske in Nemčije. In prav močna povezava s srednjeveškim Dubrovnikom je najverjetneje razlog, da so stećci na območju te župe izmed najbogateje okrašenih ter imajo najvišji delež napisov.

Glede na turške davčne spise, imenovane defteri, naj bi bilo v župi Dabar v 15. stoletju 27 vasi. Lanska sezona arheoloških raziskav je na istem območju identificirala 38 nekropol. Najdišča in nagrobniki so bili dokumentirani, tipološko opredeljeni, na izbranih najdiščih so bile narejene tudi geofizikalne analize. Rezultati so pokazali, da je bila večina Dabarskih srednjeveških nekropol prostor pokopavanja skozi tisočletja, na nekaj izmed njih pa se je to ohranilo celo do danes. Povezava med prazgodovinskimi nekropolami na Dabarskem polju in jasnimi prazgodovinskimi gradišči na hribovitem obrobju pa ostaja odprto vprašanje za prazgodovinarje.

Preliminarne arheološke raziskave karantenske postaje na otoku Flat Island, Mauritius

Saša Čaval, Alessandra Cianciosi, Diego Calaon, Krish Seetah

Dinamika kolonialnega obdobja je z globalnimi migracijami in človekovim vplivom na okolje temeljito spremenila zdravstveno ekologijo, oz. natančneje ekologijo bolezni. Posledično so se v 19. st. začele pojavljati obsežne in izčrpavajoče epidemije. V odgovor so evropske kolonialne sile spremenile odnos do epidemičnih bolezeni ter njihovo upravljane in nadzor na nivojih regionalnih in morskih krajin. Karantena, ki se tradicionalno obravnava kot zgolj mehanizem za nadzor bolezni, je postala vse bolj prepoznavna kot ključna značilnost evropeizacije ter odziv na sočasne družbene, ekološke in politične spremembe. Karantenska praksa prisilne izolacije, konceptualno in sistemsko služi kot objektiv za spremembo stališč do delovne diaspore; izkazuje potrebo po zaščiti prebivalstva, tako elitnega kot delavskega razreda, medtem ko gre v političnem smislu za uveljavljanje nacionalnih avtoritet in teritorialnost držav oz. imperijev.

Karantenska postaja na otoku Flat Island je bila ustanovljena l. 1856 z namenom preprečiti epidemijo kolere. Od sredine 19. st. dalje je otok posredoval pri vstopu ladij na Mauritius (Crown Colony of Mauritius). Projekt Arheologija in kulturna dediščina Mauritiusa (MACH – Mauritian Archaeology and Cultural Heritage) že deset let dela na dediščini otoške države. Od l. 2014 smo se osredotočili na Flat Island. V sodelovanju s fundacijo AGTF (Appravasi Ghat Trust Fund), ki upravlja UNESCO WHS Appravasi Ghat, in z državnim Oddelkom za upravljanje nacionalnih parkov in ohranjanje narave (NPCS) je glavni namen našega dela oceniti nivo ohranjene dediščine in možnost zaščite otoka kot naravni in kulturni park, ter dokumentirati arheološko dediščino otoka za načrtovan trajnostni turizem: Flat Island predstavlja pomembno dediščino tako za Mauritius sam, kot tudi za globalno delovno diasporo. Z arheoškim raziskovanjem smo identificirali številne ohranjene strukture za upravljanje in zajezitev širjenja bolezni, skupaj z bivalnimi prostori, pokopališčem in logističnimi elementi.

Štirim sodelavcem MACHa se je med 18. 6. in 14. 7. 2018 pridružilo 5 študentov univerze Stanford, 2 kolegici iz La Reuniona, Francija in 4 sodelavci NPCS. Lanska sezona je vključevala podrobno arheološko dokumentiranje arhitekture in infrastrukture na SZ delu otoka, v neposredni bližini Palisade Bay: temelj in dele pomola, kapitanovo hišo, ter strukture v kampu 1: štiri ploščadi za lesene barake in rezervoar za vodo. Poleg tega je bila odkrita in dokumentirana prvotna cesta, ki je povezovala Evropski in Azijski (pogodbeni delavci so prihajali predvsem iz Indije) del in je potekala med pomoloma na nasprotnih straneh otoka.

Corbyjeva originalna karta otoka z vrisanimi strukturami iz l. 1857; MACH karta z identificiranimi strukturami ter pogled s svetilnika na lansko območje raziskav.

Arheološke strukture na Flat Islandu: kapitanova hiša, načrt struktur v kampu 1 z aerofotografijo ploščadi 4 in vodnim rezervoarjem ter stranskim pogledom na ploščad 1.

Arheološke raziskave v Križankah v Ljubljani

Matej Draksler

Tokratna izkopavanja na območju Križank so prispevala nekaj ključnih dopolnitev vedenja o rabi prostora med Ljubljanico in vzhodnim obzidjem Emone. Najdba dveh vzporednih jarkov je v nasprotju s predhodnimi ugibanji dokazala obstoj tovrstne obrambne naprave tudi ob vzhodni stranici obzidja. Vsaj prvi je bil izkopan v prvi polovici. 1 stol. n.št. Takrat je bila pred vzhodnim obzidjem situirana vojska, katere sledove prepoznamo predvsem v odkritju drobnih najdb – elementov vojaške noše (pasne spone, fibule, ...). V prvo rimsko fazo sodi tudi velika jama okrogle oblike, ki jo interpretiramo kot septično jamo in je delovala vse do vzpostavitve kanalizacijskega omrežja, ko je sredi 1. stol. n. št. proti Ljubljanici zgrajena kloaka, obrambni jarek pa je bil ob gradnji zasut.

Izven območja jarka so bili zgrajeni leseni objekti, grajeni v kasetni tehniki s serijo vzporednih in pravokotnih jarkov v katere so bili na kamnite temelje postavljeni leseni elementi. Konstrukcijo dopolnjujejo vkopana ležišča za navpične stebre. Prostor deli na dva dela plitev jarek U preseka,a ki je predvidoma odvajal odvečno talno vodo. Onstran jarka je bil teren utrjen z serijo peščenih nasutij, ki jih interpretiramo kot utrditve velikega dvorišča. Najdba surovca, polizdelkov in drobirja predvidoma podpeškega apnenca ter iz enakega kamna izdelan možnar, nas napeljuje na misel, da imamo tu opraviti s kamnoseško delavnico.

V drugi polovici 1. stol. n. št. je prišlo do spremembe v rabi prostora, ki je obsegala vzpostavitev močno utrjenega in s prodniki tlakovanega cestišča s pločnikom. Onkraj cestišča, ki je morda zunaj obzidja povezovalo vzhodno emonsko vpadnico s cesto proti Akvileji in na ta način razbremenilo promet skozi mesto smo odkrili temelje zidanega objekta, ki je umeščen skladno z orientacijo emonskega rastra in kaže na organizirano zazidavo predmestnega predela, kjer si lahko predstavljamo gostinsko-nastanitvene objekte in gospodarska poslopja v neposredni povezavi s cesto od glavnih vzhodnih vrat – porta praetoria (lociranih tik vzhodno od Napoleonovega spomenika) proti Sisciji in rečnim pristaniščem in pretovarjališčem tovora. Objekt, katerega notranjost je bila utrjena z glinenimi tlaki, v glavnem sega vzhodno iz izkopnega polja. Priključen je bil na kloako z zidanim kanalom in se morda povezuje z obcestno arhitekturo, odkrito pri obnovi stavbe Turjaške palače. Cesta je obnavljana vsaj do 3. stol., verjetno pa deluje še v 4. stol., ko je pred obzidjem ponovno izkopan obrambni jarek, ob njem pa zgrajena zidana škarpa, ki je preprečevala zdrs plasti in vozil vanj.

Na podlagi rezultatov je bolj ali manj jasno, da na ožjem prostoru Križank ni mogoče pričakovati domnevanega gledališča, ki bi za polkrožno urejen del s sedišči (cavea) izkoriščalo naraven padec terena, glede na očitno strnjeno pozidavo pa je vprašljiv tudi obstoj nekropole neposredno pred vzhodnimi vrati, o katerem je bilo mogoče sklepati na podlagi najdb nagrobnikov (v sekundarni legi) iz okolice Nemških vrat.

Sledovi lesene arhitekture prve faze (foto: T. Kozamernik)

Presek poznorimskega obrambnega jarka (foto: T. Kozamernik)

Slovenska cesta – vzhod

Mojca Fras, Neža Žitko, Rok Bremec

Arheološke raziskave za potrebe celovite obnove Slovenske ceste na njenem vzhodnem delu so potekale med 3. 8. in 19. 9. 2018. V sodelovanju z Muzejem in galerijami mesta Ljubljane jih je izvedel Arheološki raziskovalni konzorcij za Ljubljano.

Raziskave, ki so potekale v obliki izkopavanj ter enodnevnega dokumentiranja ob gradnji za potrebe prenove plinovoda na Tavčarjevi ulici, so zajele območje med Dalmatinovo in Trdinovo ulico, ter ob prenovi vročevoda tudi samo križišče Slovenske in Trdinove. Dodatno so dale vpogled v izgled severne emonske vpadnice ter njej pripadajočega vzhodnega obcestnega jarka. Z izgradnjo omenjenih struktur so graditelji Emone pričeli takoj za tem, ko so teren primerno splanirali. To dejanje se kaže kot odrezana, oziroma izravnana površina ti. paleohumusa. Na ta izravnan, za gradnjo primeren teren so nato »položili« prvo cesto, ki je v kasnejših obdobjih doživela več popravil. Struktura se po celotni dolžini izkopnega polja kaže v obliki večih nivojev prodnikov ter sedimenta med njimi, celotno cestišče pa se v smeri severa stanjša do te mere, da je tam še komaj zaznavno. Kasneje, ko je kmalu po ustanovitvi Emone cesta bila razširjena, so le-to zgradili čez zasut najzgodnejši jarek, ki je cestišče ločeval od grobišča, le-tega pa prestavili še nekoliko vzhodneje. V poznorimskem obdobju v času 3. in 4. stoletja se je tod razširilo tudi severno emonsko grobišče, o čemer pričajo na tem mestu odkriti skeletni grobovi, vsi brez pridatkov. Tako kot celotno območje Slovenske ceste, tudi njen vzhodni del po propadu Emone med Dalmatinovo in Trdinovo ulico v srednjem veku ni bil v uporabi, oziroma so se tukaj nahajale obdelovalne in travnate površine srednjeveške Ljubljane. V letu 1657 pa glede na pisne vire menihi samostanskega redu bosonogih avguštincev na območju Slovenske ceste z Dalmatinovo ulico pričnejo graditi svoj samostan s cerkvijo. Sprva so zgradili lesen samostan (izpričan zgolj v pisnih virih, njegovih arheoloških ostalin nam na tem mestu ni uspelo zaznati) in mu nato prizidali še cerkev sv. Jožefa. V 18. stoletju so severno od cerkve pozidali tudi samostanski del kompleksa. Znotraj našega izkopnega polja smo uspeli dokumentirati zahodni in severni del zidu samostana, ki sta bila grajena večinoma iz kamna, severni pa deloma tudi iz opeke. Na južnem delu zahodnega zidu je bil nanj prislonjen še en zid, ki je glede na veduto iz 18. stoletja skupaj s severno steno cerkve zamejeval vhod v samostansko poslopje iz današnje Slovenske ceste. Leta 1786 je bil red bosonogih avguštincev z dekretom Jožefa II. razpuščen, samostan pa preurejen v prvo civilno bolnico v Ljubljani. Zgradba je bila v potresu leta 1895 uničena do te mere, da se je ni splačalo več prenavljati, zato so jo porušili do temeljev, na njenem mestu pa zgradili secesijski stavbi Hribarjeva hiša in poznejši Slovenijašport.

Hadrijanov srebrnik, odkrit med raziskavami na vzhodnem delu Slovenske ceste (foto: M. Lukić).

Raziskave zahodnega zidu samostana bosonogih avguštincev (foto: T. Kozamernik).

Portorož pomol ULFPP

Mojca Fras, Jana Stehlikova

Med 22. oktobrom in 18. decembrom 2018 so v Fizinah pri Portorožu za potrebe širjenja pomola in izgradnje akvatorija Fakultete za pomorstvo in promet UL potekale arheološke raziskave. Pod vodstvom Zavoda za Podvodno Arheologijo (ZaPA) jih je izvajal Podvodni Arheološki Konzorcij (PAK).

Območje Fizin pri Portorožu leži na izjemno pomembnem področju severnega Jadrana, kjer so se v preteklosti sekale številne morske in kopenske poti. Naselbina Ad Figulinas je rimsko kolonizacijo skupaj s preostalim delom današnje slovenske obale in Istre doživela v 1. st. pr. n. št. Vse do propada v 6. stoletju je predstavljala eno izmed najbolj zatišnih sidrišč na istrski obali, kar ji je omogočala pred vetrom naravno zavarovana lokacija. Prve sistematične arheološke raziskave je v letih 1963 in 1964 opravila ekipa Pomorskega muzeja Piran. Nadaljne raziskave v letih 1984, 2004 in 2005 pa so potrdile pristaniški značaj naselbine v današnjih Fizinah. Zadnje raziskave v letu 2018 so še dodatno pripomogle k razumevanju območja v antiki. Že predhodna sondiranja v aprilu so dala zanimive rezultate, pri čemer izstopa najdba meter in pol dolgega ostanka lesenega jambora. S pomočjo 14C datiranja je bil umeščen v konec 3., oziroma 4. stoletje, čas, ki pomeni vrhunec pristaniške naselbine Ad Figulinas. Odkrit ni bil v prvotnem kontekstu, saj je bil preuporabljen kot eden izmed kolov, na katera so bila privezana plovila. Za današnjo slovensko obalo značilno muljasto dno plovilom namreč ni dopuščalo sidranja s sidrom, zato so jih ob obali morali privezovat na kole, zabite v morsko dno. Izkopavanja, ki so sondiranjem sledila konec leta so dodatno razkrila še dva takšna kola. Poleg omenjenih struktur pa so bile odkrite še druge, za pristaniške kontekste značilne najdbe. Večina njih se je nahajala v sedimentu na globini 0,8 – 1,1 m pod sedanjim morskim dnom. Izpostaviti velja skoraj v celoti ohranjeno, iz severne Afrike uvoženo amforo iz 4. stoletja ter ti. tubi fittili, rimskodobne gradbene elemente obokanih stropov, najverjetneje prav tako uvoženih iz severne Afrike. V jugovzhodnem delu izkopnega polja pa se je nahajala večja količina različnih kamnov ter gradbenega in hišnega odpada iz višje na pobočju nad obalo ležeče naselbine, ki je pripadala pristanišču. Omenjena koncentracija se je nadaljevala južno izven izkopnega polja ter predstavlja anomalijo v sicer homogenem muljastem dnu. Slednje daje slutiti na v času 3. in 4. stoletja namerno nasutem in utrjenem morskem dnu okoli pristanišča.

LITERATURA:

Gaspari, A., V. Vidrih Perko, M. Štrajhar in I. Lazar 2007, Antični pristaniški kompleks v Fizinah pri Portorožu – zaščitne raziskave leta 1998. – Arheološki vestnik 58, str. 167 – 218.

Gaspari, A. 2012, Zgodovinski pregled in perspektiva podvodnega arheološkega raziskovanja v Sloveniji. – V: Erič, M. in Gaspari, A. (ur), Potopljena preteklost: arheologija vodnih okolij in raziskovanje podvodne kulturne dediščine v Sloveniji. Radovljica, Didakta, str. 13 – 72.

Potapljač z ustjem ene izmed v Fizinah odkrite afriške amfore.

Tubi fittili.

»Morje 2018«: dokumentiranje arheoloških najdišč na odprtem morju severozahodno od Pirana in začetne ugotovitve o razbitini ladje EŠD 29403

Andrej Gaspari, David Badovinac, Borut Mavrič, Matej Draksler, Maks Merela, Sašo Poglajen

Prispevek prinaša predstavitev glavnih rezultatov identifikacije in dokumentiranja podvodnih arheoloških najdišč na odprtem morju severozahodno od Pirana, ki so jo pod okriljem Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije v dvodnevni akciji avgusta 2018 izvedli arheologi Zavoda za podvodno arheologijo v sodelovanju s strokovnjaki Morske biološke postaje Piran. V okviru arheoloških rezultatov akcije v letu 2018 izstopa identifikacija z batigrafsko izmero ugotovljene anomalije EŠD 29403 kot razbitine večjega plovila, ki ga je mogoče na podlagi dokumentiranih dimenzij in konstrukcijskih značilnosti ogrodja in oplate, radiometrične datacije in uporabe medeninaste pločevine, s katero je bila obita zunanjost korita, ter odsotnosti prepoznavnih najdb vojaškega značaja z nekaj pridržka opredeliti kot razbitino med 24 in 36 metrov dolge trgovske dvojambornice iz sredine 19. stoletja. Na večjo ladjo iz pozne dobe lesenih jadrnic kažejo tudi dimenzije zakovic za spajanje glavnih delov korita, posredno pa tudi kolut škripca, ki je izdelan iz lesa gvajaka (*Guaiacum* spp).
Površinski pregled ostalih dveh značilnosti (EŠD 29401 in 29402) ni prinesel najdb, ki bi dopuščale sklepanje o obstoju pokopanih ladijskih razbitin, zato bodo za opredelitev značaja teh predelov dvignjenega trdnega dna potrebne nadaljnje raziskave. Vsa preiskana območja so pomembna tudi z vidika biodiverzitete in varstva narave, poleg tega pa ima poglobljeno poznavanje prisotnih vrst neposredno uporabno vrednost za identifikacijo arheoloških ostalin in načrtovanje ukrepov varstva.

Arheolog-potapljač med dokumentiranjem ladijske razbitine EŠD 29403 (foto: D. Badovinac).

Zaščitne raziskave visokosrednjeveškega gradu na hribu Kašča v Žlebeh nad Medvodami

Andrej Gaspari

Raziskave na hribu Kašča v Žlebeh nad Medvodami, izvedene aprila 2018 v okviru praktičnega pouka na Oddelku za arheologijo ljubljanske Filozofske fakultete, so del večfazno zasnovanega projekta integriranih arheoloških raziskav srednjeveških gradov in utrdb na območju Medvod. Kopa je bila kot potencialna lokacija ene od utrdb grajskega kompleksa Jeterbenk evidentirana med arheološko topografijo ZVKDS OE Ljubljana leta 2006, dokončno pa potrjena z ostanki obzidja, izpostavljenimi po žledolomu februarja 2014, in predhodno odkritimi numizmatičnimi in drugimi najdbami naključnih sprehajalcev.

Ob sanaciji gozda leta 2016 so bili pri izgradnji gozdne vlake, ki se vleče čez zahodno pobočje Kašče, izpostavljeni in mestoma uničeni ostanki obodnega obzidja z deli dveh stolpov in spremljajočih depozitov, kar je bil tudi neposreden povod za izvedbo zavarovalnega posega v dogovoru z ZVKDS, OE Ljubljana. Raziskava je bila usmerjena v čiščenje in dokumentiranje izpostavljenih površin, strukturni pregled najdišča in analizo grajenih ostankov, izkop testne sonde za določitev arheološkega potenciala vršne kope ter detektorski pregled poškodovanih površin.

Arheološke sledove na najdišču in njegovi neposredni okolici tvorijo domnevani ostanki osrednje stanovanjsko-obrambne stavbe na vršnem platoju, poligonalnega obodnega obzidja z dvema integriranima vogalnima stavbama oziroma stolpoma in obrambni jarek ter gradu pripadajoč kamnolom, še ne docela razumljeni pa ostajajo dostopi in mesto glavnega vhoda.

Visokosrednjeveški grad na Kašči kaže za drugo polovico 12. in 13. stoletje manj običajno dvodelno zasnovo, ki sta jo sestavljala jedro na vršnem platoju in verjetno, vendar ne nujno povsem sočasno grajeno zunanje obzidje z izpostavljenim stolpom na vzhodnem grebenu in podolgovatim vhodnim stolpom na severozahodnem vogalu.

Strukturiranost najdb in značilnosti arhitekture podpirajo izhodiščno domnevo, da gre za lokacijo Starega Jeterbenka, izvornega utrjenega bivališča hertenberških vitezov, ministerialov koroških vojvod Spanheimov. Časovni razpon odkritih najdb nakazuje gradnjo utrdbe po sredini 12. stoletja, ko se je s kolonizacijsko aktivnostjo ter ministeriali in gradovi načrtno utrjevala spanheimska posest v osrednjem delu Ljubljanske kotline, najprej na severnem delu gospostva, in uporabi gradu večji del 13. stoletja, kar z nekaj pridržka izhaja tudi iz zgodovinskih virov o vitezih Jeterbenških.

Presek zahodne stranice obodnega obzidja. Pogled proti jugozahodu (foto: A. Gaspari).

Razstava *Ad sanctos.* Arheološke raziskave v cerkvi sv. Lenarta v Dolnjem Cerovem

Teja Gerbec

Goriški muzej je v letu 2018 na Gradu Dobrovo v Goriških brdih odprl razstavo z naslovom Ad sanctos. Arheološke raziskave v cerkvi sv. Lenarta v Dolnjem Cerovem. Razstava je nastala v sodelovanju z ZVKDS, CPA ter s pomočjo številnih sodelavcev.

Arheološke raziskave, pri katerih je na pobudo odgovorne konservatorke ZVKDS OE Nova Gorica sodeloval tudi Goriški muzej, so bile na letnih srečanjih SAD že predstavljene. Potekale so v letih 2014 in 2016 ter znotraj prezbiterija cerkve sv. Lenarta razkrile dve starejši arhitekturni fazi cerkve ter pripadajoče pokopališče iz 11.–konca 15. oz. začetka 16. stoletja. Pozornost je pritegnil način pokopa. Na raziskanem delu pokopališča so bili pokojni pokopani v približni smeri V–Z in pretežno radialno na vzhodni del cerkvene arhitekture. Pri bolje ohranjenih pokopih ob romanski apsidi je bilo prepoznano, da so imeli pokojni glavo podprto in v več primerih obdano s skrinjico iz kamnitih plošč. Tovrstnega načina pokopa za sedaj s slovenskega prostora ne poznamo, primerjave najdemo v tedanjem zahodnem krščanskem svetu, najbližji so s prostora današnje Italije.

Razstava nagovarja tako domačo kot tujo publiko, saj je prevedena v italijanščino in angleščino. Kratka besedila na steklenih panojih, osvetljenih z led lučmi, orišejo Brda med 11. in 16. stoletjem, obravnavajo pogled na smrt v srednjem veku, predstavijo rezultate arheoloških raziskav ter razstavljene najdbe. Na razstavo smo umestili tudi zakladno najdbo 93 srebrnikov iz začetka 16. stoletja, ki je bila odkrita v vasi, v neposredni bližini cerkve. Obiskovalce smo nagovorili tudi z dvema kratkima video predstavitvama. Prva prikazuje potek raziskav – arheološka izkopavanja ter geofizikalne meritve. Osnova zanjo so bile terenske in druge fotografije. Drugi video prikazuje dva modelirana 3D posnetka enega od odkritih grobov ter dela cerkvene arhitekture – temelj in del zidu romanske apside. Tudi za ta video so bili osnova posnetki, ki so bili narejeni med arheološkimi izkopavanji.

Ob razstavi je bil izdan trojezični razstavni katalog, ki je bil izdan v 300 izvodih.

Po zaključenem gostovanju bo razstava umeščena v stalno postavitev na Gradu Dobrovo. Besedila nameravamo zaradi potreb nemško govorečih obiskovalcev prevesti še v nemščino. V pripravi pa je tudi pedagoški program, za tiste najmlajše bo pravljično obarvan.

Avtorica razstave Teja Gerbec, oblikovanje Bojan B. Bitežnik, recenzija kataloga Katarina Predovnik.

Kolaž utrinkov z nove razstave Goriškega muzeja na Gradu Dobrovo.

Arheološka izkopavanja na Pezdirčevi njivi v Podzemlju

Lucija Grahek, Otmar Kovač

Zaradi načrtovane gradnje stanovanjskega objekta so bila v aprilu 2018 opravljena arheološka izkopavanja na parc. št. 528/5, k.o. Podzemelj. Gre za osrednji del arheološkega najdišča Pezdirčeva njiva (nekdanja parc. št. 528/1), o katerem je v Arheološki topografiji Bele krajine iz leta 1985 poročal J. Dular. Da tu leži grobišče so nakazovale že najdbe iz predhodnih arheoloških raziskav na območju urejanja OPPN Podzemelj–sever, ki so bile opravljene junija 2016 in marca 2017. Vse arheološke raziskave na Pezdirčevi njivi je opravila ekipa Arheoterra d.o.o., pod vodstvom Otmarja Kovača, v sodelovanju z Inštitutom za arheologijo ZRC SAZU. Strokovni nadzor je vršila konservatorka Tina Britovšek, ZVKDS OE Novo mesto. Ker so arheološka izkopavanja na Pezdirčevi njivi potekala izključno na območju predvidenem za gradnjo, je bila raziskana le vzhodna polovica parc. št. 528/5 (sektor 1), linija predvidenega kanalizacijskega priključka (sektor 2) in del parc. 2483 (sektor 3), kjer arheološke ostaline niso bile odkrite, saj je to že območje nekdanjega kolovoza.

Na območju sektorjev 1 in 2 je bila strojno odstranjena plast nekdanje ornice z rušo, ki je prekrivala ilovnato geološko osnovo. Pri ročnem čiščenju vrha geološke osnove je bilo dokumentiranih 16 vkopov, ki jih razen enega interpretiramo kot ostanke grobnih jam (1). Izkopani grobovi so orientirani v smeri severozahod–jugovzhod ali manjšim odklonom od smeri vzhod–zahod in tvorijo dve skupini. Na prve grobne jame smo naleteli v sektorju 2, kjer so bile v zahodnem delu še vidne sledi predhodno izkopanega testnega jarka (TJ) 13. V tem smo že leta 2017 izkopali ostanke žganega groba s keramično posodo. Čeprav v leta 2018 izkopanih grobnih jamah kostni ostanki niso bili odkriti, domnevamo, da gre tokrat večinoma za skeletne pokope. Ker so se grobovi nahajali že na globini 30–35 cm pod površjem, so bili z oranjem v preteklosti močno poškodovani. To velja tudi za vzhod–zahod vkopane grobne jame 10–12, 14 in 15, ki jih uvrščamo v drugo skupino grobov in povezujemo z marca 2017 izkopanim TJ 14.

Poškodbe grobov so najbolj vidne na pridanem grobnem posodju, z odoranim vrhnjim delom. Poleg keramičnih posod so bili v grobnih jamah najdeni tudi drugi pridatki (bron, jantar, steklo), pri čemer so bili zlasti železni predmeti v izrazito slabem stanju.

Odkrite grobove, predvsem grobove s keramičnimi posodami oziroma grobove prve skupine, preliminarno datiramo na sam konec halštatskega obdobja; vsaj nekaj najdb in odkritih grobov pa je tudi mlajših. Slednje zlasti velja za grobove iz druge skupine, ki kažejo na povezave z viniškim kulturnim krogom. Med njimi izstopa izjemen grob 11, v katerem je bila izkopana bronasta pasna garnitura z zlatnikom (2), ki ga je dr. Peter Kos, Numizmatični kabinet NMS, preliminarno datiral v sredino 3. stol. pr. n. št.

Grobne jame s Pezdirčeve njive, pogled proti zahodu (foto: O. Kovač).

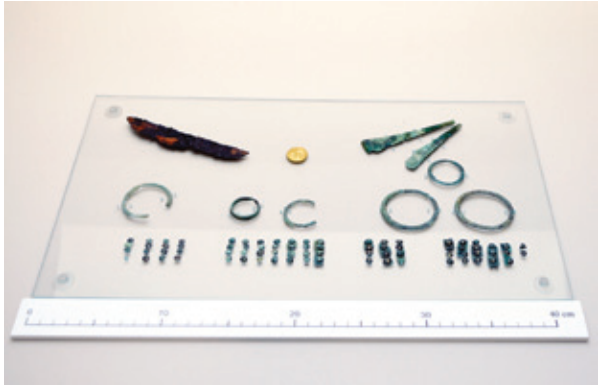

Del pasne garniture iz groba 11 (foto: L. Grahek).

Kamnik – Glavni trg 2018

Gregor Gruden

Na ožjem območju Glavnega trga v Kamniku je med 2. 7. in 30. 8. 2018 podjetje Avgusta d.o.o. izvedlo predhodna arheološka izkopavanja na delu parcel št. 1411/7, 1417 in 81, k.o. Kamnik. Območje leži znotraj enot registrirane naselbinske dediščine ter kulturnega in zgodovinskega spomenika Kamnik – Mestno jedro (EŠD 213) ter Kamnik – Arheološko najdišče mestno jedro Kamnik (EŠD 470048). Tu so bile med arheološkim dokumentiranjem ob prenovi kanalizacijske in vodovodne napeljave ter ureditvi tlakovanja odkrite stavbne ostaline. Ker je bila zaradi izvedbe gradbenega projekta potrebna odstranitev dela zidov odkritih stavb, so bile investitorju Občini Kamnik s strani ZVKDS OE Kranj pred izvedbo gradbenih del predpisana arheološka izkopavanja v obsegu ok. 430 m^2.

Odkriti so bili zidovi in temelji povezanih stavb, z zidovi širine 70–90 cm, ohranjenimi do 30 cm v višino, s temelji višine 35–40 cm. Hodne površine v objektih so bile iz utrjene podlage iz prodnikov velikosti 15–20 cm, prekritih z zbito glino rumene barve. V severozahodnem prostoru so bili odkriti ostanki domnevne kuhinjske peči, velike 206 x 210 cm. Jugovzhodno je bil odkrit vodni zbiralnik premera 156 cm in globine 190 cm, z obodom iz lomljencev, zgrajen v suhozidni tehniki. Glede na zgodovinske vire so najdeni temelji ostanki nekdanje Mestne hiše in palače grofov Turjaških, kasneje Lambergove hiše. Stavba je leta 1804 pogorela v požaru, nato pa so jo porušili in uredili trg. Na franciscejskem katastru iz leta 1826 je na tem mestu že viden prazen prostor. Izgled Mestne hiše s stolpičem na strehi je znan z votivne slike iz leta 1779 v Zakalski cerkvi.

V vzhodnem delu izkopnega polja je bil opažen tudi del temelja Kamniškega doma, ki je do sredine prejšnjega stoletja stal na Glavnem trgu (parcela št. 81, k.o. 1911 Kamnik). Pred njim je na trgu stala fontana, katere ostanke se je prav tako dokumentiralo med izkopavanji.

Pod opisanimi ostanki Mestne hiše so bili na severnem robu izkopnega polja odkriti tudi ostanki starejše lesene stavbe, od katere so se ohranile jame za lesene stebre, hodna površina iz zbite rumene gline, sledovi kurišča ter skromni ostanki suhozida.

Najdbe so še v procesu obdelave, po prvem pregledu pa bi bilo opisane naselbinske ostaline možno datirati od 13./14. stoletja dalje. Poleg večje količine kuhinjske in fine namizne lončenine je bilo najdenih več lojenk, dve keramični figurici, odlomki steklenih čaš ježevk, železni ključi, zlat prstan, dve koščeni šivanki, okrašen kositrni krožniček z ušescema, več železnih puščičnih konic za samostrel, svinčena krogla za malokalibrski top ter tri kamnite krogle premera 20 cm. Najdeno je bilo 12 bronastih novcev. Večina je iz obdobja Marije Terezije, Franca II. in Franca Jožefa, trije novci so beneški iz 17. stoletja, eden je iz mesta Verona s konca 13. stoletja, dva novca pa sta celo rimska.

Odkriti temelji stavb, posnetek iz zraka proti zahodu (foto: B. Brezigar).

Izkopno polje, pogled proti severu (foto: G. Gruden).

Gradina Monbrodo (HR) – raziskave na istrskem gradišču med letoma 2016–2018

Anja Hellmuth Kramberger (Graz/Ljubljana), Sebastian Müller (Busan), Maja Čuka (Pula)

Največje in najbolj znano gradišče v okolici mesta Rovinj (HR) v Istri je Monkodonja. Naselje naj bi imelo v reginalnem bronastodobnem poselitvenem sistemu vlogo osrednjega naselja. V okolici gradišča se nahaja več manjših naselbin, ki so označene s terminus tehnicus satelitske naselbine. O teh naselbinah je bilo doslej malo znanega, za večino od njih niti ne vemo, v katerem obdobju so bile dejansko naseljene. To je bil razlog, da smo pričeli leta 2016 s projektom »Bronze Age Settlement Hierarchies in Istria, Croatia«. Gre za korejski-hrvaški projekt, katerega cilj je bil zbrati nove podatke o gradiščih v okolici Monkodonje in o prazgodovinskemu poselitvenemu sistemu v okolici Rovinja. Leta 2016 smo začeli z majhnimi sondiranji v eni od večjih naselbin, imenovani Monbrodo, ki leži okoli 5 kilometrov jugozahodno od Monkodonje. Na 30 metrov visokem griču je bilo skupaj identificiranih šest obzidij in več teras. Na treh od njih so bile v obdobju 2016–2018 raziskane tri sonde. Sonde so dale številne informacije o zgodovini poselitve, kakor tudi o arhitekturnem razvoju naselja. Na akropoli smo naleteli na skoraj 2 metra globoko stratigrafijo, pri čemer je bilo v najnižjih plasteh, nad apnencem oziroma živo skalo, najdeno veliko lončenine, ki je povsem primerljiva z materialom iz Monkodonje. Gre torej za pozno zgodnjo in začetek srednje bronaste dobe oziroma za konec stopnje Bz A1 in prehod iz stopnje Bz B1 v Bz B2 / C1 po kronološki shemi Reinecke-ja. Toda, če je bila Monkodonja uničena na sredini drugega tisočletja pred našim štetjem in potem kasneje nikoli več ni bila naseljena, pa kaže Monbrodo intenzivno poselitev v mlajši železni dobi. Poleg tega so bile ugotovljene tudi naselbinske ostaline, ki sodijo glede na stratigrafsko zaporedje v čas med srednjo bronasto dobo in mlajšo železno dobo. Ta faza poselitve datira verjetno v pozno bronasto ali zgodnjo železno dobo. S predstavitvijo želimo podati kratek vpogled v najpomembnejše rezultate raziskav na istrskem gradišču Monbrodo.

Gradina Monbrodo (HR) (foto: Z. Grbin).

Gradina Monbrodo (HR), Sonda 1, obzidje iz bronaste in železne dobe (foto: Z. Grbin).

Obdelava arhivov arheoloških najdišč v muzeju in galerijah mesta Ljubljane

Martin Horvat, Matija Skrt, Polona Janežič, Metka Štrajhar

Muzej in galerije mesta Ljubljane v skladu s Pooblastilom za opravljanje državne javne službe muzejev Ministrstva za kulturo št. 62100-1/2013/22 opravlja državno javno službo muzejev za območje občin Grosuplje, Dobrepolje, Ivančna Gorica, Ljubljana, Dol pri Ljubljani, Medvode, Vodice, Brezovica, Ig, Škofljica, Velike Lašče, Dobrova – Polhov Gradec, Horjul, Sodražica, Vrhnika in je v skladu s 33. členom ZVKD-1 ter 21. členom Pravilnika o arheoloških raziskavah pristojen za hrambo arhivov arheoloških najdišč. Delovanje centra je opredeljeno v strateških dokumentih Mestne občine Ljubljana, v Strategiji razvoja kulture v MOL 2016–2019 in v Strategiji razvoja 2016–2020 Muzeja in galerij mesta Ljubljane.

Center za prevzem arheološkega gradiva MGML je lociran na naslovu Ižanska cesta 400, kjer od leta 2011 poteka procesiranje obdelave arhivov arheoloških najdišč, prevzem zbirk najdb, vzorcev, separacij in dokumentacije arheoloških raziskav v teku in zaključenih arheoloških raziskav, primarna obdelava arheološkega pridobljenega gradiva, dokumentiranje in zaščita z embalažo (gradivo se hrani v prostorih centra do inventarizacije, po inventarizaciji sledi hramba v enoti MGML – v Tehnološkem parku v Ljubljani), predaja arheološkega gradiva v nadaljnjo obdelavo, kadar je to potrebno, proučevanje in raziskovanje gradiva, spremljanje in študij strokovne literature, preučevanje historiata gradiva, tehnološko, tipološko, slogovno opredeljevanje gradiva in datiranje, izposoja gradiva zainteresiranim ter spremljanje in evidentiranje dokumentacije raziskav, ki se po končni predaji stalno hrani v Dokumentacijski službi MGML.

Od leta 2001 do leta 2018 je MGML prejel 1544 kulturnovarstvenih soglasij za arheološke raziskave in odstranitev arheološke ostaline; do leta 2018 je bilo v MGML predanih 112 arhivov arheoloških najdišč, do leta 2023 naj bi v trajno hrambo prevzeli še 1432 arhivov najdišč izvedenih raziskav, kar pomeni nujno pridobitev novih prostorskih kapacitet v prihodnjih letih. Priložnosti, ki jih ponuja arheološki center, so pridobljeni procesno/depojski prostori, omogočanje organizacijske, kadrovske in stroškovno optimizirane izvedbe poterenskih postopkov obdelave arhivov najdišč in vpetost v procese delovanja in sodelovanje s službami in institucijami na ravni MOL. Vizija centra je preseči lokalni pomen, kjer bi se trajno hranilo premično gradivo in dokumentacija za osrednjo Slovenijo oziroma občine, ki so v pristojnosti MGML (t.i. regijski center). Center bi deloval po konceptu odprtega prostora za prevzem in obdelavo gradiva ter dokumentacije, študijsko raziskave in priložnostne razstave in druge programe.

Arheološke raziskave na Prešernovi cesti v Ljubljani

Matjaž Jenko

V okviru rekonstrukcije vodovoda na Prešernovi cesti v Ljubljani so med avgustom 2017 in oktobrom 2018 potekale arheološke raziskave ob gradnji in sicer v predelu med Puharjevo ulico in Vrtačo. Po odkritju intaktnih arheoloških ostalin med Vrtačo in Trgom mladinskih delovnih brigad je bilo na tem delu od oktobra do novembra 2018 izvedeno arheološko izkopavanje. V novembru 2018 so potekale tudi arheološke raziskave ob gradnji, in sicer na območju severnega dela Trga mladinskih delovnih brigad. Raziskave je pod vodstvom Roka Klasinca izvedel Muzej in galerije mesta Ljubljane v sodelovanju z Arheološkim raziskovalnim konzorcijem za Ljubljano.

Pri arheoloških raziskavah ob gradnji smo naleteli predvsem na ostanke novoveških zidanih struktur in plasti. Na severnem delu območja (med Cankarjevo cesto in Puharjevo ulico), kjer se geološka podlaga dviguje proti površini, je bila dokumentirana tudi plast z odlomki prazgodovinske lončenine.

Rimskodobne arheološke ostaline, ohranjene v predelu med Vrtačo in Trgom mladinskih delovnih brigad, so bile močno poškodovane z novoveškim obcestnim jarkom. Odkrite sledi predstavljajo več razvojnih faz objekta – predmestne vile in njenega ograjenega dvorišča. Strukture gre povezovati s sklopom objektov, ki so bili raziskani pri gradnji stanovanjske hiše na severozahodnem obrobju Trga mladinskih delovnih brigad leta 1964.

Pri arheološkem nadzoru ob rekonstrukciji plinovoda in vodovoda na območju severnega dela Trga mladinskih delovnih brigad smo dokumentirali potek in sestoj rimskodobne ceste – zahodne emonske vpadnice s pripadajočima obcestnima jarkoma in južnim pločnikom. Sodeč po arhitekturnih ostalinah, odkritih na vhodu v današnjo Rimsko cesto, so tudi na južni strani emonske vpadnice stali objekti. V ruševinski plasti tu dokumentiranega objekta je bil odkrit skeletni grob, obdan s tegulami.

Dodatne informacije o raziskavah in zgodovini širšega območja Prešernove ceste na: https://neodkrita-arheologijaljubljane.wordpress.com/category/presernova-cesta/

Pogled na rimskodobne arhitekturne ostaline na območju med Vrtačo in Trgom MDB (foto: T. Kozamernik).

Rimskodobna igrača ali obesek? (foto: T. Kozamernik).

Arheološke raziskave na najdišču Nova tabla II (motorični park) pri Murski Soboti

Branko Kerman

Arheološka izkopavanja na najdišču Nova tabla potekajo že od leta 1999. Zadnja, ki so bila usmerjena na raziskave ob širjenju gramoznice in izkopu površine za izgradnjo razstaviščnega paviljona Expano, so bila izvedena v letih 2017 in 2018 pod nazivom Nova tabla II. Na preostanku najdišča Nova tabla II (EŠD 30465, parc. št. 4937/3 (del), k.o. Murska Sobota), ki se nahaja na polju južno od Murske Sobote, med avtocesto in soboško gramoznico, so bila v juniju in oktobru 2018 zaradi gradnje enostavnih objektov (prostor za otroška igrala, intervencijska pot, motorični park, prostor za piknik, pešpot, parkirišče in ploščad za občasne prireditve), ki so del turistične ponudbe paviljona Expano, opravljena obsežna arheološka izkopavanja (sl. 1).

V 7 sektorjih je bilo raziskanih 214 objektov iz rimskega in slovanskega obdobja v skupni površini 11706 m² (sl. 2).

Ostanki rimskodobnih naselbinskih ostalin so bili zgoščeni v sek. 4 (otroško igrišče), 5 (dovozna in sprehajalna pot) in deloma v sek. 7 (ploščad za občasne prireditve), ki so se nahajali ob stavbi Expana. Odkrite so bile številne slabo ohranjene večje in manjše rimskodobne jame (ostanki lukenj za lesene kole hiš). Med bolj ohranjenimi objekti sta dve plitvi zemljanki s stojkama (SE 146, SE 148 in SE 155, SE 157) in vodnjak (SE 115). Del rimske naselbine je bila tudi plast iz sive zbite zemlje, velikosti 8 x 4 m in debeline okrog 0,16 m (SE 138/139), ki je vsebovala veliko keramike in ostankov žlindre. V tej plasti je bila najdena tudi rimska bronasta fibula z enim gumbom na loku (sl. 1). Osrednjo mesto med naselbinskimi ostalinami je imel vodnjak, premera 3 x 3 m in globine 3 m, okoli katerega so bili razvrščeni ostali objekti (sl. 2). V zasutju vodnjaka je bilo najdeno veliko rimske keramike, del žrmelj in kosi žlindre. Na tem predelu so bile odkrite tudi tri slovanske zemljanke, premera 4 x 3 m (SE 51, SE 142, SE 144), ki so v zasutju temnosive do črne glinene zemlje vsebovale ožgano glino (omet), kose žlindre, odlomke lončenine z okrasom valovnice in vreteno.

Slovanska poselitev je bila odkrita še na treh delih, in sicer v sek. 3, 5 in 7. Skupina zemljank s pripadajočimi manjšimi jamami je bila odkrita na sprehajalni potki, dolžine okrog 400 m in širine 2 m, na južni in vzhodni strani okljuka gramoznice, torej v sek. 5 in 3.

V sek. 5 so bile zemljanke strnjene v dve skupini, med katerima je bilo okrog 20 m razdalje. Večjo skupino so sestavljale tri zemljanke (SE 126, SE 130, SE 132) ovalnih oblik, velikosti od 1, 20 m do 1,70 m, in tri manjše jame (SE 128, SE 180, SE 182) (1). Drugo skupino sta sestavljali velika okrogla jama (SE 136), premera 2,20 x 2 m, in podolgovata jama (SE 134), velikosti (1,80 x 1,20 m). Dno jame je bilo pri vseh zemljankah ravno in vkopano do peščeno prodnate geološke podlage. V zemljankah je bilo v črni mastni ilovnati zemlji poleg odlomkov prostoročno izdelane lončenine in pladnjev, delov žrmelj, odkrito veliko oglja in živalskih kosti, ki so ležale nad in med gmoto iz peščenjaka.

Ob prostoročno izdelani lončenini, pladnjih, vijčkih, izstopajo masiven opečni tlakovec rdeče barve z okrasom valovnice, velikosti 0,27 x 0,27 m iz zemljanke (SE 130) (2), odlomek temnorjavega lonca z okrasom vrezane dvojne valovnice in vrezanim mrežnim okrasom ter bronasta igla (šivanka).

Nekaj deset metrov južno od prej omenjenih zemljank so bile v sek. 3 odkrite še dve plitvi zemljanki (SE190, SE192) in manjša okrogla jama (SE 184), v kateri so bili najdeni skromni odlomki lončenine.

Na skrajnem zahodnem delu sekt. 3 je bila odkrita velika slovanska jama okrogle oblike (SE 43), ki so jo obdajale tri majhne okrogle jame. V temnosivem in črnem polnilu so bili odkriti številni odlomki prostoročno izdelane lončenine, pladnji, živalske kosti in dobro ohranjen kozji rog. Na dnu se je ohranil nekakšen kamnit tlak, velikosti 1 m, ob njem pa večji kos belega peščenjaka.

Iz sek. 7 je posebej zanimiva okrogla zemljanka (SE 213) z dvema luknjama za nosilna stebra dvokapne strehe. V plitvem črnem prodnatem zasutju, debeline okrog 0,10 m, z ostanki oglja, rdečega glinenega ometa, dela brusa in odlomki prostoročno izdelane keramike, so bile najdene tri piramidalne perle, izdelane iz črne in zelene steklene paste.

Arheološke raziskave so pokazale, da je bila rimskodobna poselitev ob stavbi Expano sestavni del predhodno raziskane naselbine. Dvanajst odkritih zemljank iz 6. stol. in nekaj manjših pripadajočih jam pa dopolnjuje zgoščeno slovansko poselitev na Novi tabli.

Opečni tlakovec z okrasom valovnice iz slovanske jame SE 130.

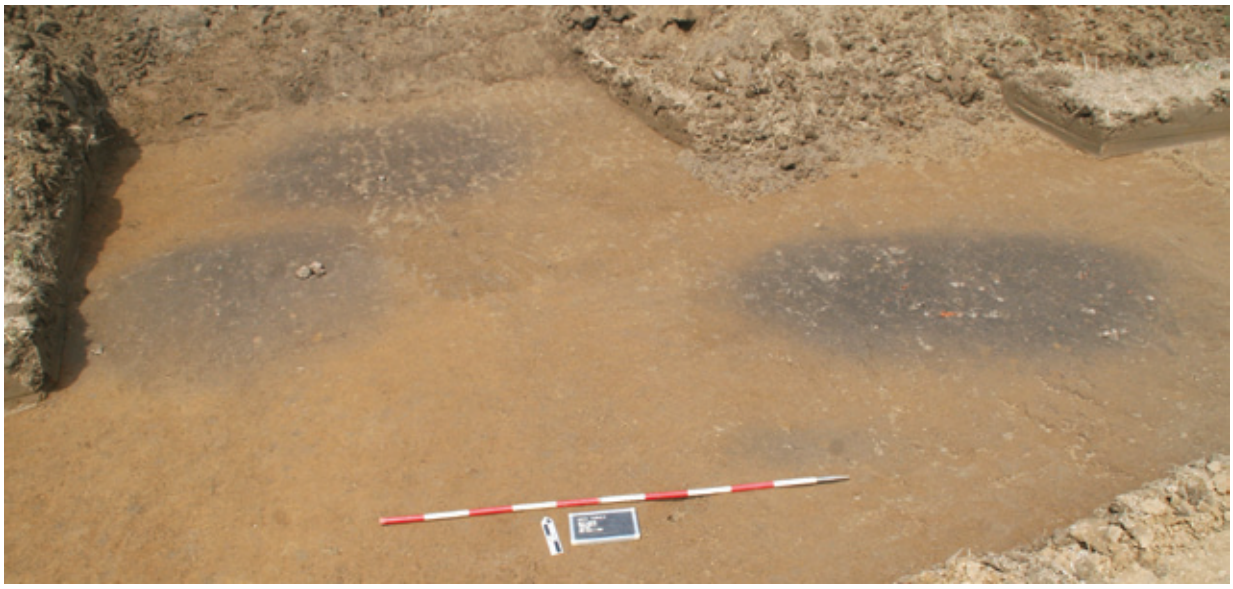

Skupina treh zemljank z manjšo jamo v sektorju 5.

Kolomban – Purgar

Rok Klasinc, Alenka Julijana Klasinc

V prvi polovici prejšnjega leta so nad Ankaranom, zaradi gradnje stanovanjske hiše, potekala arheološka izkopavanja. Izkopavanja je izvajalo podjetje Samo Hvalec s.p., potekala so pod vodstvom Roka Klasinca. Na parceli je bila v ruševinah ohranjena cerkvica sv. Kolombana, okoli nje pa smo odkrili 16 grobov. Še en grob je bil odkrit že s predhodnimi raziskavami CPA ZVKDS. V sedmih grobovih je bil pokopan en pokojnik, v šestih grobovih pa sta bila pokopana po dva posameznika. Izstopata dva grobova, kjer smo našli večje število skeletov, točno število bo pokazal nadaljnji antropološki pregled.

Grobne jame so bile v tlorisu pravilne oglate oblike in orientirane v smeri vzhod – zahod z odmikom proti jugu. Stene in pokrovi grobnih konstrukcij so bili iz večjih flišnih klesancev. Ker bloki skrinj niso bili narejeni v enem kosu, je v grobove vdirala voda, katere posledica je bila opazna predvsem v legi posmrtnih ostankov. Večina ostankov namreč ni ležala in-situ.

Pokojniki so bili pokopani brez pridatkov, le med mokrim sejanjem polnila groba 1007 so bile odkrite steklene jagode.

Z raziskavo zidov in temeljev cerkve smo odkrili, da je imela le-ta vsaj 2 fazi, v zgodnji je bila tudi nekajkrat prezidana. Po pisnih virih pa vemo, da ni več služila za bogoslužje že pred drugo svetovno vojno.

Iz preteklih arheoloških raziskav je znano, da je na Kolombanu stala rimska vila. Med izvajanjem slednje raziskave pa nas na rimsko prisotnost opominja le drobno gradivo, predvsem keramičen gradbeni material iz mlajših plasti. Rimskodobne plasti se namreč niso ohranile nikjer na najdišču, verjetno so bile odstranjene med izgradnjo cerkvice in urejanjem grobnega prostora okoli nje.

Tako zgodnjo fazo cerkvice kot grobove okoli nje postavljamo časovno v obdobje zgodnjega srednjega veka.

Vzhodna stranica cerkvice z apsido in izpraznjeni grobovi pred njo, pogled proti jugozahodu.

Ohranjeni zidovi cerkvice in izpraznjeni grobovi okoli nje, pogled proti jugu.

Ljubljana – Vegova 7-KGBL

Rok Klasinc, Alenka Julijana Klasinc, Mojca Fras

Septembra in oktobra prejšnje leto so zaradi prenove Glasbene šole na Vegovi ulici v Ljubljani potekala arheološka izkopavanja. Raziskavo je izvedla Skupina STIK pod vodstvom Roka Klasinca.

Zaradi linijske poravnave s Križankami, ki so bile ravno tako arheološko raziskane leta 2018 in so razkrile obstoj dveh vzhodnih obrambnih jarkov rimskodobne Emone smo upali, da nam tudi tu uspe dokazati obstoj teh dveh obrambnih jarkov. To smo tudi uspeli, poleg tega pa smo odkrili še en, do sedaj nepoznan obrambni jarek, ki poteka tik ob obzidju rimskodobne Emone.

Raziskave v sektorjih C in D so potrdile naše domneve o nadaljevanju vzhodnega jarka od Križank proti severu. V sektorju D je na zahodu tik ob jarku stala še zgradba, katere obstoj se kaže v zidu, ki je bil naslonjen na jarek. Zgradba (njenega točnega namena zaenkrat še ne poznamo), je bila skupaj z jarkom opuščena najverjetneje v poznorimskem obdobju, času. V vzhodnem delu sektorja A smo odkrili drugi, zahodni jarek, ki je bil tako kot prvi širok nekje med 5 – 6 metrov.

V sektorjih B in A pa nas je presenetilo odkritje še enega, do sedaj popolnoma neznanega jarka, ki je potekal tik ob obzidju. Zahodno od njega so se pokazale utrjene površine, najverjetneje tlakovanja znotraj stavbe. Omenjena stavba ob izkopu jarka ni bila več v uporabi, saj jo je jarek v večji meri uničil. Jarek je bil po zahodni stranici zamejen z meter široko kamnito škarpo, katera je verjetno preprečevala posutje materiala v notranjost jarka.

Zunanja, že s Križank znana obrambna jarka, sta bila vzpostavljena najverjetneje v poznorimskem obdobju, času, ko je Emona doživljala temeljite urbanistične prenove ter je bilo samo mesto ogrožano s strani germanskih in nomadskih ljudstev s severa in vzhoda, ki so skušala tod mimo prodirati v Rimski imperij. Zaradi nevarnosti je mesto potrebovalo poleg obzidja dodatne obrambne naprave in tako sta (morda celo istočasno) bila vzpostavljena dva vzporedna si jarka.

Glede na najdbe in odkrite strukture lahko domnevamo, da je v poznem srednjeveškem ali zgodnjem novoveškem obdobju ta areal ponovno pozidan s pripadajočim sistemom odvodnjavanja meteornih in odpadnih voda. Ostanke zidov smo odkrili znotraj območij A, B in D. Posebej območje A je bilo prepredeno z množico jaškov, kanalov in greznic, ki so očitno komunalno oskrbovali širše območje in ne samo predhodnice sedanje stavbe. V sredini 18. stoletja pa je tukaj že stala zgradba, prenovljena v sredini 20. stoletja, ki danes gosti Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, OE Glasbena šola.

Presek obrambnega jarka v sektorju B, pogled proti jugu.

Novoveški kanali in greznica v sektorju A, pogled proti zahodu.

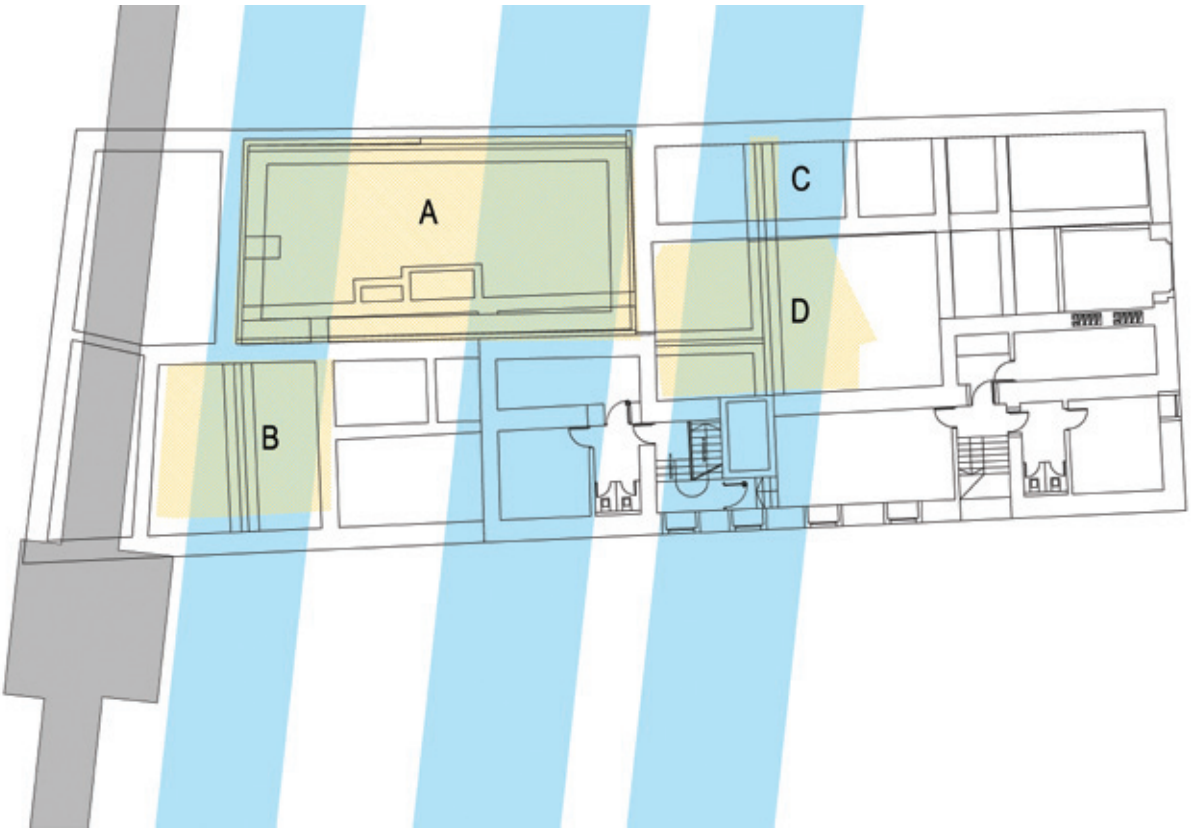

Načrt s tlorisom obstoječega objekta, označenimi sektorji A-D in izkopnimi polji (rumeno), obrambnim obzidjem rimskodobne Emone (sivo) in približnim potekom treh obrambnih jarkov (modro).

3D dokumentiranje dediščine prve svetovne vojne za potrebe prijave na UNESCO seznam svetovne dediščine

Uroš Košir

Konec januarja 2016 je bila dediščina prve svetovne vojne v okviru Poti miru med Alpami in Jadranom vpisana na UNESCO Poskusni seznam svetovne dediščine. Na nekdanjem soškem bojišču in v zaledju se še danes nahajajo številne ostaline, ki ne predstavljajo le zgodovinske, memorialne in sakralne dediščine, temveč tudi bogato arheološko dediščino. Med petnajstimi pomembnimi enotami dediščine, izpostavljenimi na Poskusnem seznamu, so bile nekatere dokumentirane tudi na način, ki omogoča izdelavo 3D modelov in natančnih arhitekturnih načrtov. Leta 2016 sta bili dokumentirani avstro-ogrski pokopališči Gorjansko in Log pod Mangartom, konec leta 2017 cerkev Sv. Duha na Javorci, v letu 2018 pa je bila dokumentirana še ruska kapelica na Vršiču. Naročnik del je bila Fundacija Poti miru v Posočju.

Dokumentiranje obeh sakralnih objektov je zajemalo fotografiranje zunanjosti in notranjosti objektov in okolice. Dokumentiranje zunanjščine je potekalo tudi s pomočjo brezpilotnih letalnikov. Temu je sledilo terestrično lasersko skeniranje izbranih delov posameznih objektov. Drugi korak je zajemal računalniško procesiranje in postopek obdelave zajetih podatkov. Sledila je registracija posameznih skenogramov in združitev zunanjega in notranjega oblaka točk, čiščenje šumov in vizualizacija 3D oblaka točk. Rezultat obdelave so georeferenciran barvni 3D oblak točk zunanjosti, umeščen v državni koordinatni sistem ETRS D96-TM, ortofoto načrt visoke ločljivosti in geodetski načrt s pripadajočim certifikatom ter barvni 3D oblak točk notranjosti in dela zunanjosti. Obdelani podatki so omogočili vektorizacijo fasad, prereze objektov in izdelavo videoprezentacije 3D modela.

Za dokumentiranje zunanjosti so bili uporabljeni brezpilotni letalniki AIBOT X6 s kamero Nikon coolpix A, DJI Phantom 3 Advanced z integrirano kamero 12MP in letalnik DJI Mavic AIR. Pri delu so bili uporabljeni še GPS Leica Viva 08, geodetska postaja Leica Totalstation 1203, terestrični skener FARO Focus 3D S120 Laser Scanner z integrirano kamero, fotografska aparata Canon 7D in Canon 70D. Za obdelavo podatkov se je uporabila računalniška oprema s programi AGISOFT PhotoScan za obdelavo podatkov iz brezpilotnega letalnika, FARO scene za obdelavo podatkov terestričnega skeniranja, VEESSU ARENA 4d za vizualizacijo oblaka točk in POINTCAB ter PYTHATAGORA 15 za delno vektorizacijo in CAD za končno vektorizacijo.

3D modeli obeh pokopališč, cerkve in kapelice, skupaj z izdelanimi načrti, predstavljajo pomemben del dokumentacije za prijavo dediščine prve svetovne vojne na UNESCO seznam svetovne dediščine. Rezultati obenem predstavljajo gradivo za morebitne rekonstrukcije v primeru uničenja ali poškodovanja dediščine zaradi naravnih ali drugih katastrof.

3D model cerkve Sv. Duha (izdelava: Avgusta d.o.o., last Fundacije Poti miru v Posočju).

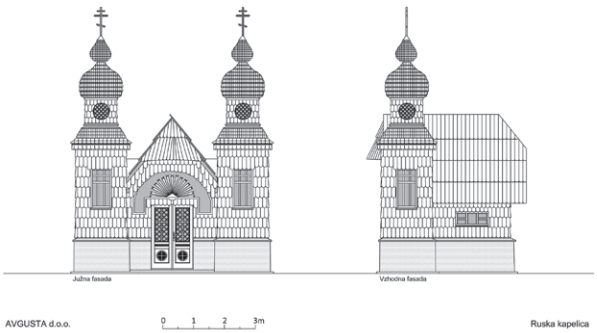

Izris južne in vzhodne fasade ruske kapelice (izdelava: Avgusta d.o.o., last Fundacije Poti miru v Posočju).

Muzejski trg v Celju - prezentacija rimske vile

Jure Krajšek

V letu 2018 smo na Muzejskem trgu v Celju opravili še zadnji del terenskih raziskav. Poleg arheoloških izkopavanj za povezovalna hodnika med Staro grofijo in novim razstaviščem smo končali gradnjo zaščitnega podzemnega objekta za prezentacijo rimskih ostalin. Zaradi odkritja stenske poslikave v t.i. sobi 5 in spremembi projekta oz. povečanju razstavišča proti vzhodu, se je pokrivanje in zaključek gradnje zavlekel do poletja 2018, v jesenskih mesecih pa je vzporedno z izkopavanji potekala gradnja obeh povezovalnih hodnikov.
Ves čas so potekala tudi konservatorska dela na zidovih, ometih, tlakih, drugih strukturah in in situ ohranjeni stenski poslikavi v razstavišču, saj se zaradi spremembe klimatskih pogojev stanje ometov in fresk vidno slabša. V kosu smo dvignili tudi zadnji – približno 1,5 m^2 velik del stropne poslikave z zelo dobro vidnimi sledovi podkonstrukcije, v Restavratorskem centru ZVKDS pa se nadaljuje sestavljanje odlomkov stropne poslikave. Le-ta skupaj z in situ ohranjeno fresko tvori zelo redek ter edinstven kontekst rimske bivalne kulture.

Eden od osrednjih prizorov stropne poslikave (foto: arhiv RC ZVKDS).

Na podlagi delne stenske in stropne poslikave, tlorisa in stebrišča odkritega v vzhodnem povezovalnem hodniku, je jasnejša tudi interpretacija odkritih prostorov delno raziskane vile, pri čemer ocenjujemo, da smo raziskali sedmino (ali manj) celotne stavbe.
Na podlagi sestavljenega dela stropne poslikave, ki je kvalitetno izdelana in poslikana, je možno primerjati odkriti kontekst le z redkimi. Figuralna motivika do sedaj sestavljene stropne poslikave razkriva povezave z grško-rimsko mitologijo in istodobno rimsko literaturo.

Arheološko izkopavanje v Novem mestu, Kapiteljska njiva

Borut Križ, Petra Stipančić

Zavarovalna arheološka izkopavanja zaradi velike poškodovanosti arheoloških najdb in njihove ogroženosti v zemlji, poteka že triintrideset zaporednih let. Zemlja na arheološkem najdišču je zelo kisla in agresivna, gnojenje in uporabo zaščitnih škropiv pa je še pospešila razkrojevalne kemijske procese.

V letu 2018 smo z do trinajst člansko delovno ekipo izkopali in raziskali 170 m^2 veliko površino grobišča. Našli smo 15 žganih žarnih grobov iz pozne bronaste dobe in 18 skeletnih starejšeželeznodobnih grobov ki sodijo v gomili LII in LXII. Delo je potekalo po ustaljeni metodi z ročnim izkopom kvadrantov velikosti 4x4 m, na zahodnem predelu grobišča, kjer teren dokaj strmo pada proti zahodu in kjer smo z izkopom nadaljevali delo preteklega leta. Tudi z letošnjim zavarovalnim posegom nismo našli meje grobišča, saj se grobovi nadaljujejo po celotni širini pobočja Kapiteljske njive proti zahodu, geo raziskave pa kažejo nadaljevanje enakih struktur kot so bili že doslej izkopani grobovi po pobočju proti Z strani, natančna analiza pa je v pripravi.

Žarni grobovi so bili dokaj plitvo vkopani, zato je bila večina močno poškodovana z oranjem in so bile lončene žare, ki smo jih našli ohranjene le v spodnjih delih. Posebnost je predstavljal dvojni Grob 335KŽG saj sta bili v skupno grobno jamo položeni dve masivni lončeni žari napolnjeni z žganino. Bronasto iglo, ki opredeljuje moški pokop smo našli le v grobu 337KŽG. V treh grobovih smo našli steklene jagode, v enem pa bronaste obročke.

Gomile, ki jih raziskujemo na Kapiteljski njivi v Novem mestu zaradi oranja navzven niso več vidne.

Skeletne grobove iz starejše železne dobe, ki smo jih raziskali leta 2018, predstavljajo v tlorisu pravokotne grobne jame, ki so v dolžino merile do 320 cm, v širino pa do 120 cm. Ker so bila nasutja zemljenih gomil odorana globine grobov v gomili niso bile več določljive, od današnje površine pa so bili grobovi vkopani od 20 do 150 cm v globino. V nekaterih grobovih najdb ni bilo, v ostalih pa so prevladovali lončeni pridatki, med kovinskimi pa je bilo največ izdelkov iz železa. Med sedmimi, v letu 2017 izkopanimi grobovi gomile LII odstopa grob LII/10, ki je centralni grob in je bil v celoto obdan z kamnito oblogo. Železna ovratnica in fibula ter lončena posodica s presegajočim ročajem grob opredeljujejo kot najstarejši pokop v gomili (stopnja Podzemelj). Ostalih 14 grobov v tej gomili, izkopanih v tem in preteklem letu je mlajših. Gomila LXVI je v premeru merila 10 m, in je vsebovala 11 skeletnih grobov. Pokopi časovno segajo od stopnje Podzemelj do negovskega horizonta. Posebnost predstavljajo kar trije, sočasni centralni grobovi s kamnito oblogo, ki sodijo v sam začetek starejše železne dobe. Dva sta bila ženska pokopa, v tretjem, dokaj poškodovanem, moškem grobu pa je bilo priloženo orožje z mahairo. V Grob LXVI/3 je bila poleg železnega orožja in italske lončenine priložena tudi bronasta negovska čelada.

Bronasta negovska čelada v grobu LXVI/3 (foto: B. Križ).

Centralni grob s pridatki in kamnito oblogo, grob LXVI/2 (foto: B. Križ).

Raziskovanje prazgodovinske krajine pri Knežaku in Šembijah

Boštjan Laharnar, Edisa Lozić, Jure Kusetič, Benjamin Štular

V okolici Knežaka in Šembij prepoznavamo tisočletno naplastitev različnih sledov človeških posegov v krajino. Kljub prepričljivi povezavi sledov intenzivne rabe tal s prazgodovinskimi in antičnimi utrjenimi naselbinami ter njihovi vpetosti v gradiščno agrarno-pastirsko krajino, ostajajo glavni izziv njihova datacija, razvoj in interpretacija.

Ob poglobljeni arheološki interpretaciji lidarskih podatkov, pri kateri je bilo ugotovljenih in kartiranih veliko novih arheoloških sledov, smo naša raziskovanja usmerili v kontrolna sondiranja. Posebej smo se osredotočili na t. i. mejne zidove ter njihove izteke, ki so navadno povezani s krožnimi ali polkrožnimi gradnjami na robu Taborskega grebena. Te gradnje so na terenu ohranjene kot komaj prepoznavni okopi. Ugotovili smo, da je najdišče Breg pri Šembijah gradišče, medtem ko je najdišči Bezgovica in Zmrzlek težje interpretirati. Nista gradišči, ampak prej opazovalnici, nadzorni točki ali kaj tretjega. Postojanka na Zmrzleku je morda nadzirala vodne vire v flišnih pobočjih tektonskega okna pod Gradiščem nad Knežakom. Postojanko na Bezgovici, postavljeno med vrtače in na severni strani utrjeno celo z dvojnim okopom, skušamo razumeti v povezavi z grebenskim koridorjem, potjo, ki je vodila pod najdiščem in se je preko sedla pod Bezgovico spustila do Šembij.

Tako gradišče na Bregu pri Šembijah kot postojanki Zmrzlek in Bezgovica so v povezavi z mejnimi zidovi. Zid, ki vodi od vrtače ob gradišču na Bregu v dolžini 4,9 km v smeri gradišča na Obrobi nad Bačem zamejuje knežaško-šembijsko gradiščno poljsko razdelitev proti jugu. S sondo smo odkrili njegovo ruševino in prvo lego originalno položenih kamnov v 120–130 širokem temelju. Podobno velja za mejni zid na Zmrzleku. Tukaj sta sicer dva mejna zidova, južni je neposredno povezan z okopom zmrzleške postojanke, drugi poteka dobrih 200 m severneje, oba pa vodita od roba Taborskega grebena na rob knežaškega tektonskega okna. Zid pod Bezgovico je najslabše ohranjen, navezuje se na severozahodni rob poljske razdelitve Gradišča nad Knežakom.

Gradišče Breg je bilo naseljeno že v srednji bronasti dobi. Ali je naselbino že takrat obdajal zid, ki smo ga raziskali v dveh sondah, še ne moremo zanesljivo potrditi. Glavnina najdb obzidano naselbino zanesljivo datira v pozno bronasto dobo. Obodnega zidu ne moremo primerjati z monumentalnimi obzidij bližnjih železnodobnih gradišč (npr. Gradišče na Čepni, Gradišče nad Knežakom, Obroba). Pomenljivo je, da Breg v železni dobi ni bil več naseljen. Glede na to, da je bilo gradišče odkrito šele z arheološko interpretacijo lidarskih podatkov in so njegovi sledovi na terenu slabo prepoznavni, preseneča zelo velika količina najdb iz štirih izkopanih sond. To pa ne velja za postojanki na Bezgovici in Zmrzleku, sonde na prvi so bile brez najdb, na drugi pa skromne. Dodaten izziv predstavljajo rezultati treh radiokarbonskih datacij vzorcev oglja z Zmrzleka.

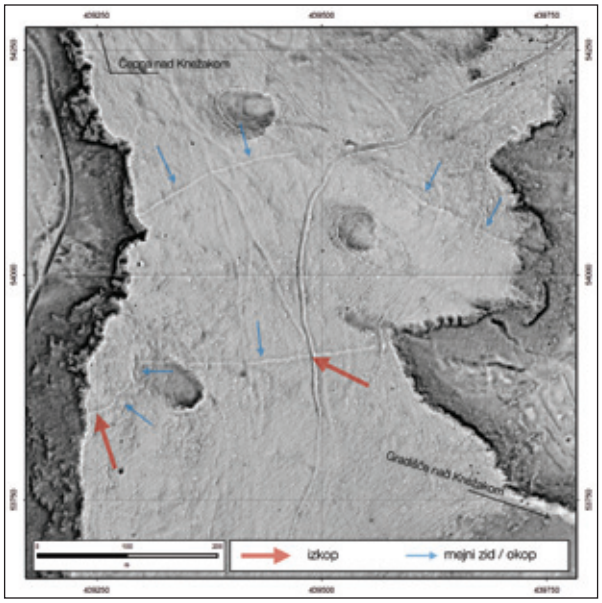

Zmrzlek nad Knežakom, lega izkopnih polj z označenim potekom mejnega zidu in okopa. Podlaga: vizualizacija lidarskih podatkov (70% delež vidnega neba, 30% model lokalnega reliefa; metoda obdelave lidarskih podatkom po Štular, Lozić 2016; avtorica E. Lozić).

Mednarodni projekt Claustra+ – Benete

Maja Lavrič, Matjaž Mori, Tina Nanut, Nika Veršnik

V okviru mednarodnega projekta Claustra+ so na lokaciji Benete – Zaporni zid na Drniku (EŠD 9343), na območju poznoantičnega zapornega zidu Claustra Alpium Iuliarum, potekale arheološke raziskave v obliki arheološkega izkopavanja. Izkopavali smo na območju zapore stolpa 4, v velikosti 18,5 m x 8 m (slika 1). Veliko oviro je predstavljalo čiščenje debelih drevesnih korenin, ki so popolnoma zaobjele zidane strukture (slika 2). Zaradi potreb predstavitve zapornega sistema sub divo, smo ponekod plasti dokumentirali do dogovorjenega nivoja. Izkopavanja so razkrila tri faze delovanja zapornega zidu s stolpom (faza I – faza III) in fazo novodobnih poškodb (faza IV). Faza I predstavlja gradnjo in uporabo objekta. Zaporna zidova in stolp sta bila grajena hkrati. Stolp je bil grajen na geološko osnovo in je meril 5,80 m x 5,80 m, zidovi so bili ohranjeni do višine 1,20 m in široki do 1,30 m, nekateri zidovi so bili temeljeni. V vzhodnem in zahodnem zidu smo odkrili odprtine, ki so verjetno ostanek odrnic ali del lesene konstrukcije, ki je služila kot pomoč pri gradnji stolpa. V notranjosti stolpa je bil močno poškodovan tlak. Na nekaterih zidovih je bil na notranji in zunanji strani omet. Na zahodni stranici stolpa je bil poškodovan vhod, dejanska višina in širina nista poznani. Delno se je ohranil prag z ostankom tanke žganinske plasti. V pričujoči fazi nismo našli nobene drobne najdbe, tako da točen časovni okvir ni jasen. Predvidevamo, da je bil stolp poškodovan in je gorel. Ostanke poškodbe smo našli v zidu. Tanka žganinska plast, pa je bila mestoma ohranjena na tlaku. Nato je bil stolp obnovljen, kar umeščamo v II. fazo. Poškodbo v vzhodnem zidu so zazidali s čvrsto malto in gruščem. S čvrsto malto je bil tudi obnovljen tlak v notranjosti stolpa. Zunanjost stolpa je bila obnovljena z maltnim in kamnitim tlakom, ki je potekal ob zidovih, v širini 0,70 m. Kasneje je bil stolp ponovno poškodovan, požgan in opuščen, kar umeščamo v III. fazo. Znaki požara so prisotni v debeli žganinski plasti na zunanji jugo-zahodni strani stolpa in v notranjosti stolpa tik ob zidu. Zidovi, omet in tlak so bili močno ožgani. Najdbe v žganinski plasti na zunanji strani kažejo, da so stolp kljub požaru uporabljali še nekaj časa po njem, saj so se nahajale v zgornjem delu plasti. Debele ruševinske plasti, kažejo na postopno propadanje zapornega sistema. V fazo IV. sodijo novodobne poškodbe.

Odkrito je bilo manjše število poznoantičnih najdb, med katerimi so zastopani odlomki lončenine in gradbenega materiala, steklo, železo, bron, poslikani ometi in živalske kosti. Kronološko in tipološko je najbolj izpovedna lokalna kuhinjska keramika, ki jo na podlagi analogij datiramo v čas od 4. do 6. stoletja. Poleg drobnih najdb so reprezentativni štirje kosi stenskega ometa, z ostanki vrezane rozete, tanke rdeče črte in odtisa orodja. V novodobno obdobje, natančno iz leta 1970, sodi najdba steklenice s sporočilom.

Pogled na stolp in zaporni zid (foto: arhiv ZVKDS).

Odstranjevanje in čiščenje vegetacije (foto: Maja Lavrič).

Mednarodni projekt Claustra+ – Selo pri Robu

Maja Lavrič, Matjaž Mori

V okviru mednarodnega projekta Claustra+ so na lokaciji Rob – Arheološko najdišče Gradiški vrh (EŠD 16116), na območju poznoantičnega zapornega zidu Claustra Alpium Iuliarum, potekale arheološke raziskave. Obsegale so čiščenje površin, strukturni pregled in stavbno analizo.

Z raziskavami smo dokumentirali vzhodni presek (slika 1). Zaporni zid je bil poškodovan v času gradnje gozdne ceste, ki vodi proti Kobiljemu curku in je bil pred izvedbo raziskav viden kot zaraščen nasip. Po temeljitem čiščenju so se najprej pokazale ruševinske plasti, kmalu smo ugotovili, da je zaporni zid širši kot smo predvidevali. Zid je bil v tem delu širok 2,40 metra, ki je imel pohodni pas z estrihom vzdolž višjega prsobrana. Pri dokumentiranju preseka je bila širina prsobrana 1,10 metra, na površini pa lahko zasledimo da se mestoma zoži do 0,5 metra. Grajen je bil v tehniki opus incertum, ostanki ometa kažejo, da je bil ometan. Prav tako so geofizikalne meritve pokazale, da je zid širok 2,40 metra vse do stolpa ob potoku (t. i. stolp 2). Verjetno je razširitev omogočala boljšo obrambno funkcijo in pregled nad prostorom. Tekom raziskave smo našli le dve najdbi, železen žebljiček, ki je sprijet skupaj s čvrsto malto in novodoben ostanek lesenega predmeta, verjetno del grabelj. S konservatorsko-restavratorskimi deli so bile strukture nato utrjene in so sedaj in situ prezentirane sub divo oziroma na prostem.

Pogled na raziskan zaporni zid Selo pri Robu (foto: Maja Lavrič).

Poselitev jugovzhodnoalpske regije v zgodnjem srednjem veku

Edisa Lozić, Manfred Lehner, Benjamin Štular

Zgodnjesrednjeveška arheologija jugovzhodnoalpske regije temelji na študijah grobišč, zakladnih najdb in naselbin. Najmanj poznamo slednje, saj je njihov arheološki zapis težko prepoznaven. Kljub temu pa se je dveh desetletjih število znanih zgodnjesrednjeveških naselbin izrazito povečalo (v Sloveniji 47; vir: zbiva.zrc-sazu.si). To je posledica obsežnih posegov v prostor (gradnja avtocest, komunalne infrastrukture, stanovanjska in industrijska gradnja) in izboljšav na področju ohranjanja arheološke dediščine (npr. izkopavanja velikih površin pred gradnjo). Posledično prvič v zgodovini raziskav imamo dovolj arheoloških podatkov o naselbinah, da bližje spoznamo zgodnjesrednjeveško arheologijo v jugovzhodnoalpski regiji (približno 500 do 1000 n. št.).

Vendar je bila doslej podrobneje analizirana in objavljena šele slaba četrtina novo odkritih naselbin, za ostale obstajajo le strokovna poročila. Novo odkrite naselbine so danes večinoma datirane zelo ohlapno (pogosto samo kot »zgodnjesrednjeveške«) in večinoma še nimamo podatkov o trajanju, poselitvenih fazah in tipu naselbin. Ti podatki pa bi vendarle zadostovali za bolj natančno datiranje posameznih naselbin, če bi jih analizirali z uporabo absolutno datiranih tipokronoloških shem.

V okviru mednarodnega raziskovalnega projekta Poselitev jugovzhodnoalpske regije v zgodnjem srednjem veku, ki ga sofinancira Javna agencija za raziskovalno dejavnost ARRS (J6-9450) in Avstrijska znanstvena fundacija FWF (I 3992-G25) želimo nasloviti ravno problem datacije, ki bo omogočil boljše razumevanje prostorskih in kronoloških sprememb v jugovzhodnoalpski regiji v zgodnjem srednjem veku. Z analizo gospodarskega zaledja na izbranih mikro-regijah (Bled, Dravsko-Ptujsko polje in Lipniško polje / Leibnitzer Feld) bomo obravnavali nekatere ključne družbeno-ekonomskih teme, ki so pomembne za celotno regijo.

Glavni vir podatkov regionalne analize je zbirka podatkov in spletna aplikacija ZBIVA, v kateri so zbrana vsa objavljena zgodnjesrednjeveška arheološka najdišča. V okviru projekta bodo podatki dopolnjeni s podatki iz neobjavljenih izkopavanj v Sloveniji in Avstriji.

Najpomembnejši rezultat projekta bo prva sintetična analiza zgodnjesrednjeveške poselitve jugovzhodnoalpske regije kot celote.

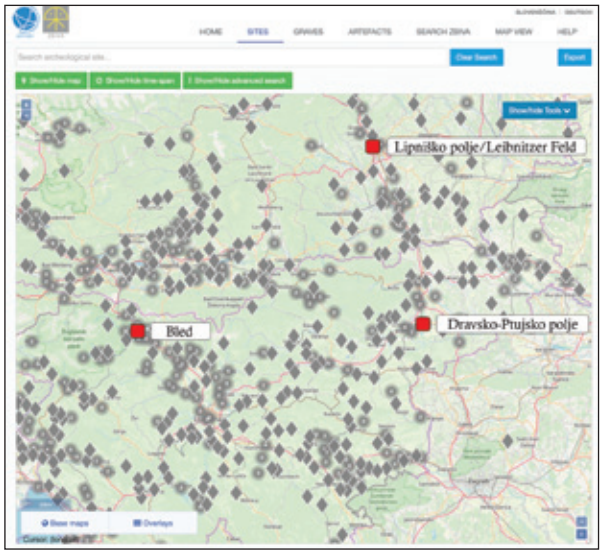

Spletna aplikacija ZBIVA (zbiva.zrc-sazu.si) z označenimi izbranimi mikro-regijami: Bled, Dravsko-Ptujsko polje in Lipniško polje / Leibnitzer Feld.

Opomba:
Projektni partner: Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Inštitut za arheologijo (*vodilni partner*); Univerza v Gradcu, Inštitut za arheologijo; Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije.
Vodji: Prof.dr. Manfred Lehner, dr. Benjamin Štular
Sodelavci: Mateja Belak, dr. Christoph Gutjahr, dr. Stephan Karl, dr. Iris Koch, dr. Edisa Lozić, Andrej Magdič, dr. Zvezdana Modrijan, prof.dddr. Andrej Pleterski, Jernej Rihter
Trajanje: 1. 10. 2018–31. 9. 2021
3.12. 2018–2.12. 2021
Vrednost: 580.000

Čemšenik – Cerkev Marijinega vnebovzetja

Vesna Merc, Matej Draksler

Arheološka izkopavanja in raziskave ob gradnji znotraj območja registrirane enote kulturne dediščine Čemšenik – Cerkev Marijinega vnebovzetja (EŠD 1720) na parc. št. 2/2, k.o. Čemšenik, so potekale zaradi novoodkrite grobnice v cerkveni ladji in potrebe po temeljiti sanaciji cerkve zaradi plazenja.

Prva pisna omemba cerkve Marijinega vnebovzetja v Čemšeniku je iz 13. stoletja. Čemšenik je spadal pod pražupnijo Mengeš, kot vikariat se omenja leta 1296, kot župnija pa leta 1596. Cerkev, kot jo vidimo danes, je večinoma baročna iz 17. stoletja, v prezbiteriju so vidne starejše gotske prvine, na zahodnem delu pa je iz prve četrtine 19. stoletja. Gre za barokizirano cerkev s pravokotno banjasto obokano ladjo in triosminsko sklenjenim prezbiterijem in južnim zvonikom, pročelje s pilastri in timpanonom iz okrog 1810 pa ima klasicistične prvine. Cerkev in večji del vasi stoji na enem največjih slovenskih plazov s stalno poselitvijo. Cerkev je bila posledično večkrat prenavljana, trenutna sanacija je del obširne sanacije plazu.

Arheološke raziskave so potrdile obstoj centralne zidane novoveške grobnice s spremljajočim večfaznim srednje-/novoveškim grobiščem. Dokumentirali smo štiri pokope v kamniti zidani obokani grobnici v cerkveni ladji, zidan grob v osrednjem delu in štiri pokope v kamniti obokani grobnici v prezbiteriju. Izkopanih je bilo skupno 150 skeletnih grobov; od tega večina v južni in severni stranski kapeli ter v zahodnem delu cerkvene ladje, najstarejši grobovi so nastali pred izgradnjo cerkve. Posebnost najdišča je posebej ugodna mikroklima, ki je botrovala ohranitvi organskih ostankov (tekstil, usnje, les) v mlajših grobovih in v obeh grobnicah. Dokumentirana je bila baročna, gotska in po načinu gradnje predvidoma predromanska gradbena faza cerkve. Pod vkopom temelja so bili najdeni najstarejši grobovi, ki od ostalih izstopajo po svoji orientaciji. Sklepamo, da se je pokopavalo na tem prostoru vsaj od zgodnjega srednjega veka. Najstarejša faza je prazgodovinska naselbinska poselitev, ki smo jo dokumentirali v jugovzhodnem delu cerkvene ladje.

Cerkev Marijinega vnebovzetja v Čemšeniku (foto: V. Merc).

Naglavno okrasje in situ (foto: V. Merc).

Arheološki testni izkop na gradu Gewerkenegg v Idriji

Miha Mlinar

Med izvajanjem gradbenih del utrditve in statične sanacije stebrov arkadnega hodnika na gradu Gewerkenegg v Idriji (Idrija – Grad, EŠD 183) je investitor (Mestni muzej Idrija) sporočil, do so na skrajnem južnem delu arkadnega dvorišča odkrili domnevno arheološko ostalino, o čemer je bil obveščen pristojni ZVKDS OE Nova Gorica. Konservatorka Patricija Bratina (ZVKDS OE Nova Gorica) je po opravljenem ogledu kot arheološko ostalino prepoznala kanal, grajen iz vezanih kamnitih plošč, ki je s padcem prehajal v neznan prostor, ki se je nahajal 80 cm pod hodno površino današnjega dvorišča. S pomočjo kamere (Komunala Idrija) je bilo ugotovljeno, da gre za manjši prostor valjaste oblike, premera približno 2 m.

Idrija – grad Gewerkenegg: pogled na kupolo zbiralnika/vodnjaka z odprtino in dovodnim kanalom (foto: M. Mlinar).

Pridobljeno je bilo Kulturno varstveno soglasje za arheološko raziskavo (št. 35106-0030-2/2017-D) v obliki arheološkega testnega izkopa velikosti 3 x 3 m. Raziskavo je izvedel Tolminski muzej (vodja Miha Mlinar) s sodelovanjem Skupine Stik (namestnik vodje Rok Klasinc). Terenski del raziskave smo izvedli med 17. 11. 2017 in 31. 1. 2018. Naročnik del je bil Mestni muzej Idrija, raziskavo je nadzirala arheologinja Patricija Bratina (ZVKDS OE Nova Gorica).

Ob arheološkem izkopu je bil odkrit vodnjak (zbiralnik), katerega stratigrafsko enotno zasutje smo izpraznili do globine 11 m. Čeprav z izkopom nismo prišli do dna (verjetno manjka še pribl. 4 m), smo dela zaradi nevarnosti vdora vode in/ali plina po priporočilu geologa zaključili.

Interpretacija ostaline je nejasna. Morda gre za kombinacijo vodnjaka – vodni vir mu je bila podtalnica ali potok Nikova – in grajskega zbiralnika (navadna zbiralna, nefilterska cisterna), ki ga je ob slabšem vodostaju po kanalu napolnjevala deževnica. Vrhnji del vodnjaka/zbiralnika je 2,15 visoka in 2,20 široka kamnita kupola, zgrajena iz tesno se prilegajočih apnenčastih blokov. Na globini 250 cm pod hodno površino dvorišča se prične skalna osnova, v katero je bil vkopan jašek vodnjaka.

Vodnjak/cisterna je bil v funkciji verjetno do 1. polovice 19. stoletja, kot je razvidno z dveh risb, v to dobo pa ga opredeljujejo tudi skromne arheološke najdbe (keramični odlomki glaziranih posod in rudarski trigl) iz zasutja.

Za proučevanje razvoja grajskega ambienta je odkritje pomembno, zato se bo najdbo vključilo v sklop grajske predstavitve. S smernicami ZVKDS OE Nova Gorica pripravlja investitor Mestni muzej Idrija projekt in situ prezentacije ostaline.

Železen rudarski trigl (orodje za nalaganje rude v vozičke) bo predan v konservacijo v delavnice Goriškega muzeja, urejen arhiv najdišča bo oddan v stalno hrambo Mestnemu muzeju v Idriji.

Arheološka interpretacija geofizikalnih meritev v cerkvah

Matjaž Mori, Gašper Rutar

V letu 2018 je Center za preventivno arheologijo, v fazi načrtovanja obnov, izvedel geofizikalne meritve z georadarsko metodo in arheološko interpretacijo rezultatov v štirih cerkvah: Semič – Cerkev sv. Štefana (EŠD 2251), Brunk – Cerkev sv. Treh kraljev (EŠD 2195), Tišina – Cerkev Marijinega rojstva (EŠD 3448) in Šentrupert na Dolenjskem – Cerkev sv. Ruperta (EŠD 730). Namen raziskav je bil ugotoviti prisotnosti in ohranjenost morebitnih arheoloških ostankov pred načrtovanjem obnovitvenih del.

V vseh treh cerkvah je bilo mogoče prepoznati vrsto jasnih georadarskih odbojev, ki smo jih ob pomoči analize pisnih virov arheološko interpretirali. Rezultat so načrti arheološkega potenciala oziroma arheološke interpretacije, ki lahko služijo kvalitetnejšemu načrtovanju obnove in nadaljnjih arheoloških raziskav. Prav pri vseh cerkvah je bilo pod tlakom prepoznati grobnice kot tudi segmente zidov starejših faz in tlakov. Pri cerkvah v Brunku, Tišini in Šentrupertu so bile meritve izvedene tudi v okolici cerkva, kjer je bilo prav tako mogoče prepoznati georadarske odboje, ki smo jih interpretirali kot segmente zidov objektov, ki so stale v neposredni bližini cerkve oziroma so se nanje naslanjali.

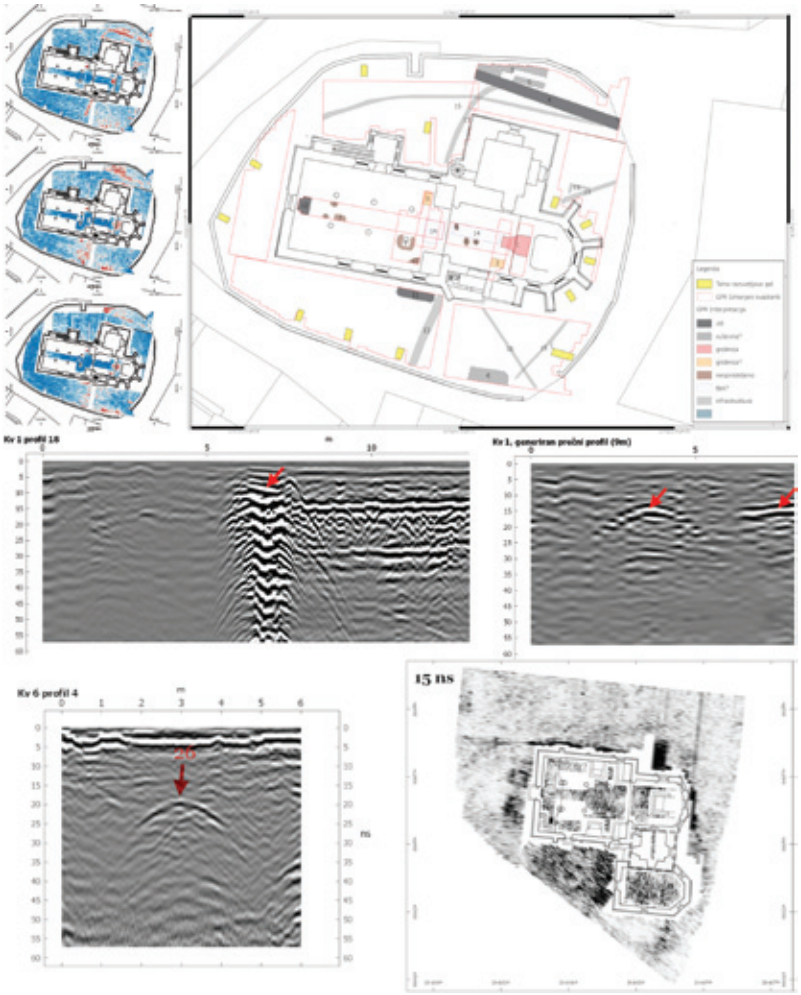

Rezultati geofizikalnih meritev v cerkvah v Šentrupertu (zgoraj), Semiču (sredina), Tišini (levo spodaj) in Brunku (desno spodaj).

Muzejske inspiracije – sodobne kreacije

Aleksandra Nestorović, Eva Ilec, Andrej Preložnik

Muzejske inspiracije – sodobne kreacije so znamka in eden od promocijskih dogodkov, s katerimi Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož popularizira arheološko dediščino v okviru Poletne muzejske noči.
Izhodišče in navdih modne revije Prazgodovinske inspiracije – sodobne kreacije je bila arheološka razstava Gospodarji prehodov. Razstava je skušala prikazati ptujsko preteklost izpred treh tisočletij, na prehodu iz bronaste v železno dobo. Ker je arheologijo zaradi časovne oddaljenosti težko približati ljudem, smo med drugim na razstavi želeli prikazati tudi nošo tistega časa in rezultat tega sta dve opravi – moška in ženska – v kateri smo odeli »prvega ptujskega kneza« in »mlado varuhinjo tradicije«. Ob raziskavi ostankov tekstila in izdelavi hipotetičnih rekonstrukcij oblačil, ki smo jih delno naredili v muzejski konservatorsko – restavratorski delavnici za tekstil, se nam je porodila ideja za modno revijo. Ali je prazgodovina lahko inspiracija za sodobnega kreatorja? Kako bi se eleganca, uporabnost in zanimivost oblačil zadnjega tisočletja pred našim štetjem obnesle danes? Nas še lahko nagovorijo? Priznani slovenski modni oblikovalki, ki živita in ustvarjata na Ptuju, sta spretno posodobili prazgodovinske oblike in izdelali unikatni kolekciji oblek za sodobno žensko.
Zaradi velikega zanimanja in pozitivnih odzivov smo naslednje leto z enakim konceptom in pod isto muzejsko znamko promovirali celoletno muzejsko temo nakita in krašenja. K sodelovanju smo povabili oblikovalki in oblikovalca nakita iz Ljubljane, Maribora in Ptuja, ki so navdih tokrat iskali v antičnem svetu. Namembnost in oblike rimskodobnega nakita iz Pokrajinskega muzeja Ptuj – Ormož so oblikovalci oplemenitili z lastnimi tehnikami, materiali in sporočili ter jim tako vdihnili sveže interpretacije. Obenem smo dogodek izkoristili za predstavitev nove serije replik rimskodobnega nakita z območja Petovione iz muzejskih zbirk.
S projektom Muzejske inspiracije – sodobne kreacije skuša muzej približati arheološko dediščino domači in širši javnosti ter pokazati, kako je preteklost lahko navdih za kreativnost in sodobnost. Hkrati promovira tudi lokalne ustvarjalce in obrtniška znanja. Dogodek je nagovoril tudi mlajšo publiko in del javnosti, ki je »klasični« muzejski dogodki ne pritegnejo. Sklenemo lahko, da sta oba dogodka z množičnim obiskom in s prijetnim druženjem vseh generacij korak naprej k pozitivnemu odnosu lokalne skupnosti do lastne kulturne dediščine.

Lutka s sulico in bodalom, razdelilci in brusom.

Prazgodovinske inspiracije - sodobne kreacije

Poljanica na Zadnjem Voglu

Marija Ogrin

V letu 2018 je Arheoalpe zavod za kulturo, izobraževanje in turizem Bohinj nadaljeval z arheološkimi raziskavami na visokogorskem najdišču na planini Poljanica na Zadnjem Voglu. Najdišče je bilo odkrito leta 2003, ponovno natančnejše pregledano leta 2016 z ekipo visokogorske arheologije pod vodstvom dr. Jane Horvat z Inštituta za arheologijo ZRC SAZU in sodelavci: Lučka Lavrenčič (Inštitut za arheologijo ZRC SAZU), dr. Tina Milavec (Filozofska fakulteta, Oddelek za arheologijo), Janez Bizjak (Inštitut Alpe), France Stele, Mija Ogrin (Arheoalpe). Zaradi novih odkritij smo leta 2017 začeli raziskave s testnimi izkopi na južnem in osrednjem delu planine. Na osrednjem delu smo odkrili del kamnitih temeljev stavbe in plasti s prazgodovinsko keramiko. Zato smo v letu 2018 na tem delu nadaljevali z raziskavami ter razširili izkopno polje.

Arheološke raziskave v visokogorju so logistično zahtevnejše, vremenske razmere so ekstremnejše in se hitro spreminjajo. Zato je pri takih raziskavah nujna izkušena ekipa, kateri so se ji to leto na Poljanici pridružili tudi študentje: Ana Vičar, Karla Varga, Klara Strehar, Miha Brodarič in Izidor Ramšak.

Na blago dvignjenem platoju je bila na grušču plast črne zemlje pomešane s peskom. Na njej so bili položeni kamni, ki predstavljajo ostanke temelja koče. Med kamni je bila črna zemlja, v kateri so bili odkrit odlomki keramike in bronasta profilirana fibula, ki sodi v čas konec 1. in 2. stoletja.

Proti severu se teren spušča in nato dviga v severno pobočje planine. Na najnižjem delu je bila v grušču ovalna jama, ki je segala do globine 2 metrov (relativne višine). Na dnu jame je bila ilovnata zemlja, nad katero so se vrstile plasti žganine in zemlje. V teh plasteh smo odkrili odlomke keramike in puščično ost. Med keramiko prevladujejo ostenja posod, ohranjena pa so bila tudi ustja loncev, ki bi jih lahko uvrstili v pozno bronasto dobo. Jama se je proti vrhu večala v dolžino 1, 6 meta in širino 1 metra. Vse to pa je prekrivala plast črne zemlje.

Prvi izsledki dosedanjih raziskav kažejo, da je bila Poljanica obljudena v več časovnih obdobjih; najstarejše sledi bi lahko uvrstili v bakreno in nato pozno bronasto dobo. Z rimsko dobo se obljudenost gora poveča, na kar kažejo tudi odkrite rimske fibule na Poljanici, kakor tudi na sosednjih najdiščih Kal in Dolga Planja. V poznoantičnem in zgodnjesrednjeveškem času pa prebivalci vasi iz dolin na mnogih visokogorskih planinah z naravnimi travnatimi območji in rudnimi bogastvi, kot je tudi območje Vogla, postavljajo sezonske postojanke za potrebe pašništva in rudarjenja.

Arheološke raziskave na Poljanici 2018 (foto: Mija Ogrin).

Arheološke raziskave na najdišču Črnomelj – Čardak

Manca Omahen

Na arheološkem najdišču Čardak, ki leži zahodno od Črnomlja, je na parcelah 1113/15, 1115/7, 1115/8, 1121 in 1122/1, k.o. 1535 Črnomelj, investitor Akrapovič d.d. načrtoval razširitev parkirišča. Pred tem posegom je bilo potrebno izvesti predhodne invazivne arheološke raziskave v obliki strojnih testnih jarkov za določitev vsebine in sestave najdišča. 3.4., 4.4. in 6.4.2018 je bilo narejenih 10 jarkov, pri čemer smo v dveh naleteli na plasti s prazgodovinsko in rimsko keramiko, ki so zapolnjevale vrtačo. Na podlagi rezultatov predhodne raziskave so bila med 28.8. in 28.9.2018 na področju vrtače izvedena arheološka izkopavanja. Dela je izvajala ekipa podjetja Avgusta d.o.o. pod vodstvom dr. Uroša Koširja, univ. dipl. arheol. Nadzor nad arheološkimi deli je izvajala Tina Britovšek, univ. dipl. arheol., višja konservatorka (ZVKDS, OE Novo mesto).

Pred pričetkom arheoloških izkopavanj so bile plasti vrtače, kot so bile razvidne iz testnih jarkov, tudi pedološko pregledane. Raziskavo sta opravila dr. Helena Grčman, univ. dipl. inž. agr., in Rok Turniški, mag. inž. agr., iz Oddelka za agronomijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani (neobjavljeno poročilo Grčman, H. in R. Turniški 2018, Pedološka raziskava izkopa v Črnomlju). Plasti so bile primerljive s tistimi, raziskanimi na lokaciji Čardak II. So koluvialnega nastanka, vmes pa se pojavljajo pokopani Ab horizonti. Med epizodami koluviacije je preteklo vsaj 100 let, da se je vmes lahko tvoril humus. Raba tal je bila bodisi travniška ali pa obdelovalna.

Plasti v zahodni polovici vrtače po odstranitvi ornice in recentnih nasutij (foto: J. Rupnik).

V vrtači je bilo nad geološko podlago iz rdečkaste ilovice odkritih več zaporednih plasti svetlih koluvialnih nanosov in temnejših pokopanih tal. Prvi koluvij ni vseboval najdb, radiokarbonsko pa je bil datiran v čas 5450±60 BP oz. 4450-4050 cal BC (2σ, 95,4%; Ki-195565). Najstarejša pokopana tla, ki so nastala na sterilnem koluviju, so bila datirana v čas 3440±90 BP oz. 1960–1520 cal BC (2σ, 95,4%; Ki-19609).

Pod temi najstarejšimi pokopanimi tlemi je bil na južnem robu vrtače odkrit plitev jarek. Podoben jarek je bil odkrit tudi na severnem robu vrtače in je verjetno sočasen. V severovzhodnem delu vrtače je bila pod plastjo pokopanih tal še manjša jama za stojko.

Najstarejša pokopana tla so bila prekrita z novim koluvialnim nanosom, na katerem so nastala tudi nova tla. Pod plastjo teh pokopanih tal so bile na zahodnem robu vrtače štirih manjše plitve jame, vkopane v geološko podlago. Ena izmed jam je presekala tudi polnilo starejšega jarka na južnem robu vrtače. Na sredini vrtače je bila plast pokopanih tal presekana z eno samo jamo za stojko.

V zgoraj naštetih plasteh je bila prisotna izključno prazgodovinska keramika, medtem ko so bili v naslednjem, najmlajšem koluvialnem nanosu tudi rimskodobni kosi. Na najmlajšem koluviju je bila ohranjena še zadnja, najmlajša plast pokopanih tal s prazgodovinskimi in rimskodobnimi najdbami. Nad plastmi v vrtači je bila moderna ornica, na severnem delu pa tudi debelo moderno nasutje.

Arheološke raziskave na Vergerijevem trgu v Kopru

Manca Omahen

V okviru prenove stavbe na naslovu Vergerijev trg 3 je Občina Koper načrtovala gradnjo nove kanalizacije in vodovoda na večjem notranjem dvorišču vzhodno od stavbe. Izkopanih je bilo več kanalov in izkopov za jaške. Ob delih je potekal arheološki nadzor ob gradnji, ko pa je izkop dosegel nivo ohranjenih arheoloških ostalin, so bile le-te izkopane ročno po stratigrafski metodi v obsegu in do globine načrtovanega izkopa. Dela je med 26.6. in 7.8.2018 izvedlo podjetje Avgusta d.o.o. pod vodstvom dr. Uroša Koširja, univ. dipl. arheol. Nadzor nad deli je izvajal Jaka Bizjak, univ. dipl. arheol., konservator (ZVKDS, OE Piran). Antropološko analizo kostnih ostankov je opravila dr. Petra Leben Seljak, univ. dipl. biologinja.

Na površini plasti olivno rumene gline s poznoantičnimi najdbami, ki je ležala nad sterilno plastjo rumenkaste gline, so bili prepoznani poznoantični grobovi in strukture.

Grobovi so bili večinoma orientirani V-Z, z glavo na Z, stranice pa so bile obložene s peščenjakovimi lomljenci. Od devetih odkritih grobov jih je bilo 5 otroških (grobovi 1, 2, 4, 5 in 6; starost otrok ob smrti je bila od 1 leto in pol do 5 let). En izmed otroških grobov je poškodoval grob odraslega moškega (grob 3), starega med 25 in 35 let, v grob pa je bil pridan koščen glavnik. V grobu 7 je bila pokopana odrasla ženska, stara med 25 in 30 let. Zadnja dva grobova sta bila močno poškodovana z napeljavo, ohranjene so bile samo noge in v enem primeru del medenice (grob 8). Grob z delom medenice je pripadal odrasli ženski, stari manj kot 40 let, v drugem grobu pa je bil glede na robustnost kosti najverjetneje pokopan odrasel moški. Poleg teh grobov je bilo v kv. 6 najverjetneje odkrito dno poškodovane grobne konstrukcije iz peščenjakovih plošč (SE48, 85). Ostanki uničene grobne jame so bili odkriti tudi v stranskem kanalu 8 (SE212), vzhodno od nje pa je bil ozek jarek (SE228).

V kv. 3 in 4 sta bili v glineno podlago vkopani dve manjši jami (SE28, 30), v kv. 6 pa dve amfori (PN6, 7). Ena izmed amfor je bila prekrita z ostankom estriha (SE79).

V kv. 8 je bil najden suhozidni temelj (SE153), orientiran V-Z. Nekoliko južneje je bila na površino plasti zložena linija peščenjakovih lomljencev (SE157). S severne strani se je na temelj naslanjala hodna površina, utrjena z manjšimi kamni, z južne pa ruševina. V istem kvadrantu je bila jama za stojko s peščenjakovimi zagozdami (SE195).

Zgoraj naštete ostaline so bile prekrite s sivo rjavo meljasto glino s poznoantičnimi najdbami. Nad njo je bila temno siva novoveška plast, v katero je bilo vkopanih več novoveških odpadnih in drugih jam (SE40, 109, 97, 151, 200, 198, 220, 226, 141). V kv. 2 in 3 so bili najdeni temelji novoveške stavbe (SE24, 25, 2003), v kv. 6 in 7 pa je bila novoveška klet (SE91, 103, 93). Večji zid (SE220) je bil odkrit tudi v kanalu 8. Poleg večjih zidov smo v izkopih naleteli tudi na več manjših novoveških zidcev (SE53, 54, 148, 201, 208).

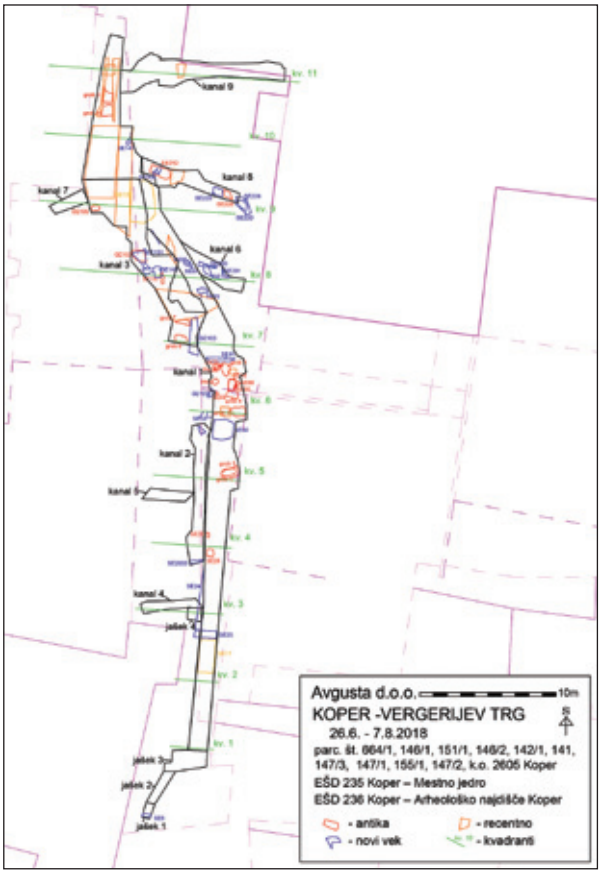

Pregledni načrt izkopov (avtor: J. Rupnik).

Nove raziskave v koprski stolnici

Manca Omahen

Znotraj koprske stolnice oz. cerkve Marijinega vnebovzetja je Župnija Koper načrtovala postavitev novega pevskega kora in orgel. Pred tem je bilo potrebno preveriti temeljna tla in način temeljenja obstoječih struktur na območju načrtovanega kora. S tem namenom sta bili ob temeljih zahodne fasade in enega izmed stebrov v notranjosti cerkve ročno in stratigrafsko izkopani dve testni sondi, do globine, ki je bila potrebna za ugotovitev načina temeljenja. Raziskavo je med 22. in 29.11.2018 izvedla ekipa podjetja Avgusta d.o.o. pod vodstvom dr. Uroša Koširja, univ. dipl. arheol. Kostne ostanke je analizirala dr. Petra Leben Seljak, univ. dipl. biologinja. Nadzor nad arheološkimi deli je izvajal Jaka Bizjak, univ. dipl. arheol., konservator (ZVKDS, OE Piran).

V sondi 1 ob zahodni fasadi izkop ni presegel debeline novoveškega nasutja, nad katerim so bili ostanki starega maltastega tlaka. Končna globina je bila 70 cm. V drugi sondi pa smo pod starim cerkvenim tlakom naleteli na meljasto peščeno plast, v katero so bili vkopani štirje grobovi, in sicer grob mlajše ženske, grob otroka, starega okoli 1 leto, grob odrasle ženske, v zadnjem grobu pa so bili ostanki 3 ali 4 različnih oseb, morda že v premaknjeni legi. Vsi skeleti so bili orientirani v smeri V-Z, z glavo na zahodni strani groba. Ležali so na hrbtu, z rokami ob telesu ali pa sklenjenimi na trebuhu. Bili so brez pridatkov. Grobovi so bili preproste grobne jame, brez kamnitih oblog ali drugih struktur. Po odstranitvi zgornje plasti se je pokazala grobnica z ohranjeno južno in zahodno steno iz nevezanih peščenjakovih lomljencev. Na vrhu te grobnice so bile zložene kosti, ki so pripadale več posameznikom. Dolge kosti so bile zložene na severni strani grobnice, ob vzhodnem robu so bile lobanje, na južni strani pa je bil kup manjših kosti. Po odstranitvi zgornjih kosti se je pokazal v celoti ohranjen skelet odraslega moškega. Ta grobnica je poškodovala spodaj ležečo starejšo grobnico. Stene te starejše grobnice so bile grajene iz velikih peščenjakovih blokov, vezanih s trdo belo malto. Dno grobnice je bilo sestavljeno iz podlage iz peščenjakovih plošč, čez katere je bil narejen maltast estrih. Grobnica je bila vkopana v sterilno plast gline. Na vrhu te grobnice so bile tako kot v zgornji posamezne človeške kosti, niso pa bile tako urejeno zložene kot v zgornji grobnici. Pod temi posameznimi kostmi so bili ohranjeni trije artikulirani skeleti, in sicer skelet otroka, starega okoli 4 leta, ter skeleta odraslega moškega in ženske. Pod njimi je bil še en delno ohranjen pokop odrasle ženske in večje število močno preperelih kosti.

Pogled na skelete v starejši grobnici (foto: G. Gruden).

Prispevek k poznavanju prazgodovinske in srednjeveške poselitve med Bohorjem in reko Savo v Občini Krško

Mitja Pergar

V letu 2018 smo predstavili rezultate arheološke topografije med letoma 2010 in 2017 na področju med Lokvami pri Senovem in Velikim Kamnom v Občini Krško (glej Pergar M. 2018, Novi arheološki topografski podatki o prazgodovinski poselitvi iz okolice Lokve pri Senovem in Malega Kamna v Občini Krško. V: Arheologija v letu 2017, dediščina za javnost. Zbornik povzetkov, str. 54).

V letu 2018 smo z delom nadaljevali in s pomočjo topografskih ogledov ter preverjanjem anomalij, ki smo jih opazili na Lidar posnetkih, odkrili več novih arheoloških lokacij ter dopolnili arheološko podobo v preteklosti že identificiranih arheoloških lokacij.

S pomočjo Lidar posnetkov smo identificirali prazgodovinske gomile v bližini Zdol (Anovec – Gomilno grobišče, 05-19-00021), Malega Kamna (Mali Kamen – Arheološko najdišče Župančič – Šerbec, 05-19-00015), Velikega Kamna (Veliki Kamen – Arheološko najdišče Hrvatiček, 05-19-00014). S pomočjo Lidarja smo identificirali tudi prazgodovinsko gradišče na Umekovem vrhu (Mali Kamen – Prazgodovinsko gradišče Švarč – Umekov vrh, 05-19-00013) ter dolinsko zaporo pri Jetrnem selu v bližini Brestanice (Dolenji Leskovec – Dolinska zapora ob Dovškem potoku, 05-15-00033).

Sočasno s preverjanjem Lidar posnetkov smo izvajali topografske oglede bližnje okolice, tako nam je uspelo locirati delavnici kamnitih orodij v okolici Reštanja (Reštanj – Arheološko najdišče Vrtače, 05-19-00011) in Velikega Kamna (Veliki Kamen – Arheološko območje Švarč – Kozja gora, 05-19-00023), eneolitsko višinsko naselbino med Dobrovo in Jablanco (Dobrova – Arheološko najdišče Dobrce – Ržece, 05-19-00016) in več lokacij s povečanim arheološkim potencialom v okolici Koprivnice (Koprivnica – Arheološko območje Šikovec – Gorica, 05-19-00017), Malega Kamna (Mali Kamen – Arheološko najdišče Župančič – Šerbec, 05-19-00015), Reštanja (Reštanj – Arheološko območje Gradec, 05-19-00012), Stranj (Stranje – Arheološko območje Kobuščca – Rjavi hrib, 05-19-00020), Zdol (Zdole – Arheološko območje Černelič, 05-19-00022) in Šapol (Kostanjek – Arheološko najdišče Dobrava – Šapole, 05-19-00019).

Na pobudo Jureta Smolinskya pa smo opravili ogled ruševin izginulih gradov Tvarog (Dobrova – Lokacija gradu Tvarog, 05-19-00018) in Šperenberk (Dobrova – Arheološko najdišče Dobrce – Ržece, 05-19-00016) in na terenu potrdili, da gre za lokaciji izginulih gradov.

Na podlagi dosedanjega topografskega dela lahko ugotovimo, da je bilo območje med Bohorjem in reko Savo v času prazgodovine intenzivno poseljeno. V topografskem smislu izstopajo identificirane delavnice kamnitega orodja, ki kažejo na intenzivno izkoriščanje nahajališč lokalnega roženca.

Pomembno je tudi odkritje nove eneolitske naselbine Dobrova in lociranje izginulih srednjeveških gradov.

Ostanki gradu Šperenberk (foto: M. Pergar).

Dolinska zapora pri Brestanici (foto: M. Pergar).

Pugled pri Starem Logu – Prazgodovinska naselbina Rigelj

Mitja Pergar

V letu 2018 smo se za potrebe izdelave varstvenih območij dediščine lotili pregleda obstoječih arheoloških najdišč v Občini Kočevje. Ob tem smo izvajali še topografske oglede novih potencialnih arheoloških lokacij pridobljenih z analizo Lidar posnetkov in preverjanjem starejše arheološke literature.

Tako smo ob pregledu lidarske anomalije na nepremičnini parc. št. 338, k. o. Stari Log, odkrili po naključju novo prazgodovinsko naselbino, ki jo na osnovi drobnih najdb preliminarno datiramo v neolitik ali eneolitik.

Lokacija se nahaja na manjši vzpetini, ki se dviga nad kraškim poljem opuščenih vasi Rigelj in Stari Breg. V bližini lokacije je tudi vir vode.

Danes se na območju nahaja lovska preža in kovinsko krmišče. Analiza franciscejskega katastra kaže, da je bil del območja prazgodovinske naselbine v preteklosti uporabljen v agrarne namene, zato je del nekdanjega naselbinskega areala močno poškodovan.

Nova neolitska/eneolitska naselbina Rigelj pomembno dopolnjuje dosedanje poznavanje prazgodovinske poselitve na območju Občine Kočevje. Na osnovi do sedaj zbranih topografskih opažanj smo morda korak bliže prvim obrisom neo-eneolitskega poselitvenega vzorca. Do sedaj prepoznane prazgodovinske naselbine na Spahi, Mali Gori in Riglju so vse locirane na vzpetinah, ki imajo dober pregled nad kraškimi poljem pod njimi, v bližini pa imajo še vir vode. Naselbine prav tako nimajo prepoznavnih obrambnih struktur. Analiza obstoječih Lidar posnetkov je razkrila, da so do sedaj identificirane prazgodovinske naselbine na Lidar posnetkih slabo prepoznavne, zato bi bilo za potrebe arheološke analize potrebno narediti natančnejši Lidarski posnetek Občine Kočevje in morda na ta način priti do novih arheoloških lokacij.

Pogled na naselbino (foto: M. Pergar).

Kamnita puščica (foto: M. Pergar).

Topografski prispevek k poznavanju avstrijskih utrdb v Občini Ribnica

Mitja Pergar

Ponovno vrednotenje registriranih enot dediščine v Občini Ribnica je pokazalo, da je registrirana enota dediščina Makoše – arheološko najdišče na Šancah, EŠD 13404, napačno vrisana na temeljno topografsko karto glede na obstoječi Lidar posnetek, zato smo ponovno preverili obstoječo strokovno literaturo in Lidar posnetke. S pregledom Lidar posnetkov smo uspeli locirati dve novi utrdbi, s pomočjo Domna Rusa iz Dolenje vasi pri Ribnici pa še eno utrdbo na Jasnici (Jasnica 2), ki do sedaj ni bila poznana.

Prva utrdba pravokotnega tlorisa, cca 25 x 14 m, z okroglim stolpom se nahaja severovzhodno od Svinjskega griča, tik ob železniški progi Ribnica – Kočevje, na parc. št. 4996/2, 4997/2, 4998/2 – del, vse k.o. Dolenja vas. Na zahodnem delu utrdbe se nanjo prislanja še »utrjen hodnik« s stolpom, cca. 3 x 24 m. Objekta sta skupaj zapirala enega od cestnih prehodov med Ribnico in Kočevjem.

Druga utrdba je prav tako pravokotne oblike, cca 27 x 12 m, z dvema okroglima stolpoma. Nahaja se južno od vasi Otavice prav tako ob železniški progi Ribnica – Kočevje, na parc. št. 3344/2, 3341/2, 3340/2, 3339/2, vse k.o. Goriča vas.

Tretja utrdba se nahaja na Jasnici, je trapezoidnega tlorisa, cca 21 x 11 m, z dvema stolpoma, na parc. št. 1886 – 1888, vse k.o. Dolenja vas.

Na podlagi obstoječe strokovne literature (Frelih M. 2004: Poročilo o arheološkem delu na območju Ribniške Občine (1. 10. 2003–30. 09. 2004; neobjavljeno poročilo: Petru P. 1970: Makoše pri Ribnici. V: Varstvo spomenikov XIII–XIV, Ljubljana (1968–1969)1970, str. 196; Slabe M. 1982: Arheološki kažipot v Občini Ribnica. V: Ribnica skozi stoletja, str. 71), lidarskih posnetkov ter topografskih ogledov, smo locirali že znane utrdbe in jih pripravili za vpis v register kulturne dediščine (Dolenja vas pri Ribnici – Vojaška utrdba Makoše 1, 05-19-00031, Dolenja vas pri Ribnici – Vojaška utrdba Makoše 2, 05-19-00029, Dolenja vas pri Ribnici – Vojaška utrdba na Jasnici 1, 05-19-00025; Dolenja vas pri Ribnici – Vojaška utrdba na Jasnici 2, 05-19-00026, Dolenja vas pri Ribnici – Vojaška utrdba Lipovec – Trnje, 05-19-00027).

Analiza tlorisov zbranih utrdb in njihovega načina gradnje nakazuje, da so utrdbe verjetno nastale v istem časovnem obdobju. Petru meni, da naj bi edina arheološko raziskana trdnjava na Makošah sodila v »čas izgradnje t. i. hausbergov, to je v začetno fazo fevdalizma« (Petru P. 1970, str. 196). Frelih nasprotno meni, da sodijo utrdbe v čas Napoleonovega osvajanja iz konca 18., začetka 19. stoletja. Pisni viri namreč poročajo, da so morali Kočevarji, Kostelci in Ribničani leta 1797 zgraditi pet trdnjav na Jasnici (Simonič I. 1939: Zgodovina kočevskega ozemlja.V: Kočevarski zbornik, str. 127). Frelih še poroča, da je Bojan Grčman na Makošah našel avstrijski soldo. Avstrijski soldo pa je našel Domen Rus tudi na utrdbi Jasnica 2, zato je v tej fazi raziskav verjetnejša Frelihova datacija ribniških utrdb.

Del utrdbe Jasnica 2 (foto: M. Pergar).

Del utrdbe Otavice (foto: M. Pergar).

Vir pri Stični – Prazgodovinsko svetišče?

Sašo Porenta, Primož Stergar, Lucija Grahek

Oktobra leta 2017 so v kraju Vir pri Stični (parc. št. 711/275, k. o. Stična) potekale predhodne arheološke raziskave v obliki arheološkega testnega izkopa testnih jarkov (koda raziskave 17-0525). Evidentirane so bile strukture, ki pričajo o prazgodovinski uporabi prostora. Na podlagi teh ugotovitev so bile predpisane nadaljnje raziskave v obliki arheoloških izkopavanj, ki so bila izvedena aprila 2018 (koda raziskave 18-0112). V okviru raziskave so bile odkrite strukture, domnevni grob, ter najdbe, ki potrjujejo časovno umestitev v prazgodovinsko obdobje.

Prazgodovinske strukture ponujajo več vprašanj kot odgovorov. Odkrita je bila večja tlakovana površina (dimenzije cca. 12 x 10 metrov, debeline do 15 cm) iz pretežno dolomitnega in nekaj apnenčevega drobljenca, ki je prekrivala celotni osrednji del izkopnega polja. Na tej površini je bil odkrit fragment bronaste latenske žičnate fibule. Na jugovzhodu je bila ta površina zamejena z nizko suhozidno kamnito strukturo kačaste oblike (dimenzij cca 7 x 1 m). Tudi kamninska sestava te strukture je mešana, prevladuje pa avtohtoni dolomit. Na jugu in jugovzhodu se tlakovana površina ostro konča, na vzhodni in severni strani pa je zamejena z raščeno dolomitno skalo. Zanimiva je tudi deloma pravokotna raščena dolomitna skala (dimenzij 1,5 x 1,5 m), ki se nahaja na severnem robu tlakovane strukture in sicer na sredini. Po odstranitvi tlakovane površine, ki je ležala na arheološko sterilni ilovici, so bili v slednji vidni vrezani kanali v smeri padca terena. Zapolnjeni so bili z materialom tlakovane površine. Ti kanali so bili iste globine in podobne oblike kot kamnita kačasta struktura. Poleg teh med seboj povezanih struktur, smo odkrili tudi domnevno močno poškodovan grob, ki se je nahajal med raščenimi skalami na severovzhodu izkopnega polja. Med skalami so namreč ležali ostanki dveh keramičnih posod, zelo slabo ohranjen železen nož, fragmentirana bronasta igla z veliko bronasto kroglasto glavo in zgolj en manjši fragment nesežgane (domnevno človeške) kosti. Domnevni grob lahko primerjamo z grobovi iz leta 2016 izkopane gomile (?) 1A, še posebej grobom 1A/5 (Grahek 2017, 207 ss). Kronološko najdbe postavljamo v starohalštatsko obdobje, oziroma v čas stopnje Stična-Novo mesto. Takšno datacijo podpira tako igla, ki jo lahko povezujemo z iglami z makasto glavico (prim. Tecco Hvala, Dular, Kocuvan 2004, t. 148: 12; Tecco Hvala 2012, 190 ss, 74: 6) kot tudi keramično posodje. Gre za fragmente lonca na nogi (?) ali pa zgolj prstanastim dnom in nizkim stožčastim bratom, ki je bil na ramenih okrašen z nalepljenimi bradavicami ter ga lahko primerjamo z lonci na nogi tipa 2 in 3 po Dularju (1982, 42 ss, t. 11: 105–110). Nekoliko bolje pa je bil ohranjen temno žgan ciborij, na ramenih okrašen z nizi globokih vtisov, plitko vglobljenimi (kaneliranimi) koncentričnimi krogi in nalepljenimi bradavicami. Po obliki in okrasu mu najdemo primerjave med ciboriji tipa 3 in 6 po Dularju (1982, 45 ss; t. 13: 119–123, 14: 130–132). ki so večinoma datirani v čas stopnje Stična Novo mesto 2, lahko tudi še v kačasti horizont.

Mlajša od domnevnega groba je najdba železne puščične osti (prim. Tecco Hvala 2012, 128 ss) in pa bronasta žičnata fibula, ki ju povezujemo z odkritjem kamnite strukture. Sodeč po fibuli, ki jo lahko primerjamo z žičnato fibulo, domnevno izkopano v enem izmed stiških grobov (Frey, Gabrovec 1969, sl. 4: 2; Gabrovec et al. 2006, t. 185: 20), datira kamnito tlakovanje v latensko obdobje.

Funkcionalna interpretacija in natančna časovna opredelitev odkritih struktur je vse prej kot lahka, predvsem zato, ker je bilo odkritih zelo malo najdb (predvsem lončenine) v primarni legi in zaradi odsotnosti ključnih elementov, ki jih povezujemo s prazgodovinsko poselitvijo (jame za stojke, ognjišča, peči, oglje, živalske kosti ipd.), s katerimi bi bila možna natančnejša opredelitev. Kljub temu smo na podlagi odkritih struktur, najdb in stratigrafije izoblikovali tri domneve. Prva govori o uporabi prostora v bivanjske ali gospodarske namene (kamnolom), druga o ostanku starejšeželeznodobne gomile in tretja o ostanku prazgodovinskega (?) kultnega prostora. Zaradi odsotnosti ključnih elementov je hipoteza o stanovanjskem (jame za stojke, ognjišča, lončenina) ali gospodarskem (geološka analiza območja) objektu oz. prostoru zelo vprašljiva. Tudi v prid hipotezi o starejšeželeznodobni gomili so dokazi pomanjkljivi (edini grob je bil odkrit

Tloris izkopnega polja s poudarjenimi odkritimi strukturami.

izven tlakovanega prostora, kamnita kačasta struktura ne ustreza vencu gomile). Glede na lego območja raziskav (med gomilnim in planim grobiščem) in pozicijo struktur v manjši vrtači s treh strani obdani z nekoč visokimi kamnitimi stenami, lahko odkrite strukture interpretiramo kot del kultnega oziroma svetega prostora, torej svetišča (*temenos, nemeton, fanum*). Odkrita dobro utrjena tlakovana površina bi lahko predstavljala osrednji del svetega prostora (morda obredno ploščad), ki je zamejen s kačasto kamnito strukturo ali raščenimi skalami, večja kamnita skala pa bi lahko služila kot žrtvenik.

Za potrditev ali ovrženje katerekoli od naštetih hipotez bodo potrebne še nadaljnje analize. Vsekakor so pričujoče arheološke raziskave pomembno doprinesle k poznavanju že tako arheološko bogatega kompleksa Virskega mesta.

Literatura:

DULAR, J. 1982, *Halštatska keramika v Sloveniji* (*Die Grabkeramik der älteren Eisenzeit in Slowenien*). – Dela 1. razreda SAZU 23.

FREY, O.-H., S. GABROVEC 1969, K latenski poselitvi Dolenjske: prvi rezultati izkopavanj na stiškem naselju (Zur latènezeitlichen Besiedlung Unterkrains. Erste Ergebnise der Ausgrabungen im Ringwall von Stična). – *Arheološki vestnik* 20, 7–26.

GABROVEC, S., A. KRUH, I. MURGELJ, B. TERŽAN 2006, *Stična* 2/1. *Gomile starejše železne dobe / Stična* 2/1. *Grabhügel aus der älteren Eisenzeit. Katalog.* – Katalogi in monografije 37.

GRAHEK, L. 2017, Nova odkritja grobov iz starejše in mlajše dobe na Viru pri Stični / Newly discovered graves from the Early and Late Iron Age at Vir pri Stični. – *Arheološki vestnik* 68, 197–244.

TECCO HVALA, S. 2012, *Magdalenska gora. Družbena struktura in grobni rituali železnodobne skupnosti / Magdalenska gora. Social structure and burial rites of the Iron Age community.* – Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 26.

TECCO HVALA, S., J. DULAR, E. KOCUVAN 2004, *Železnodobne gomile na Magdalenski gori / Eisenzeitliche Grabhügel auf der Magdalenska gora.* – Katalogi in monografije 36.

Krka – Gradiček – novo zgodnjesrednjeveško arheološko najdišče

Sašo Porenta, Primož Stergar

Konec leta 2017 in v začetku leta 2018 je med krajema Krka in Gradiček (Občina Ivančna Gorica, Dolenjska, blizu izvira reke Krke) potekala rekonstrukcija lokalne ceste. Pristojni konservator Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Ljubljana, je pri ogledu območja del ugotovil, da se na območju gradnje nahajajo arheološke ostaline, zato je predpisal izvedbo arheoloških raziskav v obliki arheoloških raziskav ob gradnji in arheološkega dokumentiranja uničenja.

Arheološka raziskava je obsegala arheološki nadzor in dokumentiranje strojnega izkopa v skupni dolžini okoli 780 m. Skupno smo dokumentirali 29 izpovednih profilov v skupni dolžini 178 m ter en tloris. Lokacije profilov so bile smiselno izbrane glede na izpovednost dokumentiranih plasti. Glavnina raziskave je obsegala dela na območju Profila 9, ki je bil dolg kar 115 m (parc. št. 34/1 in 34/2, k.o. Krka), ter na območju Profila 24 (768/1 k.o. Krka), kjer je bila odkrita in z arheološko metodo izkopana zgodnjesrednjeveška (slovanska) zemljanka.

Stratigrafska slika, evidentirana med arheološkimi raziskavami, priča o močnih antropogenih posegih na območju v smislu nasipavanja in izravnave za različne ceste. Odkriti so bili ostanki (vsaj) poznosrednjeveške oziroma zgodnjenovoveške kolovozne poti, ki je povezovala Gradiček s Krko. Ta kolovozna pot je bila ohranjena le v manjših odsekih, saj so jo kasnejši posegi (predvsem »franciscejska« cesta) močno poškodovali. Za utrditev te kolovozne poti je bil uporabljen tudi rimskodobni keramični gradbeni material, ki verjetno izvira iz neposredne bližine območja raziskav. Najpomembnejše odkritje arheoloških raziskav je bilo odkritje ostankov zgodnjeslovanske zemljanke, ki jo na podlagi odkrite lončenine v njej datiramo v čas okoli leta 700. To odkritje je eden najzgodnejših dokazov prisotnosti Slovanov na območju občine Ivančna Gorica.

Pogled na odkrito slovansko zemljanko.

Med arheološkimi raziskavami je bilo pridobljeno večje število najdb. Časovno so opredeljene v čas od rimskega obdobja, zgodnjega srednjega veka do današnjih dni. Opredelitev najdb še vedno poteka, tako da bo natančna časovna opredelitev odkritih struktur možna po vseh opravljenih analizah.

Arheološke raziskave ob gradnji in arheološko izkopavanje na Dalmatinovi ulici v Ljubljani

Iva Jennie Roš, Rene Masaryk

Arheološke raziskave ob zamenjavi komunalnih vodov in ureditvi Dalmatinove ulice v Ljubljani sta izvedla Muzej in galerije mesta Ljubljane in Skupina STIK, združena v konzorciju MGML-SSTIK, pod vodstvom Roka Klasinca. Dela na terenu so potekala od začetka aprila do konca avgusta 2018. Četudi so celotno območje ulice močno preoblikovali sodobni posegi, nam je vendarle uspelo med izvajanjem nadzora ob gradbenih delih odkriti ohranjene arheološke ostaline, zaradi česa smo na nekaterih predelih izvedli tudi arheološka izkopavanja.

Ne glede na razdrobljenost arheološkega zapisa so raziskave postregle z zanimivimi podatki. Na začetku velja izpostaviti, da na tem območju ni rimskodobnega pokopališča, kar je bilo glede na njegovo do sedaj poznano prostorsko razprostranjenost nepričakovano odkritje. Iz tega obdobja smo odkrili le en jarek, v bližini Slovenske ceste, ki je potekal v smeri V-Z.

Največ dokumentiranih sledi izvira iz obdobja poznega novega veka, večino le-teh, odkritih v zahodnem in osrednjem delu območja, lahko pripišemo nastanku in obstoju avguštinskega samostana (po letu 1657). Ob Miklošičevem parku smo odkrili sledi lesne ograde, ki je potekala po meji, ki jo lahko na zgodovinskih zemljevidih prepoznamo kot južno mejo samostanske posesti. V zahodnem delu ulice smo odkrili kamnite temelje, ki jih pripisujemo samostanski kapelici, na dvorišču Dalmatinove 1 pa morebiti temelje same samostanske cerkve. Sledove še enega zidanega objekta, ki je bil glede na arhitekturne značilnosti najbrž mlajši od samostana, smo odkrili v skrajnem vzhodnem delu ulice. Na dvorišču, ki je ležalo na zahodni strani podkletene hiše, smo dokumentirali zasuti vodnjak.

Predzadnja obsežna sprememba je raziskano območje doletela leta 1895, ko je Ljubljano prizadel potres. Le-ta je v tolikšni meri poškodoval nekdanji samostanski kompleks in cerkev, da ta nista bila več obnovljena, prav tako so bili porušeni objekti v osrednjem delu ulice. V začetku 20. stoletja je bilo območje na obeh straneh razširjene Dalmatinove na novo pozidano s stavbami.

Rezultati predhodnih arheoloških raziskav so potrdili, da se tudi v visoko urbaniziranem okolju ter na območju, ki je intenzivno prepredeno s komunalno infrastrukturo, ohranjajo relevantne arheološke ostaline, ki nam pričajo o namembnosti in uporabi prostora v preteklosti. Izpovedna je tudi odsotnost določenih specifičnih sledi, in sicer rimskodobnih grobov na raziskanem območju. Ta nam kaže, skupaj z drugimi sledmi (jarek) na morebitni obstoj vzhodnega odcepa severne emonske vpadnice, posledično pa na prostorsko ureditev tega dela emonskega predmestja.

Dodatne informacije o raziskavah in zgodovini širšega območja Dalmatinove ulice na:

- https://neodkritaarheologijaljubljane.wordpress.com/2018/07/20/podoba-dalmatinove-ulice-v--preteklosti/
- https://neodkritaarheologijaljubljane.wordpress.com/2018/08/10/ali-ste-vedeli-3/

Novoveški lonec (foto: M. Lukić).

Čiščenje novoveškega vodnjaka (foto: I. J. Roš).

Ajdovščina (arheološko najdišče Castra) – nove raziskave

Luka Rozman, Maruša Urek, Ana Kovačič

V času od novembra 2017 do septembra 2018 so na območju Prešernove ulice in Lavričevega trga potekale arheološke raziskave, ki jih je opravila ekipa arheologov MAGELAN skupine d.o.o. Raziskave rimskodobne Ajdovščine (Castra, Fluvio Frigido) nadaljujejo bogato zgodovino odkrivanja najdišča, ki je bilo v glavnem raziskano v drugi polovici 20. stoletja.

Zgodnjerimsko obdobje na Prešernovi ulici so zaznamovale hodne površine z ožganimi plastmi in nasutja z žlindro, ki so preliminarno datirani v 1. in 2. stoletje.

Rimskodobne ostaline zunaj obzidja so bile v večji meri uničene s preteklimi gradbenimi posegi. V celoti se je ohranil samo predel tik ob obzidju. Na tem mestu je bil dokumentiran 2 m globok in 6 m širok obrambni jarek, ki je potekal vzporedno z obzidjem in je bil od njega oddaljen 8 m. Od obzidja se je ohranil 3,4 m širok temelj iz večjih lomljencev, ki se je naslanjal na pravokotni temelj stolpa št. 12. Med obzidjem in obrambnim jarkom je bila odkrita tlakovana pohodna površina (berma).

Na Prešernovi ulici (znotraj obzidja) je bilo dokumentirano nadaljevanje stavbe s termami, ki je bila raziskana že leta 1984. V objektu 1 so bili odkriti temelji vsaj 9 prostorov in dvoriščni prostor s stebriščem v severnem predelu. Objekt je imel vsaj dve fazi. Večinoma so hodne površine starejše faze tvorili manj kvalitetni apneni estrihi, v mlajši fazi objekta pa je bil dokumentiran kvaliteten in obstojen estrih. Osrednjemu delu stavbe lahko kljub slabi ohranjenosti pripisujemo bivalni značaj. V prostoru na vzhodnem delu objekta se je ohranil del vodotesnega estriha, ki nakazuje na obstoj bazena tudi v tem delu objekta. Na manjši kompleks term v vzhodnem krilu stavbe nakazuje tudi prostor z apsido.

Na Lavričevem trgu je bil odkrit stavbni kompleks (objekt 3) z razčlenjeno večfazno zasnovo. Gre za nadaljevanje južnega trakta t.i. atrijske hiše. Dokumentiranih je bilo 13 prostorov, grajenih v 4 fazah. Najbolj reprezentativna je bila Faza 2 z monumentalnim vhodom, velikim notranjim dvoriščem ter stebriščema na južni in severni strani. Glede na centralno lego znotraj utrdbe, številne kovinske najdbe vojaškega značaja, velikost in obliko stavbe ter lego ob cesti bi lahko objekt interpretirali kot zgradbo vojaškega poveljništva, upravni center oz. principij (principia).

Rimska cesta iz prodnatih tlakovanj je potekala med objektoma 2 in 3 (med Prešernovo cesto in Lavričevim trgom). Bila je vsaj trikrat obnovljena, kar nakazuje na dolgotrajnejšo uporabo.

Keramično gradivo je časovno opredeljeno v čas od 1. do začetka 5. stoletja, s poudarkom v 3. in 4. stoletju. Večina gradiva kaže uvoz iz Italije, Jadrana, vzhodnih in afriških provinc. Poleg novcev so bili odkriti številni bronasti in železni predmeti iz 3. in 4. stoletja, ki jih lahko povezujemo z vojaško opremo in vojaško nošo.

Trenutno ekipa arheologov podjetja Avgusta d.o.o. nadaljuje z arheološkimi raziskavami v starem mestnem jedru Ajdovščine, ki prav tako že izkazujejo izredne rezultate.

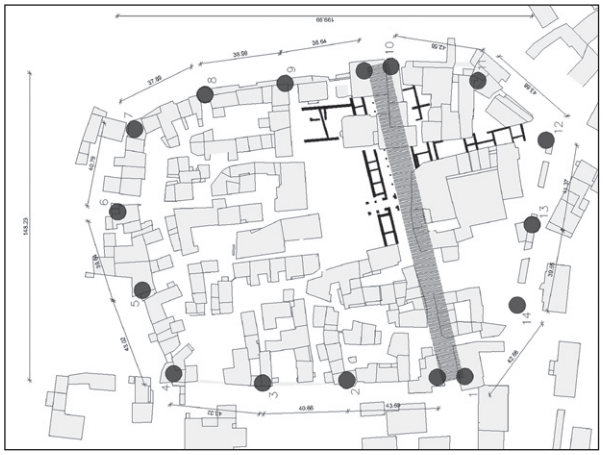

Rimskodobne ostaline znotraj obzidja.

Fotografija vzhodnega dela objekta 3, posneta z dronom.

Arheološke raziskave financirane iz državnega proračuna v letu 2018

Gašper Rutar, Tadeja Mulh, Dimitrij Mlekuž

V prispevku (plakat) bo predstavljen obseg arheoloških raziskav, financiranih iz državnega proračuna, ki jih je izvedel Center za preventivno arheologijo leta 2018.
Predstavljene arheološke raziskave na območju stanovanjskih gradenj za lastne potrebe na stavbnem zemljišču znotraj naselja, ki imajo odobreno državno financiranje, so bile izvedene v okviru državne javne službe glede na predpisane posamezne kulturno-varstvene pogoje. V letu 2018 smo za graditelje stanovanjskih hiš za reševanje stanovanjskega problema opravili različne vrste predhodnih arheoloških raziskav na skupni površini nekaj manj kot 4 ha. Najpogosteje smo izvajali predhodne arheološke raziskave v obliki strojnih testnih jarkov, intenzivnih terenskih pregledov v kombinaciji s strojnimi testnimi jarki in arheološke raziskave ob gradnji. Ostale vrste raziskav so bile zastopane v manjšini.
Drugi sklop predhodnih arheoloških raziskav, financiranih iz državnega proračuna, so raziskave na območjih državnih in občinskih prostorskih načrtov (DPN, OPN). V sklopu tega ZVKDS, CPA izvaja analizo obstoječih in pridobljenih podatkov (podatki daljinskega zaznavanja, analiza prostorskih aktov in posegov v prostor, historična analiza prostora, kataster arheoloških najdišč, GIS analize itd.) ter ekstenzivne terenske preglede. Z omenjenimi postopki se na območjih DPN/OPN, ki potekajo izven območij registrirane arheološke dediščine, odkriva, evidentira in registrira arheološka dediščina. Izsledki raziskav se upoštevajo pri nadaljnjih fazah prostorskega načrtovanja in presoji posameznih načrtovanih variant.
V letu 2018 so se raziskave izvajale na skupno sedmih državnih oz. občinskih prostorskih načrtih. Za območja sedmih prostorskih načrtov je bila izvedena le dodatna analiza lidar posnetkov (metoda 4) v skupnem obsegu 3500 hektarjev. Na območjih štirih prostorskih načrtov so bili izvedeni ekstenzivni terenski pregledi (metode 5–6) s skupno površino 300 hektarjev.
Poleg zgoraj naštetih smo v letu 2018 izvajali tudi raziskave na spomenikih državnega pomena in raziskave lokacij, ki so bile kot arheološko najdišče opredeljene skozi Odločbe o arheoloških najdiščih ZVKDS.

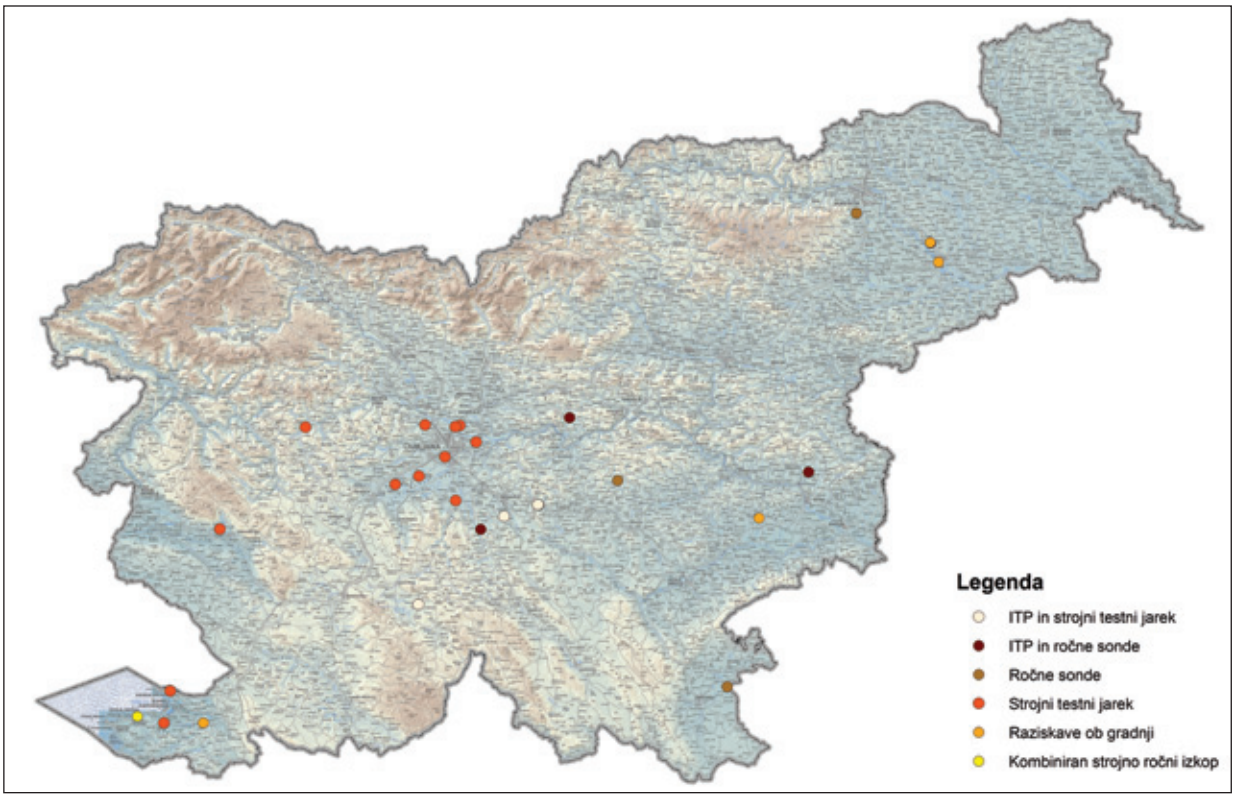

Pregledni načrt izvedenih arheoloških raziskav za stanovanjske gradnje v letu 2018.

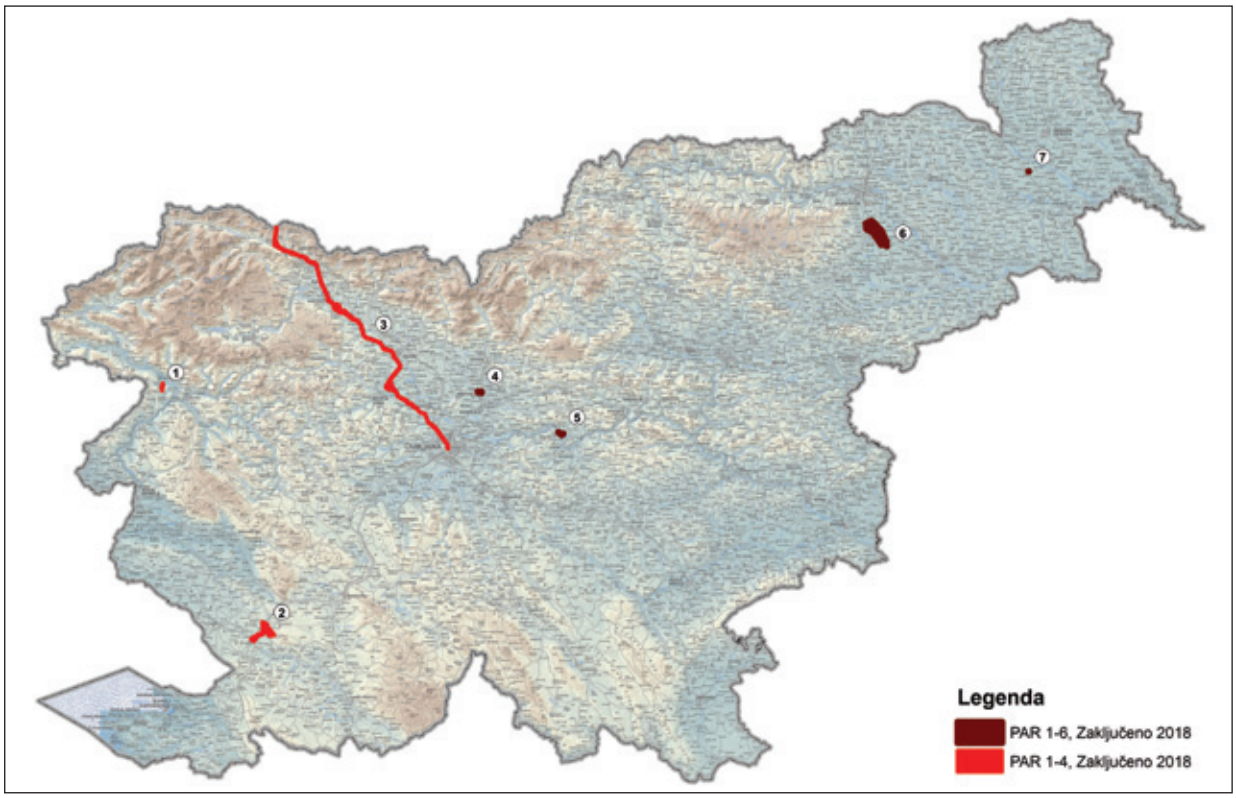

Pregledni načrt državnih in občinskih prostorskih načrtov za leto 2018.

1 Državni prostorski načrt za obvoznico Volče; 2 DPN za PVE Zajčica; 3 DPN za nadgradnjo železniške proge Ljubljana – Kranj – Jesenice – državna meja v koridorju obstoječe proge; 4 LEK OPN Mengeš (SD OPN 2) in OPN Domžale; 5 DPN za prestavitev dela glavne ceste G2 108/1182 Zgornji Hotič-Spodnji Hotič; 6 DPN za letališče Edvarda Rusjana Maribor; 7 OPN Občine Križevci

Ložnica pri Celju – arheološke raziskave v letu 2018

Primož Stergar, Rok Žižek

Od jeseni leta 2017 potekajo v kraju Ložnica pri Celju intenzivne arheološke raziskave na območju, kjer je predvidena gradnja desetih enodružinskih stanovanjskih hiš in pripadajoče infrastrukture. Predhodni rezultati raziskav v letu 2017 so bili predstavljeni v okviru SAD – Arheologija v letu 2017.

Arheološka izkopavanja v območju gradnje enodružinskih hiš so v letu 2018 potekala znotraj parcele 1 in 10, kjer smo odkrili ostanke rimskodobne arhitekture, ki ju lahko opredelimo kot ostanke monumentalne grobne arhitekture in ostaline zgodnje rimskodobnega (keltskega?) svetišča.

Grobna arhitektura se kaže v obliki ostankov temeljev baz spomenikov ter temeljev večjega objekta, dimenzij pribl. 18 x 17 m, ki je bil odkrit in delno raziskan v okviru dveh različnih arheoloških raziskovalnih posegov. Večina odkritega objekta se nahaja pod današnjo lokalno cesto Lava-Medlog.

Na skrajnem zahodnem delu območja predvidene gradnje smo odkrili ostanke temeljev več objektov, med katerimi izstopajo ostanki pravokotnega objekta obdanega z obodnim zidom. Domnevno ge za ostanke zgodnje rimskodobnega (keltskega?) svetišča obhodnega tipa. Ker je arheološko izkopavanje še vedno v teku, bo natančnejša tipološka in kronološka opredelitev objekta znana po zaključku arheoloških terenskih del.

Ob urejanju komunalne infrastrukture za potrebe gradnje stanovanjskih hiš, smo na območju SZ od parcele 10, ugotovili tudi možno lokacijo rimskodobnega grobišča.

Pogled na odkrito antično arhitekturo v izkopnem polju 10.

Cerkev sv. Martina Velenje – arheološka raziskava ob širitvi cerkve

Primož Stergar, Rok Žižek

Sv. Martinu posvečena župnijska cerkev stoji na skrajnem robu strmega pobočja miocenske skalne police, ki nudi dober pregled nad Šaleško dolino. Nastala naj bi kot podružnica danes potopljene prafarne cerkve sv. Jurija v Škalah. Prve omembe v pisnih virih iz začetka 13. stoletja pričajo o tem, da je bila cerkev sv. Martina že takrat neposredno podrejena oglejskemu patriarhu. Zaradi pogostih turških vpadov v 15. stoletju so okoli cerkve zgradili taborno obzidje, katerega potek je vrisan še na franciscejskem katastrskem načrtu. Po virih sodeč, naj bi vse do sredine 17. stoletja cerkev nosila podobo značilne enoladijske romanske stavbe z ravnim lesenim stropom in kornim zvonikom na zahodu.

V sklopu njene načrtovane obnove in dozidave se je v marcu odvijalo arheološko dokumentiranje geomehanskih sond, tekom katerega smo pričakovano odkrili človeške kostne ostanke, povezane z obstojem opustelega cerkvenega pokopališča. Aprila je bila nato predhodno opravljena še arheološka geofizikalna raziskava, ki je potrdila obstoj starejših arhitekturnih ostalin: domnevno zidov starejše cerkvene stavbe znotraj njene današnje tlorisne zasnove ter tabornega obzidja. Na podlagi ugotovljenega so bile pogojene konservatorske smernice za nadaljnje arheološke raziskave, ki so se odvijale od avgusta do novembra lanskega leta.

Poglavitne rezultate raziskav predstavlja odkritje zgodnjesrednjeveškega grobišča, s katerim je zapolnjena poselitvena slika časovne vrzeli, na obstoj katere že od nekdaj opozarjajo številna lokalna ledinska imena. Datacijsko najbolj izpovedni so grobovi štirih posameznic z izjemno bogatimi pridatki iz obdobja od 3. tretjine 9. do 11. stoletja. Odkriti so bili na območju, kjer je bil kasneje pozidan romanski oltarni prostor. Zaradi kasnejših gradbenih del in številnih, večkrat prekopanih novoveških grobov cerkvenega pokopališča, ki se je nahajalo na posvečenem pasu neposredno ob cerkveni ladji, je večina vseh 163 evidentiranih grobnih kontekstov iz različih časovnih obdobij slabo ohranjenih.

Raziskave dopolnjujejo tudi védenje o historični gradbeni zasnovi sakralnega objekta. Pod izravnalnimi nasutji so se v osrednjem delu ladje nenadejano pokazali obrisi lesenih rakev. Položene ena na drugo so ležale v skalno osnovo izsekani globanji. Grobni pridatki iz teh grobov njen nastanek umeščajo v čas barokizacije cerkve na začetku 18. stoletja, ko je bila povečana tudi zakristija ob severni steni ladje. Prizidana je bila h kapeli iz druge polovice 17. stoletja. Arhitekturno najbolj izpoveden je zagotovo prečni zid, odkrit v zahodni polovici baročne ladje. Sodeč po stratigrafskem sosledju je starejšega nastanka. Obenem se pravokotno nadaljuje pod južno steno, zlasti pa pritegne njegova usmeritev, saj je od današnje tlorisne zasnove proti jugovzhodu odklonjena za 5°. Po prvotnih dognanjih bi lahko predstavljal zahodno steno zgodnjeromanske cerkvene ladje, ki je bila v času med 13. in 15. stoletjem povečana.

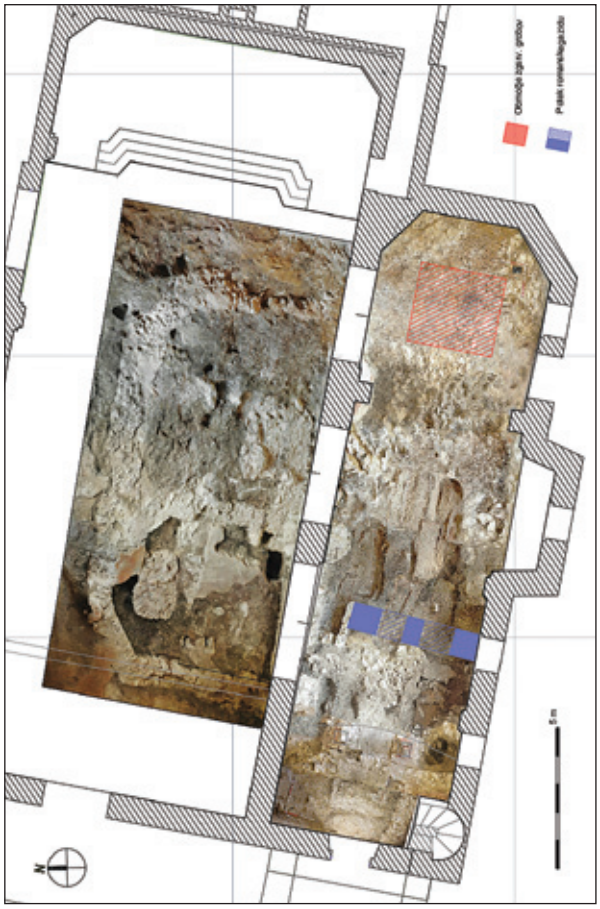

Tloris izkopnega polja z delno interpretacijo odkritih struktur in grobov.

Predstavitev projekta »ARIADNEplus«

Benjamin Štular

Namen projekta ARIADNEplus* je služiti skupnosti, ki v službi kulture in družbe preučuje preteklost z namenom boljšega razumevanja sedanjosti, z orodji in metodami prihodnosti.

Projekt ARIADNEplus je nadaljevanje predhodnega projekta »ARIADNE Integrating Activity«, v katerem smo uspešno integrirali arheološko podatkovno infrastrukturo Evrope. Tako je na ARIADNE portalu (http://portal.ariadne-infrastructure.eu) že sedaj indeksiranih več kot 2.000.000 podatkovnih enot. V projektu ARIADNEplus bomo nadgradili te rezultate in podpirali raziskovalno skupnost, ki se je že oblikovala; še naprej bomo skrbno gojili stike s ključnimi inštitucijami, organizacijami, združenji, raziskovalci, strokovnjaki, agencijami ipd. Razširjeno partnerstvo združuje 41 partnerjev iz 23 evropskih držav ter partnerje iz Japonske, Argentine, Izraela in ZDA. Vključene so vodilne inštitucije iz področij kot na primer paleoantropologija, bioarheologija in okoljska arheologija ter iz drugih področij arheologije, ki pokrivajo vsa obdobja od pojava človekovih prednikov do sedanjosti. Mednarodne aktivnosti projekta bodo skupaj z izobraževanji utrdile prisotnost konzorcija ARIADNEplus kot enega ključnih akterjev na tem področju v Evropi.

Podatkovna infrastruktura projekta ARIADNEplus bo vgrajena v podatkovni oblak. Ta bo raziskovalcem nudil virtualno raziskovalno okolje (VRE; ang. Virtual Research Environment) v katerem bodo lahko izvajali arheološke raziskave, ki temeljijo na delu s podatkovnimi zbirkami. Za odkrivanje podatkov bomo še poglabljali pristop odprtih povezanih podatkov (LOD; ang. Linked Open Data). Zato bomo razvijali spletne storitve kot so vizualizacija, označevanje, tekstovno rudarjenje in prostorsko-časovno upravljanje s podatki. Raziskovalni potencial in inovativnost teh storitev bomo preizkusili in prikazali s pilotnimi študijami.

ARIADNEplus financira Evropska skupnost v programu Obzorje2020, pogodba št. H2020-INFRAIA-2018-1-823914. Projekt se je začel od 1. januarja 2019 in bo trajal 48 mesecev.

Na ARIADNE portalu (http://portal.ariadne-infrastructure.eu) je že sedaj indeksiranih več kot 2.000.000 podatkovnih enot.

* Advanced Research Infrastructure for Archaeological Dataset Networking in Europé

Arheološke raziskave pred Univerzo v Ljubljani

Iris B. Zidanšek, Martin Horvat

Med 26. in 29. novembrom 2018 so pred Univerzo v Ljubljani za potrebe rekonstrukcije Fontane Evropa (vgradnja strojnice in kompenzacijskega bazena) potekale arheološke raziskave. Izvedel jih je Mestni muzej Ljubljana v sodelovanju z Arheološkim raziskovalnim konzorcijem za Ljubljano.

Širše območje Kongresnega trga je bilo obljudeno že v prazgodovini, v rimskem času pa je prav pod stavbo Univerze v Ljubljani potekalo severno emonsko obzidje z dvema obrambnima jarkoma, ki sta bila dokumentirana na območju pred Univerzo. Po propadu Emone v 5. ali najkasneje 6. stoletju, je to območje dolgo časa, vse do 15. stoletja, samevalo. Po že dolgo časa opuščenem in zasutem emonskem jarku je bila speljana cesta, ki je peljala proti severnemu vhodu v srednjeveško Ljubljano, imenovanem Vicedomska vrata. V 16. stoletju je nato to območje z novimi palačami dobilo novo, bolj urbano podobo.

Leta 1529 je bila zgrajena bastija pri Vicedomskih vratih, dve leti kasneje pa še topovska ploščad. Pri gradnji bastije so uporabili tudi kamne, ki so pripadali verjetno še ponekod vidnim ruševinam rimskodobne Emone. Temelje bastije smo arheologi prvič dokumentirali že med raziskavami l. 1988 in nato 2009 (arheološke raziskave pred gradnjo podzemne garažne hiše na Kongresnem trgu), njeno dokončno obliko in velikost pa so potrdile šele arheološke raziskave pod Fontano Evropa pred stavbo Univerze v Ljubljani na Kongresnem trgu 12.

Odpiranje površine, pod katero ležijo temelji bastije pri Vicedomskih vratih (foto: M. Lukić, ARKLJ).

Pedagoški programi s pridihom lokalnih posebnosti in prilagoditve za otroke in odrasle s posebnimi potrebami

Janja Železnikar

V prvi polovici leta 2018 smo oblikovali in v digitalni verziji izdali nove pedagoške programe za vse enote MMK: muzej, Maistrovo rojstno hišo in Galerijo Miha Maleš. Preoblikovali smo celotno ponudbo v katero so vključeni tudi obiskovalci s posebnimi potrebami. Ponudba za šolske skupine je prilagojena triadam. Tematika muzejskih delavnic je za posamezne temo povsem specifična, vezana na najdbe, zgodovino in značilnosti lokalnega – kamniškega območja. Leta 2018 smo se spomnili 80. obletnice najdbe enega najboljše ohranjenih okostij mamuta v Evropi. V Nevljah pri Kamniku so pri regulaciji reke Nevljice naleteli nanj. V muzeju smo koncipirali muzejske delavnice: Mamut – naš sosed iz ledene dobe, ki so bile pravi muzejski hit. Izdelovali smo slike volnatih živali tako s šolsko mladino kot s številnimi otroci, ki so praznovali rojstni dan v muzeju. Na razstavo Na planincah luštno biti … je vezana delavnica Pastirc pa prav, juhej, juhej … na kateri izdelujemo trniče in pisave za trniče, »Živ žav mestnega sejma« zaznamujejo za Kamnik značilni izveski – reklame za posamezne obrtnike, prodajalne, lokale,… ki jih v muzeju izdelujemo iz papirja. Sem in tja se šolske skupine odločajo za delavnice »Mesto in meščani«, kjer spoznavajo kamniške vile, paviljone in nošo kamniških meščanov. Za Kamnik so značilne majolike. Tehniko poslikave, barve, značilne motive in znanje o slikarskih tehnikah obiskovalcem podaja Irena Radej, dolgoletna slikarka majolik, ki je nekoč delala v podjetju Eti Svit.

V Maistrovi hiši so na voljo ustvarjalnice vezane na velikega generala, domoljuba in pesnika, v Galeriji Miha Malep pa na velikega kamniškega umetnika in ostale s Kamnikom povezane umetnike. Za vse enote smo izdelali pripomočke za slepe in slabovidne – kopije originalnih predmetov, ki se jih da otipati, avdio vodnike s krajšimi opisi razstavljenega gradiva in zanimivostmi v slovenskem in angleškem jeziku z zanko za naglušne, v brajici napisane vodnike in vodnike s povečano pisavo za slabovidne.

Družinam smo ponudili poseben muzejski paket »kulturni tri-M (3M)« – od mamuta preko Maistra do Maleša. Starosti in zahtevam obiskovalcev prilagodimo oglede naših zbirk in razstav. V paketu ponujamo tudi brezplačno kavo v Kavarnici na Glavnem trgu. Družinam oz. otrokom že desetletje dolgo omogočamo muzejsko praznovanja rojstnega dne. To so posebna, povsem drugačna doživetja z lovi na »zaklade«, izbranimi muzejskimi delavnicami na posamezno časovno obdobje, ki zajemajo tudi pomerjanje oblačil in izdelavo nekega izdelka. V sklop praznovanja sodi tudi fotografiranje dogodka in obdarovanje slavljenca.

Od leta 2016 naprej vodimo po gozdni učni poti – po Ongru nad Trzinom z interaktivnimi in multidisciplinarnim vodnikom.

Kopije originalnih predmetov namenjenih za tipanje za slepe in slabovidne (foto: Z. Torkar).

Notranjost knjižice: Pedagoški progam Medobčinskega muzeja Kamnik 2018/2019, 2. triada OŠ, 2018, str. 8–9 (oblikovanje: M. Prnaver).

Pozna bronasta doba na Kamniškem

Janja Železnikar

Osrednja tema razstave s pomenljivim naslovom: Pogrebni ritual v pozni bronasti dobi – O grobu iz Ulice Toma Brejca v Kamniku, je grob, ki ga je leta 1965 pri gradnji hiše na parceli 707/16 k. o. Kamnik odkril gospod Stane Uršič. Pošteni najditelj je o najdbi predmetov, ki so bili skriti približno 30–50 cm pod zemeljsko površino obvestil kamniški muzej. Tedanja direktorica, arheologinja Mirina Cvikl Zupančič je ugotovila, da je šlo za grob, pokrit s kamnito ploščo. Vanj so bili pridani: žara s pepelom in kostnimi ostanki, skodela in bronasta igla. Javnost je bila o tej najdbi v tiskanih in vizualnih medijih nemudoma obveščena. Na žalost nam v zadnjih več kot sedmih desetletjih iz tega območja ni uspelo pridobiti nobenega novega predmeta.
Na razstavi in v katalogu, ki jo spremlja, je grob postavljen v širši Evropski kontekst kulture žarnih grobišč. Kamniški grob je eden najstarejših grobov iz tega časa, sodi v 13. oz. 12. in prvo polovico 11. stoletja pr. n. št. Igli podobne so najdene v severni in severovzhodni Italiji, medtem, ko podobne forme keramičnih posod srečamo v grobovih vzhodne Avstrije, Slovaške.

Grob z Ulice Toma Brejca h. št. 20 (foto: T. Lauko).

Kosti, ki so bile skupaj s prgiščem zemlje shranjene v depoju muzeja, so bile oddane v antropološko analizo. Naredil jo je dr. Joachim Wahl. Izkazalo se je, da je količina kosti (3,5 g) premajhna. Določitev spola in starosti pokojnika, tudi zaradi slabe ohranjenosti ni bila mogoča. Prav tako ni bilo mogoče ugotoviti, ali pripadajo drobci teh kosti izključno človeku ali gre morda tudi za sežgane živalske ostanke. S to analizo smo želeli potrditi hipotezo, da so v grobovih z eno iglo pokopani moški.
Na razstavi in v katalogu smo v uvodu pojasnili nekatere pojme in obdobje bronaste dobe kot take. Osvetlili smo prostor in čas, značilnosti, ter se nekoliko bolj podrobno posvetili ostalim predmetom in bronastodobnim najdbam iz kamniškega območja. Na žalost arheoloških raziskav (predvsem raziskovalne narave) v Kamniku še ni bilo. To pomeni, da celotne slike o poselitev tega območja v bronasti dobi (od 2400/2300 do 850/820 pr. n. št.) še ne moremo podati. Bolj ali manj pa se nam kaže, da so vsaj v pozni bronasti dobi »Kamničani« živeli na Starem gradu, Veliki Špici in Kratni. To je bil svet »živih«. V eni od razstavnih vitrin so tudi odlomki številnih pekev, prenosnih ognjišč in peči s Kratne. Prav tako kot tudi fragmentov svitkov, loncev, okrašenih ostenij posod, latvice, žrmlje itd. Za umrle je bil rezerviran svet preko Kamniške Bistrice, na desnem bregu vzdolž trase železniške proge, kjer so arheološke najdbe letele na dan še v času njene gradnje (konec 19. stoletja).
Avtorici razstave in kataloga sta dr. Brina Škvor Jernejčič (Odd. za arheologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani) in Janja Železnikar (MMK). Razstava bo odprta vsaj do jeseni 2019.

Risarska rekonstrukcija upepelitve pokojnika na grmadi v pozni bronasti dobi (risba: A. Peklar).

Seznam kulturnovarstvenih soglasij – dovoljenj za arheološke raziskave oz. odstranitev arheoloških ostalin, izdanih v letu 2018

Brigita Petek

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Izvajalec	Koda raziskave
1. Ajdovščina	Ajdovščina – Arheološko najdišče Castra	3	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o	18-0003
2. Ajdovščina	Ajdovščina – Arheološko najdišče Castra	3	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.,	18-0061
3. Ajdovščina	Ajdovščina – Arheološko najdišče Castra	3	arheološke raziskave ob gradnji	MAGELAN SKUPINA d.o.o.	18-0335
4. Ajdovščina	Ajdovščina – Arheološko najdišče Castra	3	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0363
5. Ajdovščina	Ajdovščina – Arheološko najdišče Castra	3	arheološke raziskave ob gradnji	MAGELAN SKUPINA d.o.o.	18-0456
6. Ajdovščina	Ajdovščina – Arheološko najdišče Castra	3	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0457
7. Ajdovščina	Ajdovščina – Arheološko najdišče Castra	3	arheološke raziskave ob gradnji	MAGELAN SKUPINA d.o.o.	18-0330
8. Ankaran	Ankaran – Arheološko najdišče Hotel Adria	1330	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0103
9. Armeško	Lokve pri Senovem – Arheološko najdišče Čerenc	29429	arheološki podpovršinski pregled, arheološki testni izkop	ZVKDS CPA	18-0124
10. Begunje na Gorenjskem	Begunje na Gorenjskem – Cerkev sv. Petra	1611	arheološke raziskave ob gradnji	A & K, d.o.o.	18-0186
11. Begunje pri Cerknici	Cerknica – Arheološko najdišče Cerknica	65	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0508
12. Benete, Žimarice	Benete – Zaporni zid na Drniku	9343	arheološko izkopavanje	ZVKDS CPA	18-0251
13. Bertoki	Bertoki – Arheološko najdišče Sermin	1302	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	MAGELAN SKUPINA d.o.o.	18-0497
14. Bertoki	Bertoki – Arheološko najdišče Sermin	1302	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0381
15. Bevke	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	9368	arheološki testni izkop	ZVKDS CPA	18-0217
16. Bič	Zagorica pri Velikem Gabru – Arheološko najdišče Zagorica-Bič	15513	arheološki testni izkop	Zavod INSITU	18-0346
17. Bilje	Bilje – Arheološko območje Praprotno in Križcijan	4748	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0360
18. Blatna Brezovica	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	9368	arheološki testni izkop	Arheološka raziskovanja OKRA, Barbara Hofman s.p.	18-0489
19. Blatna Brezovica	Ljubljana – Arheološko najdišče Zgornja Zadobrova	17783	arheološki testni izkop	Tica Sistem d.o.o.	18-0274
20. Bled	Bled – Arheološko najdišče Grad	23	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	A & K, d.o.o.	18-0208

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Izvajalec	Koda raziskave
21. Bled	Zasip – Arheološko najdišče	864	arheološke raziskave ob gradnji	OKRA arheološka raziskovanja, Barbara Hofman s.p.	18-0259
22. Bled	Bled – Arheološko najdišče Blejsko jezero	13074	arheološki podpovršinski pregled	Zavod za Podvodno Arheologijo	18-0485
23. Bobovek	Bobovek – Arheološko najdišče Zverivnik	29040	arheološko izkopavanje	AVGUSTA d.o.o.	18-0249
24. Bohinjska Bistrica	Bohinjska Bistrica – Prazgodovinsko grobišče	28528	arheološke raziskave ob gradnji	ArheoVed, Pavla Peterle Udovič s.p.	18-0041
25. Boršt	Boršt nad Dragonjo – Kulturna krajina notranja Slovenska Istra	15089	arheološki testni izkop	Arheološka raziskovanja OKRA, Barbara Hofman s.p.	18-0449
26. Bovec	Bovec – Arheološko najdišče v Bislih	16221	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	18-0444
27. Brdo, Vrhovci	Ljubljana – Arheološko najdišče Brdo-Vrhovci	22732	arheološko izkopavanje	AVGUSTA d.o.o.	18-0302
28. Brdo pri Kranju	Brdo pri Kranju – Posestvo gradu Brdo	907	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina Stik	18-0243
29. Brest	Brest – Vaško jedro	11462	arheološki testni izkop	Arheološka raziskovanja, svetovanje in izobraževanje, Šimon Sterle s.p.	18-0178
30. Brest	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	9368	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0348
31. Brest	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	9368	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0405
32. Brezovica	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	9368	arheološki testni izkop, ostalo/ mokro sejanje	AVGUSTA d.o.o.	18-0008
33. Brezovica	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	9368	arheološki testni izkop	OKRA arheološka raziskovanja, Barbara Hofman s.p.	18-0263
34. Brezovica	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	9368	arheološke raziskave ob gradnji	MAGELAN SKUPINA d.o.o.	18-0365
35. Brezovica	Vnanje Gorice – Gradišče Gulč	11474	arheološki testni izkop	Arheološke raziskave, Vesna Merc s.p.	18-0286
36. Brežice	Brežice – Arheološko najdišče Mestno jedro-Sejmišče	10777	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	ZVKDS CPA	18-0295
37. Brežice	Brežice – Arheološko najdišče Mestno jedro-Sejmišče	10777	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.	18-0409
38. Brežice	Brežice – Drevored pri gradu	7586	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.	18-0463
39. Brežice	Brežice – Arheološko najdišče Mestno jedro-Sejmišče	10777	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.	18-0458
40. Brežice	Velika Dolina – Gradišče	10604	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.	18-0448
41. Brežice, Dvorce, Čatež ob Dravi	Drnovo – Rimska cesta Neviodunum-Siscia	11069	arheološke raziskave ob gradnji	ZVKDS CPA	18-0288
42. Brežice, Krško	Žadovinek – Arheološko najdišče Petrovce	1327	arheološke raziskave ob gradnji	Arhos d.o.o.	18-0026
43. Brunk	Brunk – Cerkev sv. Treh kraljev	2195	arheološke raziskave ob gradnji	ZVKDS CPA	18-0425

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Izvajalec	Koda raziskave
44. Bukovica	Bukovica pri Gorici – Arheološko najdišče Britof	4746	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0062
45. Bukovica	Bukovica pri Gorici – Arheološko najdišče Britof	4746	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0475
46. Celje	Celje – Arheološko najdišče Celje	56	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Pokrajinski muzej Celje	18-0042
47. Celje	Celje – Staro mestno jedro	55	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Pokrajinski muzej Celje	18-0066
48. Celje	Celje – Arheološko najdišče Celje	56	arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.	18-0077
49. Celje	Celje – Arheološko najdišče Celje	56	arheološke raziskave ob gradnji	Pokrajinski muzej Celje	18-0116
50. Celje	Celje – Arheološko najdišče Celje	56	arheološke raziskave ob gradnji	Arheološke raziskave, Vesna Merc s.p.	18-0098
51. Celje	Celje – Arheološko najdišče Celje	56	arheološke raziskave ob gradnji	Pokrajinski muzej Celje	18-0369
52. Celje	Celje – Staro mestno jedro	55	arheološki testni izkop	Pokrajinski muzej Celje	18-0353
53. Celje	Celje – Arheološko najdišče Celje	56	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Pokrajinski muzej Celje	18-0316
54. Celje	Celje – Arheološko najdišče Celje	56	arheološke raziskave ob gradnji	Matevž Lavrinc s.p.	18-0434
55. Celje	Celje – Staro mestno jedro	55	arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.	18-0301
56. Celje	Celje – Arheološko najdišče Celje	56	arheološke raziskave ob gradnji	Pokrajinski muzej Celje	18-0373
57. Celje	Celje – Celjski dom	4296	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Pokrajinski muzej Celje	18-0333
58. Celje	Celje – Staro mestno jedro	55	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Pokrajinski muzej Celje	18-0141
59. Celje	Celje – Arheološko najdišče Celje	56	arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.	18-0173
60. Cerklje ob Krki	Cerklje ob Krki – Arheološko najdišče	10562	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.	18-0275
61. Cerklje ob Krki	Cerklje ob Krki – Arheološko najdišče	10562	arheološke raziskave ob gradnji	Arhej d.o.o.	18-0364
62. Cerknica	Cerknica – Arheološko najdišče Cerknica	65	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	18-0102
63. Cerknica	Cerknica – Arheološko najdišče Cerknica	65	arheološki testni izkop	OKRA arheološka raziskovanja, Barbara Hofman s.p.	18-0228
64. Cerknica	Cerknica – Arheološko najdišče Cerknica	65	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	18-0268
65. Cerknica	Cerknica – Arheološko najdišče Cerknica	65	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	AVGUSTA d.o.o.	18-0332
66. Cerknica	Cerknica – Arheološko najdišče Cerknica	65	arheološki testni izkop	Skupina Stik	18-0359

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Izvajalec	Koda raziskave
67. Cerknica	Cerknica – Arheološko najdišče Cerknica	65	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina Stik	18-0407
68. Cerknica	Cerknica – Arheološko najdišče Cerknica	65	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0350
69. Cerknica	Cerknica – Kulturna krajina Cerkniškega jezera	16286	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0464
70. Cerknica	Cerknica – Arheološko najdišče Cerknica	65	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0460
71. Col	Col – Arheološko najdišče Col in Šance	4954	arheološki podpovršinski pregled, arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	18-0265
72. Col	Col – Arheološko najdišče Col in Šance	4954	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0278
73. Col	Col – Arheološko najdišče Col in Šance	4954	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	18-0465
74. Čatež	Drnovo – Rimska cesta Neviodunum-Siscia	11069	arheološke raziskave ob gradnji	Arhos d.o.o.	18-0361
75. Čemšenik	Čemšenik – Cerkev Marijinega vnebovzetja	1720	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Draksler Matej s.p.	18-0198
76. Čemšenik	Čemšenik – Cerkev Marijinega vnebovzetja	1720	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Arheološke raziskave, Vesna Merc s.p.	18-0313
77. Črna vas	Ljubljana – Kulturna krajina Ljubljansko barje	11819	arheološki testni izkop	ArheoVed, Pavla Peterle Udovič s.p.	18-0216
78. Črna vas	Ljubljana – Kulturna krajina Ljubljansko barje	11819	arheološki testni izkop	Matevž Lavrinc s.p.	18-0244
79. Črna vas	Ljubljana – Kulturna krajina Ljubljansko barje	11819	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.	18-0187
80. Črnomelj	Črnomelj – Arheološko najdišče Čardak	20280	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.	17-0464
81. Črnomelj	Črnomelj – Mestno jedro	87	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.	18-0067
82. Črnomelj	Črnomelj – Arheološko najdišče Čardak	20280	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	18-0083
83. Črnomelj	Črnomelj – Mestno jedro	87	arheološko izkopavanje	MAGELAN SKUPINA d.o.o.	18-0176
84. Črnomelj	Črnomelj – Mestno jedro	87	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	Arhos d.o.o.	18-0149
85. Črnomelj	Črnomelj – Mestno jedro	87	arheološke raziskave ob gradnji	Arhos d.o.o.	18-0174
86. Črnomelj	Črnomelj – Arheološko najdišče Trdinova ulica	9838	arheološke raziskave ob gradnji	ZVKDS CPA	18-0196
87. Črnomelj	Črnomelj – Arheološko najdišče Čardak	20280	drugi arheološki pregledi in vzorčenja, arheološko izkopavanje	AVGUSTA d.o.o.	18-0183
88. Črnomelj	Črnomelj – Mestno jedro	87	arheološke raziskave ob gradnji	ARHAT, arheološke raziskave, Aleš Tiran s.p.	18-0480
89. Črnomelj	Črnomelj – Arheološko območje Sadež	9840	arheološke raziskave ob gradnji	ARHAT, arheološke raziskave, Aleš Tiran s.p.	18-0162
90. Dekani	Dekani – Arheološko najdišče Kaštelir	16575	arheološke raziskave ob gradnji	Samo Hvalec s.p.	18-0510
91. Dekani, Osp, Kozina, Divača, Tinjan	Dekani – Arheološko najdišče Purgarce-Buševca	3193	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	ZVKDS CPA	18-0440

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Izvajalec	Koda raziskave
92. Deskle	Sveta Gora pri Gorici – Območje gore z Marijinim svetiščem	4941	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0351
93. Dobova	Dobova – Arheološko območje	9804	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.	18-0285
94. Dobova	Dobova – Arheološko območje	9804	arheološke raziskave ob gradnji	Arhos d.o.o.	18-0469
95. Dobravica	Dobravica – Arheološko območje	11149	arheološki podpovršinski pregled, arheološki testni izkop	ArheoVed, Pavla Peterle s.p. Udovič s.p.	18-0424
96. Dobravica pri Velikem Gabru	Pristavica pri Velikem Gabru – Arheološko najdišče Pule	15543	arheološki testni izkop	Zavod INSITU	18-0253
97. Dobravlje	Dobravlje – Grobišče Vrčon Konc	12156	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0321
98. Dobravlje	Velike Žablje – Cerkev sv. Florijana	4096	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0493
99. Dobrna	Dobrna – Zdravilišče	97	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	Pokrajinski muzej Celje	17-0466
100. Dolane	Dolane – Grad Borl	35	arheološko izkopavanje	ZVKDS CPA	18-0255
101. Dole pri Polici	Pance – Arheološko najdišče Pri koritu	16741	arheološki površinski pregled, arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.	18-0185
102. Dolenja Nemška vas	Dolenja Nemška vas – Arheološko območje Grumblice	3402	arheološke raziskave ob gradnji	ARHAT, arheološke raziskave, Aleš Tiran s.p.	18-0036
103. Dolenja Nemška vas	Dolenja Nemška vas – Arheološko območje Grumblice	3402	arheološki testni izkop	ARHAT, arheološke raziskave, Aleš Tiran s.p.	18-0076
104. Dolenja Nemška vas	Dolenja Nemška vas – Arheološko območje Grumblice	3402	arheološke raziskave ob gradnji	ARHAT, arheološke raziskave, Aleš Tiran s.p.	18-0233
105. Dolenja vas	Zelše – Gradišči Cvinger in Tržišče	10920	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0466
106. Dolenje Sušice, Dolenjske Toplice	Dolenjske Toplice – Arheološko najdišče Žlebe	25726	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0280
107. Dragomelj	Dragomelj – Arheološko najdišče Pri kozolcu	13727	arheološki testni izkop	Matevž Lavrinc s.p.	18-0297
108. Dravograd	Dravograd – Trško jedro	7381	arheološke raziskave ob gradnji	Koroški pokrajinski muzej	18-0477
109. Dvor	Staneži̇če – Rimskodobno grobišče	28644	arheološki testni izkop	ZVKDS CPA	18-0134
110. Dvor	Zastranje – Arheološko najdišče Grobelce	1400	arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.	18-0177
111. Gabrovica pri Komnu	Kosovelje – Gradišče Gradina	7288	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0142
112. Gažon	Gažon – Arheološko najdišče Stare njive	16594	arheološke raziskave ob gradnji	Samo Hvalec s.p.	18-0315
113. Gorenji Leskovec	Gorenji Leskovec – Arheološko najdišče	12056	arheološki testni izkop	Primož Stergar s.p.	18-0334
114. Gorica	Gorica pri Krškem – Arheološko najdišče	9810	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	PJP d.o.o.	18-0345

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Izvajalec	Koda raziskave
115. Gorica	Spodnja Gorica – Arheološko najdišče Cediljeki	15552	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.	18-0014
116. Goričane	Goričane – Arheološko najdišče Stari grad	22863	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0401
117. Gotenica, Mlaka pri Kočevski Reki	Gotenica – Vas	22987	arheološke raziskave ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0367
118. Gradac	Podzemelj – Arheološko najdišče Kučar	11118	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0387
119. Gradac	Podzemelj – Arheološko najdišče Kučar	11118	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0358
120. Gradišče	Gradišče nad Pijavo Gorico – Arheološko najdišče Gradišče	16739	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0385
121. Gradišče	Gradišče nad Pijavo Gorico – Arheološko najdišče Gradišče	16739	arheološki podpovršinski pregled, arheološki testni izkop	Arhej d.o.o.	18-0398
122. Gradišče pri Divači	Gradišče pri Divači – Arheološko najdišče Gradišče	7273	arheološke raziskave ob gradnji	Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani	18-0051
123. Grajena	Grajena – Prazgodovinska naselbina	14503	arheološki podpovršinski pregled, arheološki testni izkop	ZVKDS CPA	18-0146
124. Grajena	Grajena – Prazgodovinska naselbina	14503	arheološke raziskave ob gradnji	ZVKDS CPA	18-0219
125. Griže	Griže – Cerkev sv. Pankracija	3006	arheološke raziskave ob gradnji	Arhej d.o.o.	18-0419
126. Grosuplje	Grosuplje – Arheološko najdišče Ob železnici	11867	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0065
127. Grosuplje	Perovo – Arheološko območje	11877	arheološke raziskave ob gradnji	ZVKDS CPA	18-0071
128. Grosuplje	Grosuplje – Arheološko najdišče Ob železnici	11867	arheološke raziskave ob gradnji	Muzej in galerije mesta Ljubljane	18-0082
129. Grosuplje	Grosuplje – Arheološko najdišče Ob železnici	11867	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	PJP d.o.o.	18-0109
130. Grosuplje	Grosuplje – Arheološko območje Brinjski hrib	11865	arheološki površinski pregled, arheološki podpovršinski pregled	PJP d.o.o.	18-0289
131. Grosuplje	Grosuplje – Arheološko območje Brinjski hrib	11865	arheološke raziskave ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0389
132. Grosuplje, Veliki Potok	Gradišče – Arheološko območje Gradišče	11880	arheološki podpovršinski pregled, arheološki testni izkop	PJP d.o.o.	18-0111
133. Hmeljčič	Hmeljčič – Gradišče Karlin	8617	arheološke raziskave ob gradnji	ARHAT, arheološke raziskave, Aleš Tiran s.p.	18-0078
134. Horjul	Horjul – Arheološko najdišče Vovčne-sv. Marjeta	20895	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0211
135. Hotič	Litija – Arheološko območje Gradec	22876	arheološki testni izkop	OKRA arheološka raziskovanja, Barbara Hofman s.p.	18-0277
136. Hrušica	Hrušica pri Ilirski Bistrici – Arheološko območje Za pilom	27978	arheološki podpovršinski pregled, arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	18-0380
137. Hrvatini	Hrvatini – Arheološko najdišče Božiči	1380	arheološki testni izkop, arheološki podpovršinski pregled	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0019
138. Idrija	Idrija – Grad	183	arheološki testni izkop	Tolminski muzej	18-0001
139. Idrija	Idrija – Gozdarska šola	4828	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0325

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Izvajalec	Koda raziskave
140. Ig	Ig – Rimskodobna vaška naselbina	11406	arheološki testni izkop	ZVKDS CPA	18-0092
141. Ig	Ig – Rimskodobna vaška naselbina	11406	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0254
142. Ig	Ig – Rimskodobna vaška naselbina	11406	arheološki testni izkop	Matevž Lavrinc s.p.	18-0222
143. Ig	Ig – Rimskodobna vaška naselbina	11406	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0261
144. Ig	Ig – Rimskodobna vaška naselbina	11406	arheološki površinski pregled, arheološko dokumentiranje uničenja	AVGUSTA d.o.o.	18-0250
145. Ig	Ig – Rimskodobna vaška naselbina	11406	arheološke raziskave ob gradnji	Inštitut za arheologijo ZRC SAZU	18-0293
146. Ig	Ig – Rimskodobna vaška naselbina	11406	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	OKRA arheološka raziskovanja, Barbara Hofman s.p.	18-0352
147. Ig	Ig – Arheološko najdišče Pungrt	11151	vzorčenje z vrtinami	Arhej d.o.o.	18-0450
148. Ilirska Bistrica	Ilirska Bistrica – Cerkev sv. Petra	3696	arheološke raziskave ob gradnji	Matevž Lavrinc s.p.	18-0357
149. Iška vas	Iška – Arheološko najdišče	11152	arheološki testni izkop	OKRA arheološka raziskovanja, Barbara Hofman s.p.	18-0394
150. Ivančna gorica	Ivančna gorica – Arheološko najdišče	192	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.	18-0152
151. Ivančna gorica	Ivančna gorica – Arheološko najdišče	192	arheološki testni izkop	Primož Stergar s.p.	18-0179
152. Ivančna gorica	Ivančna gorica – Arheološko najdišče	192	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Primož Stergar s.p.	18-0203
153. Ivančna Gorica	Ivančna gorica – Arheološko najdišče	192	arheološke raziskave ob gradnji	Arhos d.o.o.	18-0320
154. Ivančna gorica	Ivančna gorica – Arheološko najdišče	192	arheološko dokumentiranje uničenja, arheološko izkopavanje	Arhos d.o.o.	18-0291
155. Ivančna Gorica	Ivančna gorica – Arheološko najdišče	192	arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.	18-0414
156. Ivančna Gorica	Ivančna gorica – Arheološko najdišče	192	arheološki testni izkop	Primož Stergar s.p.	18-0505
157. Ivančna Gorica	Ivančna Gorica – Arheološko najdišče	192	arheološki testni izkop	ARHAT, arheološke raziskave, Aleš Tiran s.p.	18-0234
158. Ivančna Gorica, Malo Hudo	Ivančna gorica – Arheološko najdišče	192	arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.	18-0096
159. Ivančna Gorica, Trebnje	Vir pri Stični – Prazgodovinsko gradišče in gomilna grobišča	821	arheološke raziskave ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0454
160. Izola	Izola – Mestno jedro	193	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0034
161. Izola	Izola – Mestno jedro	193	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0119
162. Izola	Izola – Arheološko najdišče Izola mesto	194	arheološki testni izkop	ZVKDS CPA	18-0166
163. Izola	Izola – Mestno jedro	193	arheološke raziskave ob gradnji	Samo Hvalec s.p.	18-0165

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Izvajalec	Koda raziskave
164. Izola	Izola – Arheološko najdišče Simonov zaliv	195	arheološki testni izkop	Samo Hvalec s.p.	18-0379
165. Izola	Izola – Hiša Verdijeva 1	7232	arheološki testni izkop, arheološko izkopavanje	Primož Stergar s.p.	18-0415
166. Izola	Izola – Mestno jedro	193	arheološke raziskave ob gradnji	OKRA arheološka raziskovanja, Barbara Hofman s.p.	18-0513
167. Jereka, Bohinjska Češnjica	Julijske Alpe – Triglavski narodni park	7593	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	A & K, d.o.o.	18-0210
168. Jezero	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	9368	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0169
169. Jurjevica	Jurjevica – Krajinsko območje Jurjevica, Breže	13958	arheološke raziskave ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0094
170. Kamna Gorica	Ljubljana – Arheološko najdišče Kamna Gorica	10671	arheološki testni izkop	Arhej d.o.o.	18-0290
171. Kamnik	Kamnik – Mestno jedro	213	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0155
172. Kamnik	Kamnik – Mestno jedro	213	arheološko izkopavanje	AVGUSTA d.o.o.	18-0399
173. Kamnik	Kamnik – Arheološko najdišče Stari grad	9866	arheološke raziskave ob gradnji	MAGELAN SKUPINA d.o.o.	18-0349
174. Kanal ob Soči	Kanal – Trško jedro	218	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0037
175. Kleče pri Dolu	Kleče pri Dolu – Arheološko najdišče Levičnik	19587	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0229
176. Klenik	Vače – Prazgodovinsko gradišče z grobišči	796	geofizikalni pregled, arheološki testni izkop	Skupina Stik	18-0377
177. Kobarid	Kobarid – Trško jedro	225	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0075
178. Kobarid	Kobarid – Trško jedro	225	arheološke raziskave ob gradnji	Samo Hvalec s.p.	18-0429
179. Kočevje	Kočevje – Arheološko najdišče Čez progo	11983	arheološke raziskave ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.	17-0430
180. Kočevje	/	/	arheološki podpovršinski pregled	Skupina Stik	18-0032
181. Kočevje	/	/	arheološki testni izkop	Skupina Stik	18-0101
182. Kočevje	Gotenica – Vas	22987	arheološke raziskave ob gradnji	Matevž Lavrinc s.p.	18-0435
183. Kočevje, Mala Gora	Mala Gora – Opuščena kočevarska vas Mala Gora	3907	arheološke raziskave ob gradnji	Matevž Lavrinc s.p.	18-0355
184. Kolomban	Kolomban – Arheološko najdišče sv. Kolomban	1378	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	18-0048
185. Kolomban	Kolomban – Arheološko najdišče sv. Kolomban	1378	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	18-0060
186. Kolomban	Kolomban – Arheološko najdišče sv. Kolomban	1378	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Samo Hvalec s.p.	18-0074
187. Kolomban	Kolomban – Arheološko najdišče sv. Kolomban	1378	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	18-0160
188. Kolomban	Kolomban – Arheološko najdišče sv. Kolomban	1378	arheološki testni izkop	ZVKDS CPA	18-0148
189. Kompolje	Kompolje – Vas	21655	arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.	18-0443
190. Koper	Koper – Mestno jedro	235	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	18-0040
191. Koper	Koper – Arheološko najdišče Koper	236	arheološki testni izkop	ZVKDS CPA	18-0087

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Izvajalec	Koda raziskave
192. Koper	Koper – Arheološko najdišče Pri Angelu	16581	arheološki testni izkop	ZVKDS CPA	18-0093
193. Koper	Koper – Arheološko najdišče Pri Angelu	16581	arheološki testni izkop	Univerza na Primorskem	18-0126
194. Koper	Koper – Mestno jedro	235	arheološki testni izkop	OKRA arheološka raziskovanja, Barbara Hofman s.p.	18-0194
195. Koper	Koper – Arheološko najdišče Koper	236	ostalo/izravnalni ukrep	/	/
196. Koper	Koper – Hiša Tovarniška 2	8313	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Skupina Stik	18-0276
197. Koper	Koper – Arheološko najdišče Pri Angelu	16581	arheološki testni izkop	Univerza na Primorskem	18-0256
198. Koper	Koper – Mestno jedro	235	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	AVGUSTA d.o.o.	18-0393
199. Koper	Koper – Arheološko najdišče Koper	236	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	OKRA arheološka raziskovanja, Barbara Hofman s.p.	18-0423
200. Koper	Koper – Arheološko najdišče Koper	236	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	OKRA arheološka raziskovanja, Barbara Hofman s.p.	18-0372
201. Koper	Koper – Mestno jedro	235	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	Univerza na Primorskem	18-0382
202. Koper	Koper – Hiša Kidričeva 29, 31 in 33	8303	arheološki testni izkop	ArheoVed, Pavla Peterle Udovič s.p.	18-0436
203. Koper	Koper – Arheološko najdišče Koper	236	arheološke raziskave ob gradnji	OKRA arheološka raziskovanja, Barbara Hofman s.p.	18-0484
204. Koper	Koper – Mestno jedro	235	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	18-0491
205. Koper	Koper – Mestno jedro	235	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Skupina Stik	18-0303
206. Koreno nad Horjulom	Koreno nad Horjulom – Arheološko najdišče Slevca	20896	arheološki testni izkop	Primož Stergar s.p.	18-0171
207. Korte	Korte – Arheološko najdišče Kaštelir pri Čedljah	7238	arheološki testni izkop	Primož Stergar s.p.	18-0130
208. Kostanjevica na Krki	Kostanjevica na Krki – Mestno jedro	262	arheološke raziskave ob gradnji	Arhos d.o.o.	18-0445
209. Kostanjevica na Krki	Kostanjevica na Krki – Mestno jedro	262	arheološke raziskave ob gradnji	Arhos d.o.o.	18-0483
210. Kozje	Kozje – Trško jedro	4593	arheološke raziskave ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0396
211. Kranj	Kranj – Mestno jedro	274	arheološke raziskave ob gradnji	MAGELAN SKUPINA d.o.o.	18-0488
212. Krašnja	Krašnja – Rimska cesta Emona-Celeia	12775	arheološke raziskave ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0212
213. Krka, Gradiček	Krka – Arheološko območje Podreber-Doline	15756	arheološko dokumentiranje uničenja, arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.	18-0205

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Izvajalec	Koda raziskave
214. Krn	Krn – Naselbina na planini Kašina	22587	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0476
215. Krško	Krško – Mestno jedro	15931	arheološki površinski pregled, arheološki podpovršinski pregled	PJP d.o.o.	18-0193
216. Krško	Krško – Arheološko najdišče Stara vas	16518	arheološke raziskave ob gradnji	Arhej d.o.o.	18-0318
217. Krško	Krško – Mestno jedro	15931	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.	18-0416
218. Lanišče	Lanišče – Arheološko najdišče Rupa	16740	arheološki testni izkop	OKRA arheološka raziskovanja, Barbara Hofman s.p.	18-0099
219. Laporje	Laporje – Arheološko najdišče Ločica	29234	ostalo/izravnalni ukrep	/	/
220. Lavrica	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	9368	arheološki testni izkop	ArheoVed, Pavla Peterle Udovič s.p.	18-0030
221. Lavrica	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	9368	arheološke raziskave ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0080
222. Lavrica	Lavrica – Arheološko najdišče Lavrica	11565	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	18-0138
223. Lavrica	Lavrica – Arheološko najdišče Lavrica	11565	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	18-0137
224. Lesno Brdo	Lesno Brdo – Arheološko najdišče Ferjanov grič	20898	arheološki testni izkop	Primož Stergar s.p.	18-0154
225. Ljubljana	Ljubljana – Arheološko najdišče Ljubljana	329	arheološki testni izkop	Samo Hvalec s.p.	18-0029
226. Ljubljana	Ljubljana – Arheološko najdišče Na Grobljah v Jaršah	10974	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	18-0025
227. Ljubljana	Ljubljana – Arheološko najdišče Ljubljana	329	arheološke raziskave ob gradnji	ArheoVed, Pavla Peterle Udovič s.p.	18-0081
228. Ljubljana	Ljubljana – Antični vodovod pod Šišenskim hribom	14891	arheološki testni izkop	Matevž Lavrinc s.p.	18-0097
229. Ljubljana	Ljubljana – Arheološko najdišče Ljubljana	329	arheološki testni izkop	ZVKDS CPA	18-0088
230. Ljubljana	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	9368	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0123
231. Ljubljana	Ljubljana – Arheološko najdišče Črnuče	14892	arheološki testni izkop	ZVKDS CPA	18-0105
232. Ljubljana	Ljubljana – Arheološko območje Glinica	14896	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	18-0159
233. Ljubljana	Ljubljana – Arheološko najdišče Tabor nad Črnučami	20794	arheološki testni izkop	ZVKDS CPA	18-0158
234. Ljubljana	Ljubljana – Mestno jedro	328	arheološke raziskave ob gradnji	Muzej in galerije mesta Ljubljane	18-0150
235. Ljubljana	Ljubljana – Arheološko najdišče Stožice	14901	arheološki testni izkop	Arheologija, turizem in računovodstvo Jerica Brečić s.p.	18-0189
236. Ljubljana	Ljubljana – Arheološko najdišče Zgornja Zadobrova	17783	arheološki testni izkop	ZVKDS CPA	18-0184
237. Ljubljana	Ljubljana – Arheološko območje Glinica	14896	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0121
238. Ljubljana	Ljubljana – Arheološko območje Glinica	14896	arheološki testni izkop	PJP d.o.o.	18-0342

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Izvajalec	Koda raziskave
239. Ljubljana	Ljubljana – Mestno jedro	328	arheološko izkopavanje	Muzej in galerije mesta Ljubljane	18-0375
240. Ljubljana	Ljubljana – Arheološko najdišče Ljubljana	329	arheološke raziskave ob gradnji	Muzej in galerije mesta Ljubljane	18-0403
241. Ljubljana	Ljubljana – Mestno jedro	328	arheološke raziskave ob gradnji	Muzej in galerije mesta Ljubljane	18-0370
242. Ljubljana	Ljubljana – Arheološko najdišče Ljubljana	329	arheološke raziskave ob gradnji	Muzej in galerije mesta Ljubljane	18-0374
243. Ljubljana	Stranska vas – Arheološko najdišče Dobrave	9386	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.	18-0299
244. Ljubljana	Ljubljana – Gospodarsko razstavišče	337	arheološko dokumentiranje uničenja	Skupina Stik	18-0437
245. Ljubljana	Ljubljana – Arheološko najdišče Ljubljana	329	arheološko izkopavanje	Skupina Stik	18-0306
246. Ljubljana	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	9368	arheološki testni izkop	Arhej d.o.o.	18-0339
247. Ljubljana	Ljubljana – Mestno jedro	328	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Muzej in galerije mesta Ljubljane	18-0308
248. Ljubljana	Ljubljana – Arheološko najdišče Ljubljana	329	arheološki testni izkop	Skupina Stik	18-0338
249. Ljubljana	Ljubljana – Kolišče Ilovica	14362	arheološki testni izkop	Samo Hvalec s.p.	18-0337
250. Ljubljana	Ljubljana – Mestno jedro	328	arheološke raziskave ob gradnji	Arhej d.o.o.	18-0478
251. Ljubljana	Ljubljana – Lesena skulptura na Parmovi	2020	arheološki testni izkop	Arhej d.o.o.	18-0033
252. Ljubljana	Ljubljana – Kolišče Ilovica	14362	arheološki testni izkop	Samo Hvalec s.p.	18-0052
253. Ljubljana	Ljubljana – Mestno jedro	328	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Muzej in galerije mesta Ljubljane	18-0354
254. Ljubljana	Ljubljana – Arheološko območje Tomačevo	14902	arheološki testni izkop	Samo Hvalec s.p.	18-0038
255. Ljubljana	Ljubljana – Arheološko najdišče Ljubljana	329	arheološke raziskave ob gradnji	Muzej in galerije mesta Ljubljane	18-0044
256. Ljubljana	Ljubljana – Arheološko najdišče Ljubljana	329	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Skupina Stik	18-0474
257. Ljubljana	Ljubljana – Graščina Bokalce	8773	arheološki testni izkop	Skupina Stik	18-0132
258. Ljubljana	Ljubljana – Arheološko najdišče Brdo-Vrhovci	22732	arheološke raziskave ob gradnji	Matevž Lavrinc s.p.	18-0245
259. Ljubljana	Ljubljana – Mestno jedro	328	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Muzej in galerije mesta Ljubljane	18-0218
260. Ljubljana	Ljubljana – Mestno jedro	328	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Muzej in galerije mesta Ljubljane	18-0356
261. Ljubljana	Ljubljana – Samostan Križanke	389	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Muzej in galerije mesta Ljubljane	18-0257
262. Ljubljana	Ljubljana – Kolišče Ilovica	14362	arheološki testni izkop	Muzej in galerije mesta Ljubljane	18-0224
263. Ljubljana	Ljubljana – Srednjeveško mestno jedro	7589	arheološki testni izkop	PJP d.o.o.	18-0089

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Izvajalec	Koda raziskave
264. Ljubljana	Ljubljana – Arheološko najdišče Ljubljana	329	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina Stik	18-0221
265. Ljubljana	Ljubljana – Arheološko najdišče ob Tržaški cesti	18810	arheološki testni izkop	PJP d.o.o.	18-0486
266. Ljubljana	Ljubljana – Arheološko najdišče Rakovnik	14899	arheološki testni izkop	Tica Sistem d.o.o.	18-0262
267. Ljubljana	Ljubljana – Grobišče Studenec	14908	arheološki testni izkop	Primož Stergar s.p.	17-0563
268. Ljubljana	Ljubljana – Arheološko najdišče ob Tržaški cesti	18810	arheološki testni izkop	OKRA arheološka raziskovanja, Barbara Hofman s.p.	18-0494
269. Ljubljana	Ljubljana – Arheološko najdišče Zgornja Zadobrova	17783	arheološki testni izkop	Skupina Stik	18-0323
270. Ljubljana	Ljubljana – Antični vodovod pod Šišenskim hribom	14891	arheološki testni izkop	MAGELAN SKUPINA d.o.o.	18-0241
271. Ljubljana	Ljubljana – Arheološko najdišče Ljubljana	329	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina Stik	18-0368
272. Ljutomer	Ljutomer – Arheološko najdišče Ob Globetki	29015	arheološko izkopavanje	Primož Stergar s.p.	18-0384
273. Logatec	Logatec – Arheološko najdišče Longaticum	11102	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina Stik	18-0472
274. Logatec	Logatec – Arheološko najdišče Longaticum	11102	arheološki testni izkop	Arhej d.o.o.	18-0340
275. Logatec	Logatec – Arheološko najdišče Longaticum	11102	arheološki testni izkop	Tica Sistem d.o.o.	18-0502
276. Lokavec	Lokavec – Arheološko območje sv. Lovrenc in Britof	4957	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	ZVKDS CPA	18-0147
277. Ložnica	Celje – Arheološko najdišče Celje	56	arheološki testni izkop	Herodot, Inštitut za odkrivanje, raziskovanje in ohranjanje kulturne dediščine	18-0175
278. Lukavci	Noršinci pri Ljutomeru – Arheološko območje Prednjice	29515	arheološko izkopavanje	Arhos d.o.o.	18-0326
279. Lukovica pri Brezovici	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	9368	arheološki testni izkop	Arheologija, turizem in računovodstvo Jerica Brečić s.p.	18-0035
280. Mačkovec	Mačkovec – Arheološko najdišče Mačkovec	11987	arheološki površinski pregled, arheološki testni izkop	Filipidis d.o.o.	18-0433
281. Mahovnik, Kočevje	Kočevje – Kulturna krajina Rinže	22991	arheološke raziskave ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0095
282. Male Vinice	Jurjevica – Krajinsko območje Jurjevica, Breže	13958	arheološke raziskave ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.	17-0564
283. Malija	Malija – Arheološko najdišče Malijski hrib	21661	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	18-0412
284. Malo Trebeljevo	Malo Trebeljevo – Arheološko najdišče ob Besnici	18809	arheološke raziskave ob gradnji	Muzej in galerije mesta Ljubljane	18-0431
285. Maribor	Maribor – Arheološko najdišče Zgornje Radvanje	28108	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina Stik	18-0018
286. Maribor	Maribor – Žički dvor	6243	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	PJP d.o.o.	18-0238
287. Maribor	/	/	arheološki testni izkop	PJP d.o.o.	18-0314

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Izvajalec	Koda raziskave
288. Maribor	Maribor – Magdalenski park	13561	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.	18-0468
289. Maribor	Maribor – Hiša Cankarjeva 5	7560	arheološke raziskave ob gradnji	Arheološke raziskave, Vesna Merc s.p.	18-0509
290. Matena	Matena – Arheološko najdišče Lanišče	11415	arheološki testni izkop	Arheološka raziskovanja, svetovanje in izobraževanje, Šimon Sterle s.p.	18-0113
291. Medvode	Medvode – Arheološko najdišče Svetje	22861	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	AVGUSTA d.o.o.	18-0455
292. Medvode	Medvode – Arheološko najdišče Svetje	22861	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0487
293. Medvode	Medvode – Arheološko najdišče Svetje	22861	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	18-0161
294. Medvode	Medvode – Arheološko najdišče Svetje	22861	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	AVGUSTA d.o.o.	18-0470
295. Mengeš	Mengeš – Arheološko najdišče na Zadružniški ulici	26229	arheološke raziskave ob gradnji	Samo Hvalec s.p.	18-0322
296. Mengeš	Mengeš – Arheološko najdišče na Zadružniški ulici	26229	arheološke raziskave ob gradnji	Matevž Lavrinc s.p.	18-0016
297. Mengeš	Mengeš – Arheološko območje Gobavica	9718	arheološke raziskave ob gradnji	Matevž Lavrinc s.p.	18-0073
298. Mengeš	Mengeš – Arheološko najdišče Zavrti	17677	arheološke raziskave ob gradnji	Matevž Lavrinc s.p.	18-0157
299. Mengeš	Mengeš – Arheološko območje Gobavica	9718	arheološke raziskave ob gradnji	Arhej d.o.o.	18-0296
300. Mengeš	Mengeš – Arheološko območje Osnovna šola Mengeš	9707	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	MAGELAN SKUPINA d.o.o.	18-0283
301. Mengeš	Mengeš – Rimskodobno grobišče	24099	arheološki testni izkop	Zavod za varovanje in digitalizacijo kulturne dediščine	18-0298
302. Metlika	Metlika – Arheološko območje Metlika	9562	arheološki testni izkop	ARHAT, arheološke raziskave, Aleš Tiran s.p.	18-0017
303. Metlika	Metlika – Arheološko območje Metlika	9562	arheološki testni izkop	ARHAT, arheološke raziskave, Aleš Tiran s.p.	18-0021
304. Metlika	Metlika – Arheološko območje Metlika	9562	arheološke raziskave ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0371
305. Metlika	Metlika – Mestno jedro	455	arheološki testni izkop	ARHAT, arheološke raziskave, Aleš Tiran s.p.	18-0079
306. Metlika	Metlika – Arheološko območje Metlika	9562	arheološki testni izkop	ARHAT, arheološke raziskave, Aleš Tiran s.p.	18-0188
307. Metlika	Metlika – Mestno jedro	455	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	ARHAT, arheološke raziskave, Aleš Tiran s.p.	18-0282
308. Metlika	Metlika – Arheološko območje Metlika	9562	arheološke raziskave ob gradnji	ARHAT, arheološke raziskave, Aleš Tiran s.p.	18-0402
309. Metlika	Metlika – Mestno jedro	455	arheološke raziskave ob gradnji	ARHAT, arheološke raziskave, Aleš Tiran s.p.	18-0461
310. Metlika	Metlika – Mestno jedro	455	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	ARHAT, arheološke raziskave, Aleš Tiran s.p.	18-0180

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Izvajalec	Koda raziskave
311. Metnaj	Metnaj – Arheološko najdišče Praprešče	15750	arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.	18-0410
312. Miren	Miren – Arheološko najdišče Ob pokopališču	17660	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	18-0388
313. Miren	Miren – Arheološko najdišče Ob pokopališču	17660	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	18-0411
314. Mislinjska Dobrava	Mislinjska Dobrava – Rimska cesta Celeia-Virunum	7954	arheološke raziskave ob gradnji	Koroški pokrajinski muzej	18-0495
315. Moravče pri Gabrovki	Roje pri Moravčah – Arheološko najdišče Roje	1111	arheološki testni izkop	ZVKDS CPA	18-0258
316. Most na Soči	Most na Soči – Arheološko najdišče Sveta Lucija	470	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	Samo Hvalec s.p.	18-0343
317. Mošnje	Črnivec – Gomilno grobišče Dobrava	10022	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0086
318. Motnik	Motnik – Cerkev sv. Jurija	2070	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	18-0013
319. Moverna vas	Moverna vas – Arheološko najdišče	9253	arheološki testni izkop	ARHAT, arheološke raziskave, Aleš Tiran s.p.	18-0311
320. Mozirje	Mozirje – Staro trško jedro	4452	arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.	18-0317
321. Možjanca	Možjanca – Arheološko območje vzhodno od vasi	12923	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	18-0507
322. Murska Sobota	Murska Sobota – Arheološko najdišče Nova Tabla II	30465	arheološko izkopavanje	Pomurski muzej Murska Sobota	18-0391
323. Nadlesk	Nadlesk – Rimski kohortni kastel	10954	arheološki podpovršinski pregled, arheološki testni izkop	Arheološka raziskovanja, svetovanje in izobraževanje, Šimon Sterle s.p.	18-0192
324. Notranje Gorice	Notranje Gorice – Kolišče Gmajna	485	arheološki testni izkop	ArheoVed, Pavla Peterle Udovič s.p.	18-0045
325. Notranje Gorice	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	9368	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0122
326. Notranje Gorice	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	9368	arheološki testni izkop	Tica Sistem d.o.o.	18-0281
327. Notranje Gorice	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	9368	arheološki testni izkop	Arheološka raziskovanja, svetovanje in izobraževanje, Šimon Sterle s.p.	18-0404
328. Notranje Gorice, Brezovica	Notranje Gorice – Arheološko najdišče Kušljanov graben	11448	arheološke raziskave ob gradnji	Zavod za varovanje in digitalizacijo kulturne dediščine	18-0011
329. Nova Štifta	Nova Štifta – Cerkev Marijinega vnebovzetja	490	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0269
330. Novo mesto	Novo mesto – Arheološko najdišče Marof	8710	arheološke raziskave ob gradnji	ARHAT, arheološke raziskave, Aleš Tiran s.p.	18-0172
331. Novo mesto	Novo mesto – Arheološko najdišče Marof	8710	arheološko izkopavanje	Dolenjski muzej	18-0200
332. Novo mesto, Maline	Novo mesto – Arheološko najdišče Brezovica	15643	arheološki podpovršinski pregled, arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.	18-0310
333. Olševek	Olševek – Arheološko najdišče Straža-Apnišče-Kropivnjek	29374	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0050

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Izvajalec	Koda raziskave
334. Oplotnica	Oplotnica – Arheološko območje Oplotnica	29857	arheološki površinski pregled, arheološki podpovršinski pregled	Arheološke raziskave, Vesna Merc s.p.	18-0503
335. Ortnek	Ortnek – Arheološko najdišče Stari grad	13405	arheološki testni izkop	Arhej d.o.o.	18-0336
336. Otočec	Otočec – Arheološko najdišče Prapreče	15008	arheološke raziskave ob gradnji	Arhej d.o.o.	18-0024
337. Peč	Peč – Arheološko najdišče Za cesto	11883	arheološki testni izkop	Primož Stergar s.p.	18-0139
338. Pekre	Pekre – Arheološko območje	6405	arheološke raziskave ob gradnji	ZVKDS CPA	18-0452
339. Pesnica, Štrihovec, Šentilj	Pesnica pri Mariboru – Arheološko območje Ranca I	30332	arheološki površinski pregled	ZVKDS CPA	18-0305
340. Pijava Gorica	Gradišče nad Pijavo Gorico – Arheološko najdišče Gradišče	16739	arheološki testni izkop	Matevž Lavrinc s.p.	17-0568
341. Pijava Gorica	Gradišče nad Pijavo Gorico – Arheološko najdišče Gradišče	16739	arheološki podpovršinski pregled, arheološki testni izkop	Matevž Lavrinc s.p.	18-0068
342. Pijava Gorica	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	9368	arheološki testni izkop	Muzej in galerije mesta Ljubljane	18-0107
343. Piran	Piran – Mestno jedro	513	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0128
344. Piran	Piran – Arheološko najdišče Piran mesto	24978	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0392
345. Podgora	Podgora pri Hotavljah – Arheološko najdišče Za studencem	12135	arheološki testni izkop	ZVKDS CPA	18-0104
346. Podgorica	Podgorica – Rimsko grobišče Ratike	16208	arheološke raziskave ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0417
347. Podgorje pri Kamniku	Podgorje pri Kamniku – Prazgodovinsko grobišče	11349	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.	18-0108
348. Podsmreka	Brezovica pri Ljubljani – Rimska cesta	11403	arheološki testni izkop	OKRA arheološka raziskovanja, Barbara Hofman s.p.	18-0239
349. Podzemelj	Otok – Arheološko najdišče Otoško polje	11115	arheološki testni izkop	ARHAT, arheološke raziskave, Aleš Tiran s.p.	18-0010
350. Podzemelj	Podzemelj – Arheološko najdišče Kučar	11118	arheološke raziskave ob gradnji	ARHAT, arheološke raziskave, Aleš Tiran s.p.	18-0264
351. Police	Police pri Cerknem – Cerkev Rojstva Device Marije	4040	arheološke raziskave ob gradnji	Tolminski muzej	18-0055
352. Polje pri Vodicah	Polje pri Vodicah – Arheološko najdišče Med potmi	16971	arheološke raziskave ob gradnji	MAGELAN SKUPINA d.o.o.	18-0453
353. Polzela	Polzela – Vaško jedro	24569	arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.	18-0063
354. Ponikva	Ponikva – Cerkev sv. Martina	3276	arheološko izkopavanje	PJP d.o.o.	18-0515
355. Ponikva	Ponikva – Trško jedro	15623	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.	18-0213
356. Portorož	Portorož – Arheološko najdišče Fizine	7199	arheološki površinski pregled, arheološko izkopavanje	Zavod za Podvodno Arheologijo	18-0331
357. Postojna	Postojna – Arheološko najdišče pod železniško postajo	9451	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0247
358. Povir	Povir – Rimskodobna naselbina Merišče	7305	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0009
359. Povir	Povir – Rimskodobna naselbina Merišče	7305	arheološko izkopavanje	Samo Hvalec s.p.	18-0209

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Izvajalec	Koda raziskave
360. Površje	Površje – Arheološko območje	16530	arheološke raziskave ob gradnji	ZVKDS CPA	18-0167
361. Pragersko	Stražgonjca – Arheološko območje Gmajna	29833	arheološki površinski pregled, arheološki podpovršinski pregled	PJP d.o.o.	18-0039
362. Ptuj	Ptuj – Arheološko najdišče Levi breg	9155	arheološke raziskave ob gradnji	MAGELAN SKUPINA d.o.o.	18-0056
363. Ptuj	Ptuj – Arheološko najdišče ob Selski cesti	21029	arheološke raziskave ob gradnji	Arheološke raziskave, Vesna Merc s.p.	18-0084
364. Ptuj	Ptuj – Arheološko najdišče Desni breg	9156	arheološke raziskave ob gradnji	ZVKDS CPA	18-0106
365. Ptuj	Ptuj – Arheološko najdišče Levi breg	9155	geofizikalni pregled, vzorčenje z vrtinami	Arhej d.o.o.	18-0133
366. Ptuj	Ptuj – Arheološko najdišče Levi breg	9155	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0236
367. Ptuj	Ptuj – Arheološko najdišče Levi breg	9155	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	PJP d.o.o.	18-0232
368. Ptuj	Ptuj – Arheološko najdišče Levi breg	9155	arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.	18-0422
369. Ptuj	Ptuj – Arheološko najdišče Levi breg	9155	arheološko izkopavanje	PJP d.o.o.	18-0287
370. Ptuj	Ptuj – Arheološko najdišče ob Selski cesti	21029	arheološke raziskave ob gradnji	Arheološke raziskave, Vesna Merc s.p.	18-0341
371. Ptuj	Ptuj – Arheološko najdišče Levi breg	9155	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina Stik,	18-0504
372. Puconci	Puconci – Arheološko območje Pri križi	29512	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Matevž Lavrinc s.p.	17-0569
373. Puštal	Puštal – Cerkev sv. Križa	2522	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0127
374. Radeče	Jagnjenica – Gomilno grobišče Kržiše	23528	arheološke raziskave ob gradnji	ZVKDS CPA	18-0070
375. Radohova vas	Vir pri Stični – Prazgodovinsko gradišče in gomilna grobišča	821	arheološki testni izkop, arheološko dokumentiranje uničenja	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0446
376. Radomlje	Radomlje – Arheološko najdišče	10639	arheološke raziskave ob gradnji	Zavod za varovanje in digitalizacijo kulturne dediščine	18-0005
377. Radomlje	Radomlje – Arheološko najdišče	10639	arheološke raziskave ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0190
378. Radovljica	Radovljica – Mestno jedro	598	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0376
379. Rateče	Rateče – Gospodarsko poslopje pri hiši Rateče 138	17789	arheološke raziskave ob gradnji	A & K, d.o.o.	18-0223
380. Razvanje	Razvanje – Arheološko območje Rebrca	29905	arheološki testni izkop	ZVKDS CPA	18-0284
381. Ruše	Ruše – Rimskodobno gomilno grobišče Dobrava	6344	arheološki podpovršinski pregled, arheološki testni izkop	Arheološke raziskave, Vesna Merc s.p.	18-0125
382. Ruše	Ruše – Rimskodobno gomilno grobišče Dobrava	6344	arheološko izkopavanje	PJP d.o.o.	18-0511
383. Sarsko, Rasuke	Sarsko – Arheološko območje	11159	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0395

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Izvajalec	Koda raziskave
384. Selo pri Robu	Rob – Arheološko najdišče Gradiški vrh	16116	arheološki strukturni pregled, stavbna analiza in čiščenje površin, arheološko dokumentiranje uničenja	ZVKDS CPA	18-0252
385. Semič	Semič – Območje tabora	11257	arheološke raziskave ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0500
386. Skrilje	Skrilje – Cerkev sv. Marjete	3735	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0237
387. Slovenj Gradec	Slovenj Gradec – Mestno jedro	657	arheološke raziskave ob gradnji	Koroški pokrajinski muzej	18-0022
388. Slovenj Gradec, Podgorje pri Slovenj Gradcu	Slovenj Gradec – Mestno jedro	657	arheološke raziskave ob gradnji	Koroški pokrajinski muzej	17-0567
389. Slovenska Bistrica	Slovenska Bistrica – Rimskodobna obcestna postaja	10660	arheološki testni izkop	PJP d.o.o.	18-0058
390. Slovenske Konjice	Slovenske Konjice – Mestno jedro	664	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.	18-0225
391. Smlednik – Hraše	Smlednik – Arheološko najdišče Stari grad	22065	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	18-0006
392. Smrjene	Gradišče nad Pijavo Gorico – Arheološko najdišče Gradišče	16739	arheološki testni izkop	ArheoVed, Pavla Peterle Udovič s.p.	18-0163
393. Socerb	Socerb – Vas	1279	arheološki testni izkop	Primož Stergar s.p.	18-0479
394. Solkan, Sveta Gora pri Gorici	Sveta Gora pri Gorici – Območje gore z Marijinim svetiščem	4941	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0053
395. Soteska ob Krki	Soteska ob Krki – Grad Soteska	9565	arheološki strukturni pregled, stavbna analiza in čiščenje površin	ARHAT, arheološke raziskave, Aleš Tiran s.p.	18-0462
396. Spodnja Hajdina	Zgornja Hajdina – Arheološko najdišče Zgornja Hajdina	6484	arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.	18-0227
397. Spodnja Polskava, Velenik	Spodnja Polskava – Rimska cesta Celeia-Poetovio	15301	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	PJP d.o.o.	18-0248
398. Spodnja Slivnica	Spodnja Slivnica – Arheološko območje Zavrh	11882	arheološki podpovršinski pregled, arheološki testni izkop	ZVKDS CPA	18-0182
399. Spodnje Gameljne	Spodnje Gameljne – Arheološko najdišče sv. Lenart	18805	arheološki testni izkop	Tica Sistem d.o.o.	18-0467
400. Spodnje Hoče	Spodnje Hoče – Obrobni del arheološkega najdišča Hoče	10328	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	PJP d.o.o.	18-0110
401. Spodnji Duplek	Spodnji Duplek – Arheološko najdišče Nad Dupleškim potokom	8980	arheološko izkopavanje	Samo Hvalec s.p.	18-0430
402. Stanežiče	Stanežiče – Rimskodobno grobišče	28644	arheološki testni izkop	OKRA arheološka raziskovanja, Barbara Hofman s.p.	18-0362
403. Stara Oselica	Stara Oselica – Antični vodovod	12143	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0049
404. Stara vas	Krško – Arheološko najdišče Stara vas	16518	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.	18-0031
405. Stari trg	Stari trg pri Višnji Gori – Arheološko najdišče v dolini Višnjice	15752	arheološki testni izkop, arheološki podpovršinski pregled	AVGUSTA d.o.o.	18-0047

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Izvajalec	Koda raziskave
406. Stari trg	Stari trg pri Višnji Gori – Arheološko najdišče v dolini Višnjice	15752	arheološki podpovršinski pregled, arheološki testni izkop	ZVKDS CPA	18-0201
407. Stari trg	Stari trg pri Višnji Gori – Arheološko najdišče v dolini Višnjice	15752	arheološke raziskave ob gradnji	ZVKDS CPA	18-0202
408. Stari trg	Stari trg pri Višnji Gori – Arheološko najdišče v dolini Višnjice	15752	arheološki podpovršinski pregled, arheološki testni izkop	ZVKDS CPA	18-0215
409. Stari trg	Stari trg pri Višnji Gori – Arheološko najdišče v dolini Višnjice	15752	arheološki podpovršinski pregled, arheološki testni izkop	ZVKDS CPA	18-0220
410. Stari trg	Stari trg pri Višnji Gori – Arheološko najdišče v dolini Višnjice	15752	arheološki podpovršinski pregled, arheološki testni izkop	ZVKDS CPA	18-0270
411. Stari trg	Stari trg pri Višnji Gori – Arheološko najdišče v dolini Višnjice	15752	arheološki podpovršinski pregled, arheološki testni izkop	ZVKDS CPA	18-0246
412. Stari trg pri Ložu	Stari trg pri Ložu – Arheološko najdišče Gradišče	10975	arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.	18-0272
413. Starše	Starše – Dvorec	8946	arheološki površinski pregled, arheološki podpovršinski pregled	PJP d.o.o.	18-0204
414. Stična	Stična – Arheološko najdišče Kafehaus	15720	arheološki testni izkop	Primož Stergar s.p.	18-0100
415. Stranska vas pri Semiču	Stranska vas pri Semiču – Arheološko območje Pri gajbi	19859	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	18-0164
416. Sv. Anton	Sveti Anton – Arheološko najdišče Kortina	1387	arheološke raziskave ob gradnji	ZVKDS CPA	18-0131
417. Šared	Šared – Arheološko najdišče Grublje	21662	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	18-0090
418. Šared	Šared – Arheološko najdišče Grublje	21662	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0442
419. Šempeter v Savinjski dolini	Šempeter v Savinjski dolini – Rimskodobno grobišče Dobrteša vas	14246	arheološke raziskave ob gradnji	ZVKDS CPA	18-0397
420. Šentgotard	Šentgotard – Arheološko najdišče	14615	arheološke raziskave ob gradnji	Draksler Matej s.p.	18-0271
421. Šentjernej, Škocjan	Škocjan – Vaško jedro	18391	arheološke raziskave ob gradnji	ARHAT, arheološke raziskave, Aleš Tiran s.p.	18-0459
422. Šentrupert, Velenje	Parižlje – Arheološko območje Dolge njive	29205	arheološki testni izkop	ZVKDS CPA	18-0191
423. Šentvid pri Stični	Šentvid pri Stični – Arheološko najdišče Grbčev dovc	15724	arheološki podpovršinski pregled, arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0427
424. Škocjan, Matavun	Matavun – Domačija Matavun 10	9111	arheološki podpovršinski pregled, arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	18-0004
425. Škocjan, Matavun	Škocjan pri Divači – Vas	4996	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	Arhej d.o.o.	18-0144
426. Škofja Loka	Škofja Loka – Mestno jedro	737	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0020

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Izvajalec	Koda raziskave
427. Škofja Loka	Škofja Loka – Arheološko najdišče Stari Dvor	12145	arheološki testni izkop	Arhej d.o.o.	18-0117
428. Škofja Loka	Škofja Loka – Mestno jedro	737	arheološki testni izkop	Arhej d.o.o.	18-0145
429. Škofja Loka	Škofja Loka – Arheološko najdišče Škofja Loka	738	arheološki testni izkop	Arhej d.o.o.	18-0136
430. Škofja Loka	Škofja Loka – Arheološko najdišče Kamnitnik	30319	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	18-0059
431. Škofljica	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	9368	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	18-0344
432. Škofljica	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	9368	arheološki testni izkop	ArheoVed, Pavla Peterle Udovič s.p.	18-0129
433. Škofljica	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	9368	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	18-0240
434. Škofljica, Kraševka	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	9368	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0057
435. Škofljica, Kraševka	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	9368	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0195
436. Škrilje	Podzemelj – Arheološko najdišče Podzemelj	552	arheološki testni izkop	ZVKDS CPA	18-0214
437. Šmarje pri Jelšah	Zastranje – Arheološko najdišče Grobelce	1400	arheološki testni izkop	PJP d.o.o.	18-0390
438. Šmarje Sap	Šmarje-Sap – Arheološko območje	11885	arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.	18-0206
439. Šmarjeta	Šmarjeta – Arheološko najdišče Ob gasilskem domu	29709	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.	18-0156
440. Šmartno pod Šmarno goro	Ljubljana – Rimskodobno grobišče Šmartno pod Šmarno goro	18799	arheološki testni izkop	OKRA arheološka raziskovanja, Barbara Hofman s.p.	18-0512
441. Šoštanj	Šoštanj – Trško jedro	4252	arheološke raziskave ob gradnji	Matevž Lavrinc s.p.	18-0441
442. Štanjel	Štanjel – Vas	760	arheološki strukturni pregled, stavbna analiza in čiščenje površin	AVGUSTA d.o.o.	18-0115
443. Štanjel	Štanjel – Vrt ob vili Ferrari	7901	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	18-0153
444. Štanjel	Štanjel – Vas	760	arheološko izkopavanje	AVGUSTA d.o.o.	18-0473
445. Štrekljevec	Štrekljevec – Arheološko najdišče Judničev vrt	26014	arheološke raziskave ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0235
446. Tišina	Tišina – Cerkev Marijinega rojstva	3448	arheološki testni izkop	Pomurski muzej Murska Sobota	18-0482
447. Tomišelj	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	9368	arheološki testni izkop	Arheologija, turizem in računovodstvo Jerica Brečić s.p.	18-0064
448. Trata	Godešič – Arheološko najdišče	12123	arheološko izkopavanje	AVGUSTA d.o.o.	18-0329
449. Trata	Godešič – Arheološko najdišče	12123	arheološko izkopavanje	AVGUSTA d.o.o.	18-0481
450. Trebnje	Trebnje – Arheološko najdišče Trebnje	776	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.	18-0027
451. Trebnje	Trebnje – Arheološko najdišče Trebnje	776	arheološke raziskave ob gradnji	Arhos d.o.o.	18-0319
452. Trnje	Trnje pri Škofji Loki – Arheološko najdišče Puštal	9350	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0439

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Izvajalec	Koda raziskave
453. Trojane	Trojane – Arheološko najdišče Atrans	781	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0408
454. Ulaka	Ulaka – Arheološko območje	10979	arheološki testni izkop	PJP d.o.o.	18-0085
455. Unec	Unec – Antično grobišče	10981	arheološki podpovršinski pregled, arheološki testni izkop	Tica Sistem d.o.o.	18-0386
456. Unec	Unec – Antično grobišče	10981	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0383
457. Unec – Rakek	Unec – Antično grobišče	10981	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0072
458. Unec – Slivce	Unec – Antično grobišče	10981	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0002
459. Vače	Vače – Prazgodovinsko gradišče z grobišči	796	arheološki podpovršinski pregled, arheološki testni izkop	ZVKDS CPA	18-0135
460. Velenje	Velenje – Trško jedro	13267	arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.	18-0181
461. Velenje	Velenje – Cerkev sv. Martina	3426	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Primož Stergar s.p.	18-0327
462. Velenje	/	/	arheološki testni izkop, arheološko dokumentiranje uničenja	ZVKDS CPA	18-0292
463. Velika vas pri Krškem	Velika vas pri Krškem – Arheološko najdišče	9815	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.	18-0023
464. Velike Češnjice	Velike Češnjice – Arheološko najdišče Anžlovo	15721	arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.	18-0007
465. Verd	Verd – Zaporni zid pod Ljubljanskim vrhom	9355	arheološke raziskave ob gradnji	OKRA arheološka raziskovanja, Barbara Hofman s.p.	18-0438
466. Verje	Verje – Arheološko najdišče Verje	22860	arheološki testni izkop	Zavod za varovanje in digitalizacijo kulturne dediščine	18-0015
467. Verje	Verje – Arheološko najdišče Verje	22860	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0366
468. Vikrče	Vikrče – Rimskodobno grobišče	22859	arheološki podpovršinski pregled, arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	18-0400
469. Vinica, Nova Lipa	Vinica – Arheološko najdišče Ob gradu	30065	arheološke raziskave ob gradnji	ZVKDS CPA	18-0309
470. Vinji Vrh	Vinji Vrh pri Beli Cerkvi – Arheološko najdišče Strmec	10872	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	ARHAT, arheološke raziskave, Aleš Tiran s.p.	18-0273
471. Vipava	Vipava – Trško jedro	817	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0046
472. Vipava	Vipava – Trško jedro	817	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0267
473. Vipava	Vipava – Trško jedro	817	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0266
474. Vir pri Stični	Vir pri Stični – Prazgodovinsko gradišče in gomilna grobišča	821	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Primož Stergar s.p.	18-0112
475. Višnja gora	Višnja gora – Arheološko območje Mesto	9675	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Terarhis d.o.o.	18-0231
476. Višnja Gora	Stari trg pri Višnji Gori – Arheološko najdišče v dolini Višnjice	15752	arheološke raziskave ob gradnji	Arhos d.o.o.	18-0428

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Izvajalec	Koda raziskave
477. Višnja Gora	Stari trg pri Višnji Gori – Arheološko najdišče v dolini Višnjice	15752	arheološki testni izkop	Arhej d.o.o.	18-0447
478. Višnja Gora	Stari trg pri Višnji Gori – Arheološko najdišče v dolini Višnjice	15752	arheološki testni izkop	Zavod INSITU	18-0490
479. Vnanje Gorice	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	9368	arheološki testni izkop	ZVKDS CPA	18-0114
480. Vnanje Gorice	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	9368	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0207
481. Vnanje Gorice	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	9368	arheološki testni izkop	Tica Sistem d.o.o.	18-0498
482. Vodice	Vodice pri Ljubljani – Arheološko območje	19330	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	18-0054
483. Vodice	Vodice pri Ljubljani – Arheološko območje	19330	arheološke raziskave ob gradnji	Matevž Lavrinc s.p.	18-0413
484. Vodice	Vodice pri Ljubljani – Arheološko območje	19330	arheološki testni izkop	Tica Sistem d.o.o.	18-0451
485. Vodice pri Ljubljani	Vodice pri Ljubljani – Arheološko območje	19330	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	18-0260
486. Volčji Grad	Volčji Grad – Arheološko najdišče Debela griža	836	arheološki podpovršinski pregled, arheološki testni izkop	Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani	18-0426
487. Vrbljene	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	9368	arheološki testni izkop	Arhej d.o.o.	18-0496
488. Vrh nad Želimljami	Vrh nad Želimljami – Arheološko najdišče sv. Peter	15947	arheološki podpovršinski pregled, arheološki testni izkop	ZVKDS CPA	18-0091
489. Vrh pri Sobračah	Vrh pri Sobračah – Arheološko najdišče Zavrt	15742	arheološki površinski pregled, arheološki testni izkop	ARHAT, arheološke raziskave, Aleš Tiran s.p.	18-0420
490. Vrhe	Vrhe – Cerkev sv. Urbana	3394	arheološke raziskave ob gradnji	Koroški pokrajinski muzej	18-0418
491. Vrhnika	Vrhnika – Trško jedro	843	arheološki testni izkop	ArheoVed, Pavla Peterle Udovič s.p.	18-0168
492. Vrhnika	Vrhnika – Arheološko najdišče Nauportus	844	arheološke raziskave ob gradnji	Arhej d.o.o.	18-0294
493. Vrhnika	Vrhnika – Arheološko najdišče Nauportus	844	arheološke raziskave ob gradnji	Arhej d.o.o.	18-0300
494. Vrhnika	Vrhnika – Arheološko najdišče Nauportus	844	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	18-0492
495. Vrhnika	Vrhnika – Arheološko najdišče Nauportus	844	arheološke raziskave ob gradnji	Arhej d.o.o.	18-0506
496. Zagorje ob Savi	Zagorje ob Savi – Arheološko najdišče pod Ocepkovim hribom	14623	arheološke raziskave ob gradnji	ZVKDS CPA	18-0143
497. Zagrad	Kotlje – Rimska cesta Celeia-Virunum	7627	arheološke raziskave ob gradnji	Koroški pokrajinski muzej	18-0043
498. Zapotok	Zapotok pri Ribnici – Arheološko območje sv. Marko	16202	arheološke raziskave ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0012
499. Zasip	Zasip – Arheološko najdišče	864	arheološke raziskave ob gradnji	A & K, d.o.o.	18-0279
500. Zasip	Zasip – Arheološko najdišče	864	arheološke raziskave ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0378

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Izvajalec	Koda raziskave
501. Zastranje, Mala Pristava, Šmarje pri Jelšah	Zastranje – Arheološko najdišče Grobelce	1400	arheološke raziskave ob gradnji	ZVKDS CPA	18-0307
502. Zavoglje	Ljubljana – Arheološko območje Zavoglje	18807	arheološki testni izkop	Matevž Lavrinc s.p.	18-0170
503. Zavrate pri Hrastniku, Suhadol	Suhadol pri Zidanem Mostu – Arheološko območje Kaič	29679	arheološki testni izkop	PJP d.o.o.	18-0028
504. Zdole	Zdole – Arheološko območje sv. Jurij	16541	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	PJP d.o.o.	18-0501
505. Zemelj, Kučar	Podzemelj – Arheološko najdišče Kučar	11118	arheološke raziskave ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.	18-0118
506. Zgornja Muta	/	/	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	ZVKDS CPA	18-0151
507. Zgornje Bitnje	Zgornje Bitnje – Prazgodovinske gomile	5551	arheološki testni izkop	ARHAT, arheološke raziskave, Aleš Tiran s.p.	18-0432
508. Zgornje Dovže	Dovže – Villa rustica v Zgornjih Dovžah	7953	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	Koroški pokrajinski muzej	18-0421
509. Zgornje Pirniče	Verje – Arheološko najdišče Verje	22860	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	18-0471
510. Zgornji Gabernik	Spodnji Gabernik – Arheološko najdišče Venkov hrib	22897	arheološki testni izkop	Primož Stergar s.p.	18-0197
511. Žažar	Žažar – Arheološko najdišče Gradišče-Ruperčev svet	20892	arheološki testni izkop	Primož Stergar s.p.	18-0120
512. Željne	Željne – Arheološko najdišče Ciganska jama	9351	ostalo/mokro sejanje izkopanih plasti na nasutju pred Cigansko jamo	Inštitut za arheologijo ZRC SAZU	18-0242
513. Žerovnica	Žerovnica – Arheološko območje Kamna Gorica	10987	arheološki podpovršinski pregled, arheološki testni izkop	ZVKDS CPA	18-0230
514. Žiri	Gorenja vas – Kulturna krajina Poljanske Sore	18167	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	18-0499
515. Žirovnica	Moste – Arheološko območje Žumrova njiva	28770	arheološki testni izkop	A & K, d.o.o.	18-0328
516. Žlebe pri Medvodah	Žlebe – Grad Stari Jeterbenk	23525	arheološki površinski pregled, arheološki podpovršinski pregled	Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani	18-0069